

Michel Boerebach

Rob Pietersen

Nooit meer zaterdag

Het aangrijpende verhaal
van een vader en zijn verlies

Michel Boerebach
en Rob Pietersen

Nooit meer zaterdag

DE BOEKERIJ

Nooit meer zaterdag

Het is zaterdagochtend 6 september
de D1 moet spelen en I remember
al die zaterdagmorgens met Sven en Lesley
vroeg uit de veren en dan alle drie
lekker naar het voetbal toe
Sven gelijk paraat, Les nog een beetje moe

Het tenuetje met nummer 10 in zijn tas
Sven als eerste in zijn jas
Met z'n drieën pratend over de wedstrijd
bij de kantine, net als altijd
Les naar de kleedkamer, Sven een frikadel speciaal
Dat vonden we allemaal zo normaal

Nu is die tijd voorbij
zij kunnen allebei
nooit meer genieten van het leven
geen liefde meer geven
Nooit meer met z'n drieën naar het voetbal
Lieve mensen, wat een knal

Een knal die zo hard aankomt
ik ben verstomd
Van mij nooit meer een echte lach
want het is nooit meer zaterdag

Michel

Deel 1

1 Musketers

Er is een musketer overleden. Vandaag wordt hij naar zijn laatste rustplaats gebracht. Rodrigo en Sander begeleiden hem. Drie-op-een-rij: zo hoort het te zijn. Voor het laatst samen in het gelid. Voor het laatst trekken ze gezamenlijk ten strijde, de Drie Musketers – zo zagen en noemden ze zichzelf. Rodrigo en Sander, met Lesley Boerebach in het midden. In een kist.

Het is een kist in Feyenoord-kleuren: rood en wit. Er is er nog een, een maatje kleiner, in zwart en geel. Hierin ligt Sven Boerebach, klein mannetje, maar de grootste fan van Band Zonder Banaan (BZB), een Brabantse rockformatie met zwart en geel als ‘clubkleuren’.

Het was vrijdag 1 augustus 2003 en Lelystad zonnebaadde. Alleen op begraafplaats Ölandhorst liet niemand zich verwarmen. Hier paste stilte en kilte. Dit was de dag van de begrafenis van Lesley (25-2-1991) en Sven (13-9-1993) Boerebach, slachtoffers van een verkeersongeval.

Op 22 juli liet Lesley het leven, dat hem zo heerlijk leek toe te lachen en dat hem nog zo veel moois te bieden had. Zomaar ineens was het afgelopen. Na een dagje aan het strand, op weg naar een gloednieuwe fiets die thuis op hem stond te wachten. Als verrassing van Dora, zijn moeder. Die fiets zou hem na de grote vakantie dagelijks op de weg naar de middelbare school in Dronten vergezellen.

Lesley was die dag met zijn broertje, moeder, een vriendin en twee andere kinderen een dagje naar het water geweest. Op de terugweg moest de volle BMW met vier kinderen op

de achterbank plotseling uitwijken voor een andere automobilist die met een onmogelijke manoeuvre tussen twee tractoren door wilde scheuren. Lesley was op slag dood.

Drie dagen later bezweek Sven aan zijn verwondingen. Ook voor hem zou er nooit meer een nieuwe schooldag komen. Het nieuwe drumstel in Swifterbant, zijn allergrootste en mooiste bezit, kreeg een onverwacht rustige toekomst. Het zou wel oud, maar niet afgeragd worden. Zijn nieuwe drumstokjes kregen een ereplekje bij de bloemen op de kist.

De drie boezemvrienden deelden samen één grote droom: ze wilden profvoetballer worden. Lesley bij Feyenoord, Sander bij Ajax en Rodrigo had een voorkeur voor het Abe Lenstra stadion van Heerenveen. ‘Omdat we alle drie voor een andere club waren, had er altijd wel eentje een goed weekeinde.’

‘Lesley zat als voetballer vol met trucs,’ zegt Rodrigo als hij twee jaar na het ongeluk herinneringen ophaalt aan zijn beste vriend. ‘Sander was een snelle aanvaller en ik was de verdediger.’ Zo speelden ze middag na middag, urenlang op veldjes en pleintjes in de buurt. Vanaf groep 5 tot en met groep 8 waren ze klasgenoten op De Branding, hun lagere school.

Ze zaten niet op dezelfde voetbalclub. Sander en Rodrigo speelden bij het plaatselijke Swift. Lesley was lid van SVL in Lelystad, de club waar ook zijn vader Michel Boerebach opgroeide. ‘SVL speelde een paar klassen hoger’, zegt Rodrigo. ‘Les moest wel eens tegen die verweerde jongetjes van Vitesse en PSV. Ik was benieuwd hoe het er bij dat soort clubs aan toeging. Je was natuurlijk wel jaloers op jochies die bij de profclubs werden opgeleid.’

‘Sander was met mij en mijn familie mee op vakantie in Frankrijk,’ vertelt Rodrigo. ‘We waren met zijn allen een berg aan het beklimmen. Het mobiele telefoontje van mijn zus ging af.’ Het was de moeder van Sander, die het aller-, allerslechtste nieuws dat denkbaar was, doorbelde.

‘We waren ook nog eens flink verdwaald. We moesten die berg maar af zien te komen,’ vertelt Rodrigo verder. ‘Ik was helemaal in de war. Ik weet nog dat we bij de doorgaande weg aankwamen. Dat we daar opzij moesten voor een grote vrachtwagen, maar dat Sander en ik eigenlijk wilden blijven staan. Zonder de derde musketier had het leven geen zin meer. Zonder Lesley wilden we niet verder.’

‘We waren moeilijke mannetjes op school, we haalden altijd grapjes uit met de meisjes. Echt irritant. In groep 8 mochten we van meester Gerben weer naast elkaar zitten. Misschien was dat wel een slimme zet, want anders zaten we van de ene kant van de klas naar de andere naar elkaar te schreeuwen en propjes te gooien,’ vertelt Rodrigo.

‘We waren alle drie gek op meester Gerben, die leuke grapjes maakte, niet snel boos

werd en ook wel eens met ons meevoetbalde. Dankzij meester Gerben mochten we op het schoolplein trouwens weer met een bal spelen. Dat was een tijdje verboden en dat vonden we pas echt belachelijk.’

De familie Walsweer en Sander vertrokken snel van hun vakantieadres. ‘We wilden niet meer in Frankrijk zijn, maar in Nederland. Dáár hadden we niets meer te zoeken.’

Op De Branding werden de klasgenootjes van Lesley opgevangen. Daar konden ze met elkaar herinneringen ophalen, met elkaar praten, met elkaar boos én verdrietig zijn.

‘Samen met Sander, en zijn moeder en een buurvrouw, hebben we na terugkomst in Nederland zelf een krans voor Lesley gemaakt. Met daarin bloemen uit de tuin van de buurvrouw. Die krans hebben we met de klas op donderdag 31 juli, bij het afscheid nemen in de aula, bij de kist neergelegd.’

Samen met Sander ging hij zijn klasgenoten voor. Ze waren de eerste bezoekers van een lange stoet, die langs de twee kisten schuifelde. Bij de ingang van de aula van de Ölandhorst waren honderden ballonnen vastgeknoopt, waarvan iedereen die dat wilde er twee mocht pakken: rood-wit voor de vriendjes van Lesley, zwart-geel ter nagedachtenis aan Sven.

‘Op de eerste rij zat de hele familie. Ik durfde die kant niet op te kijken. Ik heb die krans er neergelegd, de ballonnen als laatste groet losgelaten en wilde toen eigenlijk zo snel mogelijk weer naar huis. Het greep me zo verschrikkelijk aan, die twee kisten naast elkaar,’ zegt Rodrigo.

Toch keek hij nog even naar Dora, de moeder van zijn beste vriend. ‘Ik had haar nog niet gezien na het ongeluk, zo in haar rolstoel. Dat was schrikken. Ze had heel veel vlechtjes in d’r haar. Dat vond ik haar mooi staan.’

‘Natuurlijk was ik wel eens nieuwsgierig naar Lesleys vader. Die was toch een goede profvoetballer geweest. In het begin vroeg ik er wel eens naar, maar Les was niet zo happig om erover te vertellen. En opscheppen deed-ie al helemaal niet. Op de vliering bij Dora hebben we eens naar oude shirts uit zijn vaders carrière zitten kijken. Dat vonden we allebei mooi,’ aldus Rodrigo.

‘Ik ben wel eens een woensdagmiddag met Les mee geweest. Op die middag en in het weekeinde was hij bijna altijd bij zijn vader en zijn vriendin Angela. Ik herinner me de open trap van dat huis in Lelystad. Daar gleden we lekker de hele middag de leuning af. We hebben toen jammer genoeg nooit gevoetbald. Ik had natuurlijk wel wat van Michel Boerebach kunnen leren...’

‘Lesley werd flink verwend door zijn vader. De volgende dag op school hoorde ik dan weer dat-ie naar een pretpark was geweest, of weer was wezen zwemmen. Misschien was dat dan het voordeel van gescheiden ouders.’

Op 1 augustus ging hij met zijn moeder, Sander en diens ouders, naar de begrafenisdienst in de aula. Het was er druk, heel druk. ‘Sander en ik zijn op de trap gaan zitten. Daarvandaan konden we alles goed zien en horen.’

Het Feyenoord-lied klonk hard door de luidsprekers. Vader Michel Boerebach voerde snotterend het woord. Het was nauwelijks verstaanbaar. Het waren gebroken zinnen uit een dito hart. ‘Misschien heb ik jullie wel eens in de steek gelaten, maar we komen elkaar nog wel eens tegen.’ Daar stond een gebroken vader die weet dat hij fouten heeft gemaakt. Die elke fout betreurt, weet dat hij het een volgende keer anders én beter zou doen. Maar die geen herkansing meer krijgt. Oneerlijker kan toch niet!

Michel Boerebach heeft tijdens zijn speech een Feyenoord-shirt van Paul Bosvelt, met rugnummer 6, om zijn schouders hangen. Bosvelt is zijn vriend en de favoriet van Les. Als hij na zijn toespraak langs de kisten loopt, legt hij het tricot op de kist van Lesley.

‘Kleine Jongen’ werd gespeeld. ‘Dit lied heeft André Hazes voor jou geschreven,’ jokte Michel Boerebach wel eens tegen zijn zoon. Meester Gerben sprak: ‘Ik heb Lesley drie jaar lang mogen onderwijzen. Ik heb hem zien groeien, ik heb hem zich zien ontwikkelen. Hij had één grote droom: profvoetballer worden. De middelbare school: een nieuwe wereld lag voor Lesley open. Hij had er zo veel zin in. Vijf weken geleden namen wij afscheid op school. Nu weer, maar voor veel langer...’

‘Lik maar aan m’n Lollypop,’ schalde door de boxen. Dit was geen toepasselijke muziek voor een begrafenis, maar Sander en Rodrigo hielden het juist nu niet droog. Op deze muziek hebben de musketiers met z’n drieën staan dansen en playbacken, op het schoolkamp en tijdens de afscheidsmusical van de lagere school. Wat hebben ze een lol gehad, wat hebben ze met hun act een hoop mensen laten lachen.

‘Toen barstte ik in huilen uit,’ zegt Rodrigo zonder enige schroom. Hij was dertien jaar, maar geloofde niet in kinderachtige fabeltjes dat mannen niet mogen huilen. Echte mannen huilen bij echte gevoelens. Bij oprechte liefde en eeuwige vriendschap. ‘Het maakt niet uit hoe stoer of hoe breed je bent... Als je moet huilen, dan moet je huilen,’ stelt Rodrigo ferm.

‘Toen zijn moeder Dora een nieuwe vriend kreeg, vond Les dat eerst he-le-maal niets. Dat merkte ik aan ’m’, vertelt Rodrigo. ‘Maar na een half jaar was hij aan het idee gewend. Ik herinner me dat hij op de kermis met zo’n grijparm een modelmotor won. Later hoorde ik dat-ie die aan Dora’s vriend Bennie had gegeven. Daar keek ik van op. Daaruit bleek dat het gelukkig langzaam was goed gekomen tussen die twee.’

‘Sven mocht van Lesley nooit met ons meevoetballen. Ik vond dat hij soms nogal hard voor z’n broertje was. Mij leek Sven een grappig mannetje. Ik herinner me vooral die keer dat we ergens een patatje zaten te eten. Sven had overal om zijn mond saus zitten. Door die epilepsie kon hij namelijk niet zo netjes eten, maar hij lachte er zelf het hardst om.

Lesley deed dan wel een beetje bozig, maar dat was natuurlijk gewoon spel. Want als iemand wat naars over zijn broertje zei, dan dook Les er gelijk bovenop. Hij was helemaal geen vechtersbaas, maar van Sven moesten ze afblijven.'

Vanaf de trap in de aula luisterde Rodrigo naar de voorzitter van SVL, de voetbalclub van Lesley. Vervolgens naar juf Heleen en meester Wiljan van De Zonnebloem in Emmeloord, de school van Sven.

'We zien je nog zo voor ons. Op de kennismakingsmorgen: voor het eerst even kijken in de groep. Je zat op een stoel aan een toen nog te hoge tafel. Maar dat was voor jou geen enkel probleem. Want ook op zo'n hoge tafel kun je prima met je vingers trommelen.'

De juf en meester vertelden liefdevol over het poets- en klusbedrijf van de jongste Boerebach, die auto's waste van de leerkrachten en daar op het schoolplein een echt spetterfeest van maakte. Ze verhaalden over de melktaak. Sven bracht met zijn vriendje Freddie elke dag de melk en karnemelk rond. 'Vol passie, én het ging nooit fout.'

'Nu we het over passie hebben, komen we vanzelf bij de dieren op school. Je bouwt mee aan hun hokken, maakt ze schoon, geeft de dieren te eten en te drinken. Kortom: een dierenvriend met een hart van goud.'

Van meester Wiljan pikte Sven vrijwel dagelijks het huzarenslaatje. 'Ik heb het vaak niet eens meteen door, maar dan zit jij al weer met je huzarenprooi aan je tafel te gniffelen. Wat zou ik nog graag van die huzarengevechten met je hebben,' stamelde Wiljan. 'Dag Svennemans,' zo besloten juf en meester hun verhaal.

Petra reed Sven met haar taxibusje naar school. 'Ik genoot ervan als je een serenade voor me trommelde op het dashboard. Ik kreeg elke dag een knuffel. Wat zal ik je missen.'

'Tears in Heaven' klonk. De drumleraar van Sven vertelde over zijn pupil: 'Misschien was Sven niet mijn beste drummertje, maar zeker wel de meest enthousiaste.'

Het waren stuk voor stuk mooie verhalen, maar die blik dwaalde steeds weer af naar twee kistjes. De gedachten dwaalden steeds weer af naar die ene, prangende vraag: waarom? Deze begrafenis, deze plechtigheid is prachtig geregisseerd, vol liefde in elkaar gezet. Maar het klopt niet. Het mag niet kloppen.

Rodrigo is nog jong, maar voor een jongen van zijn leeftijd is hij wijs en hij schaamt zich er niet voor gevoelens prijs te geven. Het maatje van Lesley praat graag en haalt gretig herinneringen op aan hun tijd als supertrio. 'Zo zou Lesley zijn begrafenis hebben gewild,' zegt Rodrigo. Aan de andere kant weet hij dat zijn constatering niet klopt. Lesley wilde helemaal geen begrafenis. Hij wilde voetballen. Leven!

'Lesley was stoer en had een grote mond. Maar bij meisjes was hij heel verlegen. Toen ik m'n eerste vriendinnetje had, lachte hij me uit,' zegt Rodrigo. 'Maar ik weet zeker dat hij haar ook leuk vond.'

‘Jaloezie? Nee, natuurlijk niet. Dat voelden we onderling niet. Hij kende veel voetbaltrucjes, maar ik kon beter verdedigen. Ik had de vriendinnetjes, hij kon beter leren. We gunden elkaar echt alles.’

Moeder Dora nam het woord. Ze werd uit haar rolstoel geholpen en schuifelde naar het lessenaartje en ging moedig achter de microfoon staan. Hoe sterk kun je zijn? Anderhalve week eerder lag ze in coma, werd tijdens een operatie haar gescheurde milt weggehaald. Ze liep bij het ongeluk dertig breuken in haar linkerarm op. En dat was nog slechts het fysieke ongemak. Want wat gebeurt er met je als je uit je coma ontwaakt en louter slecht nieuws te horen krijgt? Als blijkt dat, toen je heel even je ogen dicht had gedaan, twee van de belangrijkste mannen uit je leven stiekem zijn verdwenen?

Ze speepte uit haar hoofd, rechtstreeks uit haar hart. ‘Ik herinner me de dag van het laatste proefwerk van Les. ’s Morgens kwam-ie naar beneden met de mededeling dat hij helemaal was vergeten te leren. “Zullen we nog vijf minuten?” vroeg hij. Hij had zo veel verstand, zo veel gevoel. Want hij kwam later op de dag in tranen thuis. Hij vond de wereld niet eerlijk. Rodrigo had het hele weekeinde geleerd en maar een 6 gehaald. Hij had na vijf minuten leren een 8. Ik zei toen: en Sven had met zijn leerachterstand zelfs geen 6 kunnen halen.’

De laatste keer dat de Drie Musketers nog compleet waren... Rodrigo denkt er graag aan terug. Toen was het leven nog leuk. ‘We hingen rond op het schoolplein, besloten later op de dag naar het strand te gaan. We zouden verzamelen bij Daniëlle. Toen ik daar kwam, had Lesley al afgebeld. Hij was vergeten dat-ie naar een of andere verjaardag moest. Een paar dagen later ging hij met z’n vader op vakantie. Daar op het schoolplein hebben we elkaar dus voor het laatst gezien...’

‘Wat Les had, had Sven anders,’ vertelde Dora liefdevol over haar twee totaal verschillende zoontjes. ‘Ik zei wel eens tegen Les: als jij geen profvoetballer wordt, kun je altijd nog acteur worden. En in het beste geval een acterende prof. En tegen Sven, die misschien nooit zou leren lezen: jij bent zo knap, jij wordt straks het meest gevraagde fotomodel. En dan neem je gewoon mensen in dienst die voor je kunnen lezen.’

‘Als ik het hierbeneden hoor donderen, dan weet ik dat Sven daarboven te hard zit te drummen,’ zei de moeder. ‘Als het hier regent, weet ik dat Les boven een schuine bak heeft zitten te vertellen en dat iedereen zit te huilen van het lachen.’

Het slotakkoord van de bijeenkomst in de aula was voor BZB, Band Zonder Banaan, de favoriete popgroep van Sven. Zij zongen, op speciaal verzoek van Dora, het Hazes-lied ‘De Vlieger’ met een aangepaste tekst: ‘Ik heb hier een brief voor mijn jongens. Die hoog in de hemel zijn. Deze brief bind ik vast aan een vlieger. Zodat zij hem ook zien, zij die ik mis.’ Ze presenteren zich doorgaans als een Brabantse band (‘een mix van metal en

meligheid’) die Nederlandstalige flauwekulrock speelt. Op 1 augustus lieten ze zich van een serieuze en betrokken kant beluisteren.

Rodrigo en Sander moesten van hun plek van de trap komen. De kisten gingen op weg naar hun eindbestemming: het graf. Vrienden van de ouders droegen de kistjes, de stoet schuifelde achter twee musketiers aan die vooropliepen. Achter de kisten liepen de teamgenootjes van Lesley, in het voetbaltenue. Gebogen hoofden, hangende schoudertjes. Dit elftal weet wat echt verliezen is.

Op de rood-witte kist van Lesley stond een knuffel, een hondje. Hij leek op Zorro, de viervoeter die Lesley uit een nestje koos. Na lang zeuren en veel beloftes kreeg hij dan eindelijk zijn zin. Zorro zou na de vakantie groot genoeg zijn om zijn warme nestje te verlaten. Maar na de keuze heeft Les ‘zijn’ Zorro nooit meer gezien. Pas na het noodlottige ongeval komt het hondje in Swifterbant wonen.

Op de geel-zwarte kist van Sven stond een wit knuffelkonijn en lagen natuurlijk zijn drumstokjes.

Op de kistjes lagen mooie bloemstukken. Het een rood, met in witte bloemen ‘Les’, het ander geel met in zwarte letters ‘Sven’.

‘You’ll Never Walk Alone’ klonk. Alle aanwezigen werd verzocht de bloemen mee naar het graf te nemen. Weinig mensen liepen met lege handen. Er waren ballen en trommels van bloemen. Alles ging mee in die lange stoet van tranen.

Er waren zo veel plannen, nog zo veel dromen te verwezenlijken. Totdat een dwaas van het kruispunt Wisentweg/Biddingweg een eindpunt maakte.

‘We hebben wekenlang niet gevoetbald,’ zegt Rodrigo. ‘Dat leek gewoon niet juist: voetballen zonder hem. We hingen maar voor de tv. Elke dag stond ik op met dat vreselijke gevoel: hij is er niet meer. Dit wordt weer zo’n rottag.’

Het was maar goed dat die grote, nare vakantie ten einde kwam. Het voetbalseizoen begon weer, de nieuwe school bood nieuwe levenslust. ‘Sander en ik fietsen elke ochtend samen. Het is acht kilometer naar het Almere College in Dronten. We doen er een halfuurtje over. Vooral omdat we het rustig aan doen. We praten nog vaak over Lesley.’

Bij een van de eerste lessen in Dronten werden Rodrigo en Sander uit de klas gehaald. De schoolleiding wist natuurlijk van het afschuwelijke ongeval, van de impact die dat op de andere musketiers had. ‘De deur stond altijd open om erover te kletsen. Ik heb er geen gebruik van gemaakt. Ik kan niet met een wildvreemde over Les praten. Sander en ik hebben vooral steun aan elkaar.’

Hij heeft een kettinkje gekocht en de naam van Les erin laten graveren. Rodrigo heeft het altijd om. ‘Er vragen wel eens vriendinnetjes lacherig naar. Die snappen er natuurlijk niets van: een naam van een jongen om je nek. Maar als ik het uitleg, lachen ze niet meer. Dan vinden ze het mooi.’

Rodrigo is inmiddels geen verdediger meer. Toen Sanders vader leider van de tweedejaars D was, kreeg hij een plaats in de spits. ‘Hij vond me achterin maar niets... Voorin kan ik meer laten zien,’ aldus de aanvaller die afgelopen zomer Swift voor Omniworld in Almere verruilde. ‘Daar komen meer scouts kijken.’

Tijdens het eerste Lesley Boerebach Talententoernooi, in mei 2004, werd hij gescout door Feyenoord. Net als Sander. Toeval of niet? Op het toernooi ter nagedachtenis van hun vriend... ‘Het was een speciale dag, met een prachtig toernooi.’ Paul Bosvelt kwam langs, net als René Eijkelkamp en Edwin Zoetebier. Voetballers die hun oud-collega Michel Boerebach een hart onder de riem kwamen steken. Rodrigo zag ze, maar ‘vergat’ een handtekening te vragen. ‘Het was geen dag voor handtekeningen,’ zegt hij. ‘Het was de dag van Lesley en Sven.’ Hij was op die speciale dag pas veertien jaar, maar stond er bij de prijsuitreiking bij als een echte kerel. Een vent om trots op te zijn. Hij hief de beker ten hemel en zei: ‘Voor jullie, Les en Sven.’

Zijn moeder vertelt: ‘Toen Dora voor het eerst na de begrafenis weer buiten kwam, liep ze ons bij de kassa van de supermarkt tegen het lijf. Met Rodrigo... Daar zat ze natuurlijk helemaal niet op te wachten,’ zegt mevrouw Walsweer.

‘Maar voor ons is het ook moeilijk háár zonder jongens te zien. Dat klopt ook niet. Dan voel je je bijna schuldig. Waarom moest het haar overkomen? Waarom bleef ons dit bespaard?’

Dora is echter ijzersterk, ze heeft een groot hart. En een voordeur die altijd openstaat. Sander en Rodrigo gaan nog regelmatig bij haar op bezoek. Dan kijken ze ook altijd nog even in de slaapkamer van Lesley, dat iets van een museumpje heeft.

Rodrigo is op 13 januari 1990 in Colombia geboren. Na een jaar werd hij samen met zijn iets oudere zusje door vader en moeder Walsweer in Swifterbant geadopteerd. Hij groeide op met Lesley en Sander en ze koesterden dezelfde jongensdroom.

De eerste belangstelling van Feyenoord, na het Lesley Boerebach Talententoernooi, liep op niets uit. Maar dat was natuurlijk een verschrikkelijke vergissing. Rodrigo wordt profvoetballer én wereldberoemd. Net als Sander. Zo zal het gaan.

En ook al komen niet alle dromen uit, dan nog was het mooi om die dromen te hebben. Met z’n drieën, de Drie Musketers van Swifterbant. Dat pakt geen dwaze, gehaaste

automobilist hun meer af. Dát niet.

2 Vakantie

Ze zouden die zomer eigenlijk niet op vakantie gaan. Niet een kwestie van geen zin hebben, maar van stomweg te weinig geld. Het was op, zo moest Michel tot zijn grote schande bekennen. Hij was dan wel bijna zestien jaar prof geweest, maar wél eentje in het verkeerde tijdperk. Het was nog voordat voetballers de voordeur open konden zetten en de zilvervloot kwam binnenvaren.

Hij had in de jaren bij PSV, bij Burgos en bij FC Twente best aardig verdiend. Maar daar stond dan weer tegenover dat hij ook onaardig veel had uitgegeven. ‘Ik gokte op voetbalwedstrijden in binnen- en buitenland. En niet zo zuinig ook. Bijvoorbeeld duizend piek op Liverpool.’

‘Er is een bookmaker in Lelystad die zo’n twee ton aan guldens aan me heeft verdiend. Ik bleef maar braaf poen inleggen, maar ik snapte geen klote van het hele systeem. Ik faxte netjes bijna elke week een paar rijtjes uitslagen door. En blijkbaar altijd de verkeerde.’

Maar grote vakantie is grote vakantie. En als je je vriendjes daarna weer op het schoolplein ziet, is het toch wel geinig om met een bruine kop stoere verhalen op te kunnen hangen.

Uiteindelijk vond hij samen met zijn vriendin Angela een leuke last-minute naar Tunesië. De beide mannetjes wisten van niks, hun tassen werden met grote voorpret stiekem gepakt. Midden in de nacht had hij ze wakker gemaakt om te vertellen dat ze gingen vliegen. De ogen van Sven, die gelukzalige blik: dat koppie zal hij nooit vergeten.

En Lesley had zoiets van: rot op. Laat me rustig verder slapen.

Het zou hun laatste vakantie met z'n viertjes worden. Achteraf kun je zeggen: waren ze maar met z'n allen neergestort. Maar er was toen natuurlijk nog geen wolkje aan de lucht. Met Les had hij daar hoog in het vliegtuig zitten klaverjassen, het favoriete tijdverdrijf voor echte voetballers. Sven was geen echte voetballer. En geen kaarter. Die drumde met het bestek, of trommelde lekker met zijn vingers op het uitklaptafeltje voor hem.

Helemaal met het vliegtuig op vakantie naar Afrika... dat vonden ze superwijs. Het was echt bloedheet in de zandbak aan de andere kant van de Middellandse Zee. Twee blonde mannetjes, altijd met de zonnebrand in de buurt: 'Ze moesten steeds worden ingesmeerd. Daar hadden ze een pesthekel aan.'

De tassen werden snel op de kamers gegooid en de zwembroeken eruit gevist. Ze doken natuurlijk meteen de zee in. Daar waren twee Tunesiërs met een bal aan het gooien. In een mum van tijd stond Lesley ertussen.

Het was er in zijn herinnering wel minstens vijftig graden. Maar de broertjes moesten en zouden de stad in om te shoppen. Boven aan het verlanglijstje stond 'een bal'. Hoe kon je ook vakantie vieren zonder ronde vriend? Die pak je toch altijd als eerste in?

Ze waren een bezienswaardigheid in de nauwe straatjes van Monastir. Vier blonde toeristen, met verse bankbiljetten, die de Tunesiërs tot in de verre omtrek leken te ruiken. Overall werden ze naar binnen getrokken, moesten ze zitten, kregen ze thee aangeboden. Hij vond het verschrikkelijk, de mannetjes genoten met volle teugen.

De bal werd als eerste gekocht, Sven wilde zo'n Afrikaans mutsje, en ze vonden nog twee hippe zonnebrilletjes. En voor dat alles betaalden ze grif de hoofdprijs. Heel langzaam kreeg hij door dat er moest worden afgedongen. Toen begon het feest pas echt. En weer van die prachtige glunderende bekkies.

Lesley werd verliefd op een paar Nike sportschoenen. Hij kreeg geld mee. En instructies. Ze kostten zestig dinar: flink afdingen dus. 'Hij kwam apetrots terug. Het was gelukt. De sufferd had er zeventig dinar voor betaald. Wat hebben we gelachen! En wat keek hij in eerste instantie sip! Die Nikes... Ze moeten thuis nog ergens staan.'

Six Flags lag thuis in Swifterbant zo'n beetje in hun achtertuin, maar kermis, daar konden ze geen genoeg van krijgen. En dus gingen ze op weg naar hun eerste Afrikaanse achtbaan, in een koetsje. Er zat een welwillende Tunesiër aan de teugels. Lesley en Sven

klommen naast hem op de bok. Hij sprak wat Nederlands. En niet alleen maar goedemorgen, goedemiddag...

Zijn woordenschat werd snel uitgebreid. Paardenlul. Klootzak. De maffe Tunesiër speelde het spelletje leuk mee. Hij deed alsof hij niets doorhad en begroette iedereen in de stad lachend en 'beleefd' in zijn nieuwe Nederlands. En ze grijnsden allemaal vriendelijk terug. Maar niemand lachte zo hard als zijn twee mannetjes daar op de bok.

Van de ene attractie ging het naar de andere. Natuurlijk kwamen ook de kamelen aan de beurt. Hij was het snel zat, daar in die bakoven. Vanuit een huifkar keek hij hoe Angela en de jongens rondhobbelden. Die drie lachende gezichten. Eeuwig zonde dat hij er geen foto's van heeft genomen.

Ergens in Deventer moet nog een e-mailadres van een Algerijns vrouwtje rondslingeren. Zij was op slag verliefd geworden op het hoogblonde Hollandse vakantiegezelschap. Ze kwam beleefd vragen of ze wat foto's mocht nemen. Vooral van de jongens. Die bruine koppies, het eeuwige geluk. Hij zou die foto's dolgraag willen hebben. Niet om nú te bekijken, maar voor later. Hopelijk kunnen ze die vrouw met haar foto's nog eens opsporen.

In hetzelfde appartementencomplex als de Boerebachjes vierde ook het Duitse jongetje Daniël samen met zijn oma vakantie. Het mannetje vond het geweldig als hij af en toe met de grote Les mocht voetballen. En Daniël was helemaal vereerd toen hij op zijn zesde verjaardag een bal en een opblaasbootje van de Hollanders cadeau kreeg.

Vier beteuterde gezichten achter grote vruchtensorbets in Monastir. De Nederlandse gasten hielden niet zo van ijs, deze traktatie had voor hen helemaal niet hoeven. Maar ze deden hun best dankbaar te kijken en aten alles netjes op. Zo waren ze ook: heel lief voor Duitse Daniël.

Er was nog een vakantieviendje: Martin. Die was al vijftien. Met hem mocht Lesley op een avond even het terrein af. Een paar straatjes om: het leek hem een geweldig avontuur. Alleen op pad met zijn Groningse grote Martin. Ze kochten een pakje kauwgum en waren snel weer terug. Maar het deerde hem niet dat het slechts een kort uitstapje was. Hij was apetrots op zijn avontuur.

Les wilde graag gezien worden met zijn grote, stoere vriend. Hij liep hem de hele dag achterna en hij wilde niets liever dan met hem voetballen. Toen Martin hem een dagje negeerde omdat er een leeftijdgenoot op bezoek was, keek Les chagrijnig. Hij voelde zich afgewezen, gekrenkt. Gewogen en te licht bevonden. Gelukkig ging die indringer, die zijn vriend inpikte, snel weer weg en had Martin weer alle aandacht voor hem.

Het ontbijtbuffet in het restaurant, dat was ook al zo'n avontuur. Sven, de durfal, ging altijd voorop. Het liefst stuurde Lesley zijn kleine broertje alleen op pad om wat lekkers te halen. En anders schuifelde hij achter hem aan.

Laat Sven maar opscheppen, tien, twintig keer. Van alles probeerde hij. Hoe gekker, hoe spannender. Als hij het niet lustte, zette hij het bord weer doodleuk aan de kant. En was hij weer onderweg naar een nieuwe lading.

Lesley sloeg op zijn twaalfde aan het puberen. Het ging niet altijd helemaal vanzelf. Soms was hij een ietsepietsie minder lief. Zoals die ene middag, daar bij hun hotel in Monastir waar ze twee kamers naast elkaar hadden. Michel had hen boos naar hun eigen kamer gestuurd. 'Ze waren echt strontvervelend.'

Na een tijdje klopten ze schuchter op de deur met de vraag of ze weer mochten gaan zwemmen. Ze waren bang dat hun vader nog boos was. Sven met dat nieuwe mutsje op. Daar sliep hij zelfs mee. Zonnebrilletjes op, zwembroek aan. Natuurlijk mochten ze weer gaan spatteren.

Driehoog op het balkonnetje hoorde hij het gegil. Waren ze nu weer aan het ruziën? Hij keek naar beneden. Daar waren nog maar twee badgasten: zijn kanjers. Ze waren heerlijk aan het ravotten. Zaten constant giechelend en gillend achter elkaar aan. Als hij nu zijn ogen dichtdoet, kan hij de echoënde jongensstemmetjes bij het zwembad in Monastir nog horen.

'Zo lekker samen. Ze waren, nee ze zijn, helemaal gek van elkaar. Als Sven werd gepest, dook Les er als eerste bovenop. Je moest echt niet zo dom zijn om aan z'n broertje te komen.'

Eigenlijk waren ze onderling niet zo knuffelig. Maar daar beneden in het zwembad hadden ze elkaar toch maar mooi stevig vast. 'Zulke heerlijke mannetjes... Dat beeld... dat ze in dat zwembad aan elkaar hingen. Twee weken later werden de kissies op de begraafplaats in Lelystad op elkaar gestapeld.'

Op het vliegveld in Tunesië liep hij Joost Broerse tegen het lijf. Deze middenvelder verhuisde die zomer van FC Groningen naar Utrecht. Met een tussenstop in Tunesië dus. Lesley stond een balletje te trappen met een vakantievriendje. Broerse zag het en zei: 'Is dat jouw zoon? Aardig spelertje.'

Mooie herinneringen aan de laatste weken samen. Vlak voor de vakantie in Tunesië nam Lesley afscheid van zijn lagere school, De Branding in Swifterbant. De musical vormde het eindpunt van acht jaar basisonderwijs. Les had de hoofdrol en pa en zoon waren bijna even trots.

Af en toe hoorde hij Lesley achter in de auto stiekem Franse woordjes oefenen, of

zachtjes onbekende liedjes zingen. Dan keek hij in de spiegel, vertederd. Wat zeg je, Les? Wat zing je? Betrapt!

Met oma Ria, Angela en Sven zaten ze de avond van de voorstelling ergens voor in de zaal op een rijtje. Ergens anders in de zaal zaten Dora, haar vriend Bennie en opa Luth.

De gordijnen op het podium waren dicht, de ruimte stroomde vol. Een nieuwsgierig blond koppie gluurde tussen de gordijnen door. Het was 'm. Les zag zijn vader en wist dat het goed was.

Lesley speelde monsieur Jean Bonnet, de baas van camping Le Normand. Nee, Les wás monsieur Bonnet, al wekenlang.

Havanna-bloesje, wit strooien hoedje, Jean Bonnet was allesbepalend, zowel op de camping als op het podium. Zo trots was hij eigenlijk nog nooit op zijn oudste zoon geweest. Ook op het voetbalveld niet. Juist op het voetbalveld niet. Daar was goed nooit goed genoeg. Daar kon het altijd beter. Zoals opa altijd wat op de prestaties van hem had aan te merken, had hij altijd wel wat te muggenziften over het spel van Lesley.

Het waren creatieve geesten, de auteurs die aan de musical sleutelden. Tijdens het schoolkamp, dat eerder in het schooljaar plaatsvond, stal Lesley samen met zijn vrienden Rodrigo en Sander de show met een prachtige vertolking van 'Lik maar aan m'n Lollypop'. Die act verdiende een groter publiek. En dus werd het script voor de musical iets aangepast, en het liedje ingepast.

Ergens in een laasje vol foto's van zijn kinderen ligt een dvd weggestopt. Dit is gevaarlijk terrein. Hier weet hij alles feilloos te vinden. Op de tast, want ernaar kijken wil hij niet. Kán hij nu nog niet. Maar de dvd ligt er, voor als hij het later wel aankan. 'Ik heb speciaal om de dvd van de musical gevraagd. Die wil ik dolgraag terugzien. Maar niet nu. Misschien over tien jaar.'

'Ik heb contact met Dennis en Margret Brilhuis uit Hengelo. Zij verloren elf jaar geleden hun dochter. Die waren er ook nog helemaal niet aan toe om haar terug te zien, maar stopten een keer per ongeluk de verkeerde video in het apparaat. Zaten ze ineens naar Michelle te kijken. Ze hebben er nooit spijt van gehad, maar dat zal mij niet gebeuren. Echt niet.'

Het leven is nu één groot kinderspel geworden. Hoe ironisch. Hij speelt elke dag verstoppertje. Hij loopt weg voor de echte emotie. En dus verbergt hij al de herinneringen, al de foto's, de dvd's.

Op de opname van de musical huppelt zijn oudste nog vrolijk rond. Hij heeft niets gelogen. Het is een hoofdrol om trots op te zijn. Een dubbelrol zelfs. Want ergens aan het eind is Jean Bonnet ineens even een zanger in de jongensversie van K3.

Het is een hilarisch intermezzo. Drie mannetjes in hun onderbroek, de kousen hoog opgetrokken, tot vlak onder de knie. Drie ribbenkastjes, drie vrienden, de Drie Muskietiers. Een voor allen, allen voor een.

Alleen zouden ze dit nooit hebben gedurfd, maar samen kunnen ze de wereld aan. Ze vergeten af en toe heel slecht te playbacken, maar wie neemt hen dat kwalijk? De brutale grijns, het parmantige dansje, de onderlinge blikken. Gaat het goed? Gaan we door? We stelen de show!

Dit had een geweldig aandenken moeten zijn. Iets waar Les later met schaamrood op de kaken naar zou hebben gekeken. En waar hij – weer veel later – hard om zou moeten lachen.

Als je er nu naar kijkt... De vreugde spat ervan af, maar het is geen amusement. Het is een monument.

Les kleepte zich razendsnel om voor de laatste scènes als monsieur Jean. Toen viel het doek en de musicalsterren slaakten een zucht van verlichting. Het schooljaar was ten einde, de voorstelling ook. Er klonk ovationeel applaus. Dit publiek was veroverd. Het was bevooroordeeld, maar wat dan nog?

Later in de kantine kon hij zich niet bedwingen. ‘Goed hè, Les?’ zei hij. Dat was geheel in strijd met het protocol. Genetisch bepaald: de Boerebachjes waren niet zo scheutig met complimenten. ‘Les vond het maar niets. Vlak daarvoor had hij heel dapper voor veel mensen op het podium gestaan, nu werd hij ineens verlegen van mijn woorden. Alsof hij weer besepte dat-ie eigenlijk nooit in de belangstelling wilde staan.’

Herinneringen aan 19 juli. Dag van Het Afscheid. Drie weken waren de jongens bij Angela en hem geweest. Na het verblijf in Tunesië had hij weer aan het werk ontmoeten. Hij was als trainer gepromoveerd van de jongetjes C1 naar Jong Eagles, een elftal voor jonge profs.

Hij had de jongens een keer meegenomen naar de club. Stonden ze langs het veld een balletje te trappen. Ze hadden zich in Deventer tussen alle trainingen door nog prima vermaakt.

Op een van die dagen had hij zomaar ineens zijn jongens een fotozaak ingeduwd. Dat was nog nooit eerder bij hem opgekomen. Hij had eigenlijk niks met foto's. Hij hield meer van

het origineel.

‘Les vond het helemaal niks. Ik zie ’m nog op dat krukje zitten. We waren met z’n allen naar Tunesië geweest, de jongens waren al drie weken bij me. En in al die tijd heb ik geen foto gemaakt. Hoe heb ik dat toen toch kunnen bedenken?’

De fotograaf had prachtige portretjes van de jongens gemaakt. Daar is hij nu blij mee, ze zijn diep weg in zijn portemonnee gestoken. Maar het verwondert hem toch. Wat had hem die fotozaak ingedreven? Was het een angstig voor gevoel?

Nu was het echter tijd om afscheid te nemen. Ze zouden vandaag weer naar zijn ex in Swifterbant gaan. Het afscheid nemen wende nooit. Ook nog niet na zes jaar. Na de wekelijkse weekeindjes, de korte woensdagmiddagjes, voelde het nog niet zo slecht. Het weerzien was nooit ver weg. Maar na drie weken vakantie ging die rit naar Swifterbant nooit helemaal vanzelf.

Die dag zou Angela hen wegbrengen. Hij moest deze zaterdag training geven en stond vroeg op. Zij waren nog in dromenland.

Hier in Deventer, in het huis van Angela, hadden ze geen eigen kamer. Hier sliepen ze op hun matrasjes op de grond. Les links van Michel, Sven rechts van Angela. Gezellig met z’n vieren in een knusse kamer.

Hij kleepte zich aan, dronk en at beneden nog wat. Toen was het tijd voor de kus. Een vast ritueel, vlak voor vertrek. De slaapkamerdeur wilde echter niet open. Oud huis, oud materiaal. Hij stond plompverloren met een losgeschoten deurklink in de hand. ‘Dat gebeurde wel vaker, maar dan schoof je dat ding er net zo makkelijk weer op.’

Die dag echter niet. Die dag weigerde de klink dienst. Binnen sliepen zijn drie dierbaarsten zorgeloos verder. Hij twijfelde nog even. De tijd drong: dan maar niet.

Dat hadden de allerlaatste kussen moeten zijn. Kloteklink.

3 Haast

Swifterbant – Een 12-jarige jongen uit Swifterbant is dinsdagavond om het leven gekomen bij een verkeersongeval op de Biddingweg. Vijf anderen, onder wie drie kinderen, raakten gewond.

Een 30-jarige automobilist uit Lelystad wilde vanaf de Wisentweg de Biddingweg oversteken en heeft waarschijnlijk een auto, bestuurd door een 39-jarige vrouw uit Swifterbant, over het hoofd gezien. De vrouw uit Swifterbant raakte de voorbumper van de Lelystedeling en kwam op de linkerweghelft terecht. Daar kwam ze in botsing met een tractor, bestuurd door een 42-jarige man uit Heerde, die uit tegenovergestelde richting kwam. Door deze botsing schoot de auto een aantal meters door en kwam voor een sloot tot stilstand. Een 12-jarige jongen uit Swifterbant overleed ter plaatse aan zijn verwondingen. De overige passagiers van de vrouw (een 37-jarige vrouw, een meisje van 10 en twee jongens van 9 en 11, allen uit Swifterbant) raakten gewond. De 9-jarige jongen is per traumahelikopter overgebracht naar het VU in Amsterdam. Zijn toestand werd woensdagochtend nog zeer kritiek genoemd. De anderen zijn per ambulance overgebracht naar ziekenhuizen in de buurt.

De 30-jarige bestuurder uit Lelystad is per ambulance overgebracht naar het Zuiderzeeziekenhuis. Na controle mocht hij weer naar huis. Zijn passagier en de tractorbestuurder bleven ongedeerd. De betrokkenen en hun familie zijn opgevangen door Bureau Slachtofferhulp. De kruising is enige tijd afgesloten geweest. (Uit de *Flevopost* van 25 juli 2003.)

‘Dat beeld... ik schrik er nog regelmatig wakker van. Gelukkig niet meer zo vaak. Bij sommige saaie lessen op school zie ik het weer voor me. Dan hoor ik ergens op de

achtergrond m'n leraar nog wel praten, maar dan dwalen mijn gedachten af. Als me dan iets wordt gevraagd, weet ik echt niet waar het over gaat.'

'Ik zat vast in die auto. Kon alleen naar rechts kijken. Daar zat Lesley. Dood. Dat beeld: zijn gezicht. Dat zijn mijn nachtmerries.'

'Toen ben ik weer weggezakt. In mijn volgende herinnering lag ik op het gras. Ze hadden me uit de auto getild. Daar zat Lesley nog. Ik zag hem. Naast me zat een man die steeds maar weer vroeg hoe ik heette, hoe oud ik was, hoe mijn vader heette, wat voor werk hij deed. Heel irritant.'

Het is het relaas van Erwin Westerhof, destijds de passagier van 11 jaar. Hij was het vriendje van Lesley en Sven. Zat tussen hen in op de achterbank van de BMW.

Ze waren buurjongetjes. Dora verhuisde in 1996, nadat haar huwelijk was stukgelopen, met haar kinderen naar de Zuidsingel in Swifterbant. Erwins moeder kwam buurten. Het klikte gelijk, zowel tussen de moeders als tussen de jongens.

Lesley was een halfjaartje ouder dan hij, Sven bijna twee jaar jonger. Voor een potje voetbal kon hij altijd bij Les aanbellen, voor het knikkeren moest hij bij Sven zijn en voor kattenkwaad gingen ze met z'n drieën op pad. 'Sven durfde alles. Die zag geen gevaar. Hij dacht er ook helemaal niet bij na. Dat was echt mooi,' zegt hij glunderend.

Lesley was de grote bedenker, Sven voerde het meestal uit. 'Het spannendst? Het spannendst was natuurlijk belletje lellen en dan voor de deur blijven staan. Als ze dan opendeden, zei je: "Oeps, sorry, ik ben vergeten weg te rennen.'" Dat was lachen, gieren, brullen. Als Lesley het bedacht, was Sven de durfal die het als jongste uitvoerde, waarna de anderen het ook waagden.

En zo terroriseerde het trio de buurt. En als ze werden gesnapt: 'Lesley keek een beetje brutaal. Die kreeg altijd de schuld. Sven had een lief gezicht... De mensen hadden een zwak voor hem, ze konden nooit boos op hem worden. Op mij ook niet. Op de een of andere manier werd er nooit van mij verwacht dat ik zoiets zou uithalen. In de klas ook niet.'

Hij herinnert zich de korte vakanties op de camping in Lattrop, waar Dora een grote caravan heeft staan en het een feest was voor jonge avonturiers. 'We liepen daar de hele dag met natte voeten, omdat we altijd met schoenen aan het water in liepen. En 's avonds lagen we nog urenlang te praten, als we eigenlijk allang moesten slapen.'

Soms plezierden ze Lesley door toch maar met z'n drieën te voetballen. 'Dan speelden

Sven en ik samen tegen hem. Dat won-ie nog wel. Maar best moeilijk.'

Soms ook slenterde Sven alleen door het bos, op zoek naar de mooiste stokken. Hij was een verzamelaar. 'Met een mes sleep hij dan een punt aan die stok. Daar kon hij uren mee bezig zijn. Dat vond ik soms een beetje raar. Maar goed, dan ging ik maar met Lesley voetballen of zwemmen.'

Hij herinnert zich bezoekjes aan Walibi, het latere Six Flags. Dat Sven helemaal verknocht was aan achtbanen. Hoe gevaarlijker hoe beter. Voor Erwin hoefde het allemaal niet zo. 'Ik ben geen liefhebber,' zegt hij zachtjes. Lesley was dat evenmin. Skelteren door de straat, dat vonden ze wel alle drie leuk.

Ze hadden natuurlijk hun waterpistolen, en die laser-shooter. 'Wat hadden ze daar een schik mee,' zegt zijn moeder. 'Ze hadden dan zo'n schild om. Verstoppen zich in de bosjes, bespioneerden en beslopen elkaar. Dan zaten wij in de achtertuin en zagen we tussen de coniferen door, over de lage schutting heen, de lichtflitsen, die laserstralen.'

'Ik ben blij met mijn mooie herinneringen, aan al die leuke dingen die we samen deden,' zegt Erwin. 'Maar we hadden natuurlijk ook wel eens ruzie. Om de raarste dingen. Daar heb ik nu echt verschrikkelijk veel spijt van.'

Ze gingen vaak zwemmen in het Ketelmeer. Dat is veel dichterbij. Op die dinsdag reden ze de andere kant op, richting Biddinghuizen. Een dag eerder was Lesley halsoverkop teruggekeerd van waterskikamp. Hij had heimwee. Ze hadden niet alle spullen meteen mee naar huis kunnen nemen.

Ze gingen dus de rest van de bagage ophalen en plakten er een stranddag aan vast. Dora's vriendin Angelique ging mee, haar dochter Marlou, Les, Sven en Erwin.

Het was leuk geweest, toch kan hij zich er niet al te veel meer van herinneren. Die dag... het was een zonnige dag. Maar het werd een zwarte dag.

Dora reed, Angelique zat naast haar. Lesley zat achter zijn moeder, Erwin tussen zijn buurjongens in, Marlou achter haar moeder. 'We zaten een spelletje te doen. Je moest met de laatste letter van het vorige woord een nieuw woord vormen. Toen gebeurde het. Dora riep nog: "Pas op. Houd je vast." Toen ik m'n ogen opendeed, zag ik Lesley... Toen ik ze weer opendeed, lag ik op het gras.'

Sven was nog bij kennis. Zijn verwondingen leken in eerste instantie nog mee te vallen. Dora praatte tegen hem; Martijn, een andere automobilist die snel ter plaatse was, zat erbij. Na een kwartiertje zakte Sven weg. De verwondingen in zijn hoofd waren niet zichtbaar, maar na verloop van tijd wel dodelijk.

Het beeld van de gehavende Lesley. Die man die steeds maar weer van die flauwe vragen bleef stellen. Het klinkt als een nachtmerrie, en het werden ook de naarste dromen van Erwin, die pas opveerde toen hij daar ergens in de verte de stem van zijn ouders hoorde. ‘Pap, mam: hier ben ik,’ schreeuwde hij.

Erwin ging met politiebegeleiding naar het ziekenhuis in Zwolle. Zijn moeder mocht mee. ‘Ik lag maar naar het plafond van de ambulance te staren. Maar ik weet echt niet hoe het eruitzag. Ik hoopte dat het allemaal niet echt was, dat ik snel wakker zou worden. Daar wachtte ik op,’ aldus Erwin.

Vier ambulances, een traumahelikopter, agenten en toevallige passanten. Het was druk, paniekerig en onoverzichtelijk geweest op de plek des onheils. Zijn moeder probeerde op weg naar Zwolle duidelijkheid te krijgen. De broeder wist te vertellen dat er vijf gewonden uit de BMW waren gekomen. ‘Maar ze waren met z’n zessen,’ riep ze vertwijfeld.

In het ziekenhuis werden de bange vermoedens bewaarheid. Ze kregen van de motoragenten te horen dat een van de inzittenden was overleden, maar wie dat was werd pas duidelijk toen ze een telefoonnummer van Politie Flevoland had gedraaid.

Erwin zat onder het bloed, had wonden op zijn voorhoofd, zijn handpalm, elleboog en knieën. Ze constateerden een pols- en kaakbreuk, en een hersenschudding.

Op de eerste hulp verzorgden ze zijn wonden. Hij vroeg om zijn vader en moeder, die tien minuten bij hem mochten zitten. ‘Mama, wie is er dood?’ wilde hij weten. ‘Dora riep maar: mijn kind is dood.’ Erwin hoorde de akelig harde waarheid en het begon langzaam tot hem door te dringen dat zijn vriendje er niet meer was.

Hij mocht donderdagmiddag 24 juli, na twee nachten in het ziekenhuis, naar huis. Uit het dagboek van zijn moeder: ‘Je was erg bang in de auto, maar dat begrijpen we wel.’

Ze zouden met Dora en Bennie, met de twee gezinnen, een paar daagjes gaan kamperen. Erwins moeder had de bewuste dinsdag boodschappen gedaan. ‘Toen ik thuiskwam stond die tas vol met lekkere dingen in de gang. Ik heb alles het huis door geslingerd.’

Een dag later overleed Sven, die nog drie dagen in leven was gehouden. Erwins moeder schrijft: ‘Waarom kom jij er zo van af en heeft Dora niks meer? Waarom?’

De huiskamer werd omgebouwd tot zijn slaapvertrek, de bureaustoel op wieltjes deed dienst als rolstoel. Ze huurden de film *Jackass* voor hem, maar die kon hij niet kijken. ‘Als ik lachte, deed alles pijn.’

Hij kon geen pijn hebben, zeiden ze in het ziekenhuis, maar het voelde anders. Hij slikte ‘zeven paracetamolletjes per dag’.

Op woensdag 30 juli, acht dagen na de ramp, na dagen vol bezoek, ging hij op ziekenbezoek bij Dora, in het Zuiderzeeziekenhuis van Lelystad. Uit het dagboek: ‘Was voor jou de eerste keer dat je Dora terugzag na het ongeluk. Jullie zaten naast elkaar in de rolstoel en hebben de wonden met elkaar vergeleken... Jullie hebben fijn met elkaar gepraat... Toen we weg zouden gaan, moest je zus foto’s halen van Dora’s kamer. Die waren voor jou. Twee heel mooie foto’s van Lesley en Sven. Hier reageerden we allemaal erg emotioneel op.’

De volgende dag was de herdenkingsdienst, een dag later de begrafenis: ‘We worden naar de familiekamer gehaald, want Dora wil jou ook in de buurt hebben,’ schrijft Erwins moeder. Ook bij het graf zit hij in zijn rolstoel naast de moeder van zijn vriendjes.

Erwin bleef pijn voelen bij het bewegen. Pas op 3 september werd geconstateerd dat er nog meer aan de hand was. Uit een foto bleek dat bij de klap Erwins bekken was gebroken. ‘Ze zeiden steeds dat die pijn tussen m’n oren zat. Dat was dus toch niet zo.’ Met rust en fysiotherapie moet het allemaal weer goed komen.

Bijna twee jaar later zijn de pijnklachten nagenoeg over. Wat bleef zijn de littekens van de 29 hechtingen. ‘Als ik een T-shirt aanheb, ziet iedereen het en worden er vragen over gesteld. Heel irritant. Soms heb ik geen zin het uit te leggen, als ze erover beginnen. “Houd je bek, kijk naar jezelf,” zeg ik dan.’

Het ging lange tijd niet zo goed met hem, zegt zijn bezorgde moeder. Erwin was er heel soms ook liever met zijn vriendjes vandoor gegaan. Misschien hadden ze dan samen, ergens daarboven, wel belletje kunnen lellen. Oeps, sorry, ik ben vergeten weg te rennen.

‘Ik ben drie keer bij een psycholoog geweest, maar ik vond dat mens niets. Dat was verspilde tijd.’ Als het op school minder gaat, sturen ze hem naar een vertrouwenspersoon: ‘Maar ik heb gewoon geen zin om erover te praten. Dat kan ik eventueel ook met mijn ouders.’

Van die optie maakt hij echter maar weinig gebruik. Het maalt in zijn hoofd. Hij praat over het leven ‘ervoor’ en ‘erna’. Zonder die ene dag, zonder dat verschrikkelijke

markeringspunt te noemen.

Natuurlijk is hij nog wel eens blij, bijvoorbeeld met die mooie, nieuwe Feyenoord-kamer, die op die van Lesley lijkt. Natuurlijk heeft hij nieuwe vrienden met wie hij leuke dingen kan doen. Maar het wordt nooit meer hetzelfde.

Hij had geluk bij dat ongeluk. Maar 'geluk' is een relatief begrip als het constant wordt overschaduwd door verdriet en gemis.

Op de kruising van de Wisentweg en de Biddingweg, tussen Swifterbant en Biddinghuizen, herinnert een monument aan het ongeval. Dit is Flevoland, een kil stukje niemandsland waar foeilelijke windmolens het landschap bepalen.

De Voetballer & De Drummer, staat er in het hout gesneden. Dit monument is door Dora's vriend Bennie met liefde gemaakt, talloze lieveheersbeestjes waken over de plek. Hier heerst vrede, ondanks de wind die altijd op oorlogspad lijkt. Iedereen is op weg, iedereen heeft haast. Iedereen gaat voorbij aan dit monument, dat niet alleen mooi is maar ook zou moeten waarschuwen. Kijk uit. Dit is een gevaarlijk kruispunt.

Snappen

voor Lesley

Kan het niet snappen
Nooit meer jouw grappen
Je nooit meer betrappen
Op het gappen
Van snoep

Wil het niet snappen
Nooit meer een balletje
Trappen
En samen aanpappen
Na woorden om niks

Ik mag het niet snappen
Een backie uitkappen
Nooit meer te zien

Nooit zal ik het snappen
Dat mijn mannetje er niet meer is.

Michel

4 Matje

Trainer Hans Meyer van FC Twente die hem schoffeerde, kleineerde, zijn aanvoerdersband afpakte en naar de tribune verwees. De dood van zijn vader. Het schuldgevoel over het mislukte huwelijk met Dora. Een scheiding van tafel en bed, maar toch vooral van Lesley en Sven.

‘Het wordt van lieverlee erger. Het stapelt zich op. En er wordt niets verwerkt,’ zegt Angela.

Michel vindt het huis-, tuin- en keukenpsychologie. Onzin. Zelfonderzoek is zonde van de tijd en tot professionele hulp is hij al helemaal niet te verleiden. Voetbal is voor mannen, niet voor mietjes. Een kunstschaatser of korfballer... da’s kant-en-klare klandizie voor psychologen.

Er werd veel gepraat in Huize Boerebach. Oneindig veel gepraat, maar zo weinig gezegd. Zijn vader, broertje René en hij hebben het ‘slap ouwehoeren’ tot kunst verheven. ‘Lesley zat precies zo in elkaar,’ zegt hij. Ze maken veel nietszeggende grappen, geven de voorkeur aan een dolletje boven een flinke knuffel, liever een plaagstoot dan een aai of een kus.

Het is misschien toch ook een teken van armoede, een tekortkoming dat je een ander alleen op die manier kunt laten weten dat je van hem of haar houdt. ‘Het oogt natuurlijk wat onhandig. Maar zo zitten wij nu eenmaal in elkaar.’

Het wonderkind, zegt hij ironisch, is geboren in het Spinoza-ziekenhuis in Amsterdam. ‘Het was een heel zware bevalling, zei mijn moeder.’

Het gezin woonde driehoog aan de Jacob van Lennepstraat in Amsterdam-West. Zes trappen naar beneden als warming-up, dan kon je beneden meteen met een partijtje beginnen.

Later woonden de Boerebachjes in de Van Hogendorpstraat, een lekker stukje dribbelen naar het Van Hogendorpplein, zijn eerste ‘speelveld’. Met hoge huizen als steile tribunes, stenen ondergrond, medespelertjes met ‘artiestennamen’ als Cruijff, Swart en Keizer. Tussen al die Amsterdamse voorbeelden wilde hij toen altijd al een Feyenoorder zijn, en dan het liefst Willem van Hanegem.

Zijn vader, Michel senior, was zijn beste vriend. Vooral in het weekeinde, want doordeweeks maakte pa Boerebach lange werkdagen. Hij was fotolaborant bij Capilux en buiten zijn officiële werkuren viel er nog wel wat bij te verdienen. ‘Mijn vader deed beunhaasjes’, zo heette dat thuis. Er werd nog heel wat zwart-wit ‘zwart’ afgedrukt.

Papa Boerebach was streng-met-een-glimlach, zijn wil was wet. Ma zegt ja, vertelt hij. ‘Zij deed echt alles om de lieve vrede te bewaren.’

Ze is een scheet van een mens, spreekt hij liefdevol. Maar Ria is ziek, hij kan zich haar niet anders herinneren. ‘Ze is depressief. Slikt pillen bij de vleet. Ik weet niet wat het is, maar goed was het nooit. Ze was altijd een probleem. Bij alles wat er thuis gebeurde, waren we afhankelijk van haar toestand. Van hoe zij zich op dat moment voelde. Ik nam bijna nooit vriendjes mee naar huis, om haar met rust te laten. Het was een feest als ze meeging naar het voetballen. Dan voelde ze zich blijkbaar even iets beter.’

‘Mijn vader kon, met zijn humor, zelfspot en nuchterheid iedereen om zijn vingers winden. Mijn vriendinnen waren stuk voor stuk lijp van hem. Ondanks dat blijmoedige karakter had hij het moeilijk met de situatie thuis. Hij maakte zich vaak zorgen om mijn moeder. Daardoor was het niet het droomgezin dat hij voor ogen had.’

Zijn eerste voetbalclub was in Naarden-Vesting, waar zijn vader speelde. Kleine mannetjes, dito doeltjes, kluitjesvoetbal op een half veldje. ‘Volgens mijn moeder liep ik toen al iedereen voorbij.’

Later werd hij lid van SDW, Sterk Door Wilskracht. Hij herinnert zich het duel met DWS (Door Wilskracht Sterk). ‘Tegen Gullit en Rijkaard, toen al twee grote zwarte jongens. We kregen met 6-0 op de kloten.’

Zijn vaders werkgever Capilux verhuisde naar Lelystad, de familie Boerebach reisde erachteraan. In plaats van een pleintje kreeg hij een hele polder als achtertuin. ‘Ik was er snel gewend.’

Na de lagere school ging hij naar de mavo. Voetbal stond toen al op de eerste plaats. ‘Ik heb m’n diploma gehaald door bij de slimmeriken goed af te kijken.’ Hij koos voor het ‘pretpakket’: Nederlands, Engels, Frans, Duits, Aardrijkskunde en Handvaardigheid.

Bij voetbalclub SV Lelystad sprongen zijn kwaliteiten in het oog. Het verbaasde hem. ‘Van mijn vader, mijn broertje en ik was René eigenlijk de beste voetballer. Heel af en toe laat hij nu in de zaal nog dingen zien...’

‘Pa en René speelden soms als een stelletje oude wijven. Ze waren typische mooiweervoetballers en misten de drive. René zegt nu wel eens dat je geluk moet hebben om het profvoetbal te halen. Dat je op het juiste moment, met de juiste scout aan de zijlijn, moet presteren. Dat klinkt mooi. Maar alleen voetballers die het niet hebben gered, bedenken zo’n excuus,’ zegt hij lachend. Maar als hij serieus is, kan en wil hij geen kwaad woord over zijn broer horen.

Zijn vader was zijn allergrootste fan, maar dan op zijn eigen onhandige wijze. Dus was de kritiek niet mals. ‘Als ik thuiskwam, zag ik het al aan zijn blik en dan wist ik wat me te wachten stond. Het was nooit goed. Dan had hij – altijd op zijn vaste plekje achter de goal van de tegenstander – tijdens de wedstrijd al een paar keer met zijn hoofd staan schudden. Verschrikkelijk irritant.’

‘Heel soms zei hij niets. Dan wist ik dat ik een aardige pot had gespeeld. Dat was zijn manier om mij een handje te helpen. Hij vond het prachtig dat zijn zoon later het betaalde voetbal haalde, maar liet dat nooit merken. Aan niemand.’

‘Weet je wat ik zo frappant vind? Dat hij, toen mijn carrière ten einde liep, milder werd. Op het laatst, bij Go Ahead, kon ik in zijn ogen zelfs helemaal niets meer fout doen.’ Waarom? Michel heeft het nooit durven vragen. Nu kan het niet meer.

De geschiedenis herhaalde zich, al had Michel uit het verleden wel een lesje geleerd. ‘In het begin volgde ik Lesley ook veel te kritisch. Hij vond het verschrikkelijk en wilde de kritiek op een gegeven moment niet meer horen. Lesley leed daar echt onder. Toen ben ik ermee gestopt.’

‘Het gekke was dat Lesley later zelfs weer om tips begon te vragen. Hoe moet ik dit doen? Hoe kan dat beter? Hij was altijd met de bal bezig. En hij werd elke dag een beetje

beter.’

Eén keer in zijn leven had Michel een Ajax-shirt aan. Hij speelde een proefwedstrijd in De Meer, de voorloper van de Arena. ‘Ze wilden me daar meteen hebben. Ik vond het leuk om er een dagje rond te kijken, maar Ajax is voor mij echt nooit een optie geweest.’

Ook FC Zwolle en Go Ahead Eagles meldden zich. Het werd uiteindelijk de club uit Deventer. ‘Ik kreeg daar 2500 gulden tekengeld. Daar heb ik voor gekozen. Voor dat geld. Echt! Ik was zeventien jaar en ik vond het wel interessant klinken.’

Vier maanden zat hij op het vermaarde internaat van de roemruchte voetbalopleiding. Op dag 1 in Deventer ontmoette hij René Eijkelkamp, collega voor even, vriend voor het leven. Ook de latere quizmaster Frank Masmeijer was er huis- en teamgenoot.

In het voetbalhuis liep hij met zijn ziel onder de arm rond. De anderen gingen overdag naar school, Michel was uitgeleerd. Het was geen goede oplossing, zo vonden club en talent. Hij ging liever trainen vanuit Lelystad, waar hij samenwoonde met zijn eerste vriendinnetje, Sylvia.

Op 19-jarige leeftijd maakte hij – in het seizoen ’82-’83 – zijn debuut in het eerste elftal van Go Ahead Eagles. De eredivisie maakte kennis met twee vreemde vogels uit de Adelaarshorst, het monumentale stadion van de club uit Deventer. Trainer Bob Maaskant koos op links voor René Eijkelkamp en op rechtsbuiten liep hij. ‘Twee snorren, en we hadden allebei een matje in de nek.’

Ergens in het archief van *de Volkskrant* prijkt zijn naam op een lijstje: Top tien van de foutste voetbalkapsels. Boven aan dat lijstje staat Cor Lems (Dordrecht ’90): uitvinder ‘matje’, staat erbij. Na John de Wolf (VVV), Edwin Gorter (NAC), Richard Sneekes (Bolton Wanderers) en Mark Verkuyl (Go Ahead) bezet hij de zesde plaats. Vóór Juul Ellerman, Jan van Halst, Ronald Waterreus en Hans Kraaij jr.

Het lange haar leek altijd geblondeerd. Hij grijnst: het is puur natuur. Daar hoeft je inderdaad niet meer aan te twijfelen als je video’s van Lesley hebt gezien. Die had ook van dat sluike, blonde haar.

In het volgende seizoen, onder trainer Nico van Zoghel, brak hij door. Tot dan was het vooral leuk en spannend, alsof hij verdwaald was in zijn favoriete jongensboek. Maar toen hij op de cijfertjesbladzijde van *Voetbal International* achter zijn naam een 9 zag, wist hij dat het geen fictie was. ‘Toen kreeg ik het door.’ Toen pas werd het spelletje menens.

In 1987 verruilde hij de Adelaarshorst van de Eagles voor Kaalheide van Roda, waar trainer Jan Reker hem omschoolde tot centrumverdediger. ‘Eerst vond ik dat natuurlijk een degradatie. Maar eerlijk is eerlijk: Reker had het niet slecht gezien, het bleek voor mij een prima plaats te zijn.’

Na twee jaar Kerkrade meldde PSV zich voor hem. Hij moest in Eindhoven de opvolger worden van Ronald Koeman, een andere libero die kanonskogels afvuurde.

Philips Sport Vereniging stond, sinds de onverwachte winst in de Europa Cup van 1988, aan de Europese top. Het zelfvertrouwen was er oneindig groot. Brabanders met branie en babbels. Nou ja... Brabanders? In de ploeg van Guus Hiddink maakten toen vooral Romario, Sören Lerby, Eric Gerets, Ivan Nielsen en Willem Kieft de dienst uit.

Michel is geboren in Amsterdam, maar ontbeert de vaak zo typerende arrogantie. Dat befaamde en bevreesde keiharde schot staat in schrill contrast met de bedeesde stem, de bescheiden uitstraling. ‘Ik ben schuw,’ zegt hij zelf eerlijk. De verlegen technicus kon in het harde profmilieu eigenlijk nooit helemaal zichzelf zijn.

‘Bij Roda was ik een van de dragende spelers. In Eindhoven begon ik weer onderaan, alles was er anders. Met Wim Kieft op één kamer: dat is toch iets anders dan met Michel Broeders...’ De een was een man van de wereld, de ander bleef een jongen uit de provincie.

‘De tweede competitiewedstrijd na mijn transfer was PSV-Roda. Ik schaamde me tegenover mijn vrienden dat ik op de bank zat. We verloren met 4-3. Nou ja: we? Ik vond het eigenlijk helemaal niet zo erg dat PSV verloor.’

Als libero voldeed hij niet. Hiddink koos voor zijn centrale blok achterin vaak uit het trio Ivan Nielsen, Addick Koot en Stan Valckx. Hij mocht een paar keer als rechtshalf opdraven: ‘Ik had het moeilijk in Eindhoven. Lerby schold me verrot, ik had het er helemaal niet naar m’n zin. Faalangst? Ach, ik was gewoon niet goed genoeg. Ik dacht dat ik Koeman was. Dat wilde ik zo graag: de nieuwe Koeman worden, maar eerlijk is eerlijk: ik speelde waardeloos.’

In Kerkrade woonde hij samen met Dora, die hij ergens op rondreis langs de Nederlandse voetbalvelden had leren kennen. Aan het slot van hun eerste seizoen in Eindhoven (op 8 mei 1990) trouwden ze. ‘Gerets had als Belgische Bourgondiër al aardig wat feestjes achter de rug, maar hij noemde het zijn mooiste bruiloftsfeest ooit.’

De huwelijksreis twee weken later, in Zuid-Frankrijk, noemt hij nu een ‘vakantie van

niets'. Hun auto werd gestolen en het in de brochure aangeprezen hotel-met-zwembad bleek een hotel met een groot wit gat in de tuin, een zwembad in aanbouw dus.

Maar het gaat om de liefde, de band tussen man en vrouw, de eeuwige trouw. En: 'Les werd daar verwekt.'

Gica Popescu werd voor zijn positie aangetrokken. Door de komst van de Roemeense libero was bij PSV voor hem geen plaats meer. Hij keerde daarom terug naar Limburg. 'Ik moest bij Roda het plezier in voetbal weer terug zien te krijgen. Dat heeft lang geduurd. Het verwachtingspatroon was natuurlijk ook veranderd. Eerst was ik een onbekende aankoop uit Deventer, bij mijn rentree was ik de teruggekeerde PSV'er.'

Theo Vonk werd trainer bij Burgos en benaderde hem in 1992 voor een Spaans avontuur. 'Ik ging daar vier ton aan guldens verdienen. Zo'n mooi aanbod kon ik natuurlijk niet afslaan.'

Vonk hield het in de verstikkende hitte, tussen de furieus meelevende fans, slechts een half jaar vol. Hij maakte het seizoen af, maar de provincieclub had boven haar stand geleefd en hij werd 'wegbezuinigd'. Het kwam hem niet slecht uit, want de heimwee had toegeslagen en het leven in Nederland lonkte.

Rob Baan verlostte de verdwaalde voetballer van een tweede Spaans seizoen. Baan haalde Michel eerder van de Eagles naar Roda, en ditmaal van Burgos naar Twente. De middenvelder vloog met Lesley naar Schiphol, de hoogzwangere Dora mocht niet meer vliegen en werd door een verhuizer, achter de verhuiswagen aan, met de eigen auto naar Enschede gereden.

In de twee jaar onder de trainers Rob Baan en Issy ten Donkelaar groeide hij uit tot aanvoerder. Twintig doelpunten in 61 competitieduels: dat waren prachtige cijfers voor een middenvelder/libero.

Lesley kreeg vlak na de terugkeer uit Spanje in Enschede een broertje: Sven. Het werd nog drukker in huis.

'Bij mij stond nooit alles in het teken van het voetbal,' zegt hij zelf. Dora denkt daar anders over. 'Het is best lastig twee kleine kinderen stil te houden als papa een middagdutje wil doen, voor de wedstrijd, of na een training.' Ze geeft nog een voorbeeld van de lastige combinatie van vader én profvoetballer zijn. 'Ik weet nog dat Michel met de jongens ging zwemmen. In het zwembad werd hij natuurlijk herkend en hingen al die jongeren om hem heen. Onze jongens vonden het dan helemaal niet leuk dat ze hun vader moesten delen.'

‘Als er weer nieuwe voetbalplaatjes waren, had Les ineens veel vrienden. Dan wilden ze allemaal bij hem thuis komen spelen. En als ze dan een handtekening van Michel hadden, zagen we ze niet meer terug. Zo hard zijn kinderen. En onze jongens voelden precies aan wat er gebeurde.’

‘Ik had toen alle redenen volmaakt gelukkig te zijn,’ zegt hij zelf. ‘Maar dat besef je op zo’n moment toch niet? Het is zo vanzelfsprekend dat je vergeet er intens van te genieten. Het lijkt allemaal gewoon, maar dat is het niet.’

Er kwamen donkere wolken boven het Diekman, het toenmalige stadion van de Enschedese profclub. Toen de resultaten in de herfst van 1995 tegenvielen, moest Ten Donkelaar het veld ruimen. FC Twente haalde Hans Meyer binnen, de grote onbekende uit het oosten van Duitsland.

Het is tien jaar later, maar het verdriet, het onbegrip, de woede en de frustratie zijn nog steeds zicht- en voelbaar. ‘Die man... dat was geen mens.’

Vanaf dag 1 ging het mis. Overal om hem heen lieten ploeggenoten ‘op bevel’ hun lange wilde haren afknippen, maar dát weigerde hij. Wat dacht die Oostblokker wel? Dat is discipline voor achter het IJzeren Gordijn, een roestig recept om een groep in het gareel te krijgen.

Het was een oneerlijk gevecht. Nieuwe trainer, nieuwe wetten. Het bestuur had de Oost-Duitser gehaald en liet hem dus zijn gang gaan. ‘Ik had het er pas nog met Paultje Bosvelt over. Die verbaast zich ook nog steeds over die man. Paul schaamt zich er volgens mij voor dat-ie destijds ook netjes in de pas is gaan lopen.’

Michel niet, het werd hem zeker niet in dank afgenomen. ‘Ik was ook gewoon Meyers favoriete type niet. Hij wilde een gedisciplineerde voetballer met *laufpensum* en een wasbordje. Iemand die de 100 meter in tien seconden liep en na een treffer speciaal voor hém een salto met dubbele schroef uitvoerde. Tja... dat waren nou net niet mijn specialiteiten.’

Het verschil van inzicht had als resultaat dat hij door de trainer met de nek werd aangekeken. De routinier moest zijn aanvoedersband inleveren, kreeg een plek op de tribune en werd zo uiteindelijk Twente uitgepest. ‘Elk woord dat ik over die man zeg, is er één te veel.’

‘Hij heeft zich zo door die man van de wijs laten brengen,’ zegt Angela. ‘Dat hoeft toch helemaal niet?’

Toch valt het misschien allemaal wel te verklaren. De enkele reis naar de tribune die hij van Meyer krijgt, vormt het begin van het einde van zijn loopbaan.

Hij hobbelde nog twee jaartjes met de Eagles in de eerste divisie, werd nog kampioen met de Veenendaalse amateurs van DOVO en sloot zijn loopbaan af als teamgenoot van broer René bij Lelystad. Dat was de droom van zijn vader, die het helaas niet heeft mogen aanschouwen. Althans, niet vanaf zijn vaste plek aan de zijlijn, maar misschien vanuit zijn ‘skybox’.

‘Je bent 32 jaar, aanvoerder en je hebt altijd redelijk gepresteerd. Ineens deugt er niets meer van je. Ik werd bij Twente als oud vuil aan de kant gezet. Zo voelt dat. En het ergste was: je was helemaal alleen en werd aan je lot overgelaten. Je moet het zelf maar uitzoeken. Zo verrot is de voetbalwereld.’

Hij was niet goed genoeg voor PSV, aan dat idee is hij gewend. De ervaring in Enschede was echter vele malen pijnlijker. ‘Hiddink was eerlijk tegen me, maar Meyer niet. FC Twente werd dat seizoen derde, dus helemaal gek was die trainer niet. Maar menselijk? Nee, dat was hij niet.’

De professionele problemen werden gevolgd door privé-sores. De houdbaarheid van het huwelijk Boerebach is drie jaar na de geboorte van Sven verstreken. Hij laat zijn gezin achter en kiest voor Tanja, de ex-vrouw van zijn trainer in Spanje. Een wissel die in de voetbalwereld, zo lijkt het, vaker dan gemiddeld voorkomt.

Tijdens zijn jaren bij Roda waren de oogkleppen afgegaan. ‘Ik heb daar het leven ontdekt,’ zegt hij eerlijk. ‘Daar is toch niets ongezonds aan? We moeten het ook allemaal niet overdrijven. Er was in Heerlen een geweldige bar-dancing: de Diligence. Daar gingen we op vrijdagavond na de wedstrijd naartoe. En soms werd het inderdaad wel eens vijf uur en waren we tijdens het uitlopen echt niet nuchter. Maar erna wél.’

Vriendin Angela schetst een onthutsend beeld van ontaarde sterren. ‘Voetballers worden zo opgehemeld, ze worden op een voetstuk geplaatst. Ze denken dat alles geoorloofd is, dat niemand hen iets kan maken, en ze gaan vreemd alsof het de normaalste zaak van de wereld is.’

Ze weet waar ze over praat. Angela werkte jarenlang in het spelershome van Go Ahead Eagles en zag heel wat spelers op hun eigen wolkje, in hun eigen schijnwereldje voorbij ‘zweven’.

‘Gullit zei dat hij niet te benijden was. Niemand wilde zogenaamd in de schoenen van Van der Vaart staan. Elke nederlaag is een harde klap.’ Het zijn vaak gehoorde opmerkingen die haar vreselijk storen. ‘Als ze willen weten wat een echte klap is, dan

mogen ze mij bellen. Ze weten echt niet waar ze over praten.’

‘Voetballers zijn zwaar verpest. Er worden etterbakjes-eerste-klas gekweekt. Ik heb een tip voor ze: vergeet niet waar je vandaan komt. Bedenk hoe hard je vader voor z’n geld moest werken. Er zijn bouwvakkers die veel minder geld krijgen, maar meer applaus verdienen.’

Hij haalt zijn schouders op. ‘Wat moet ik erover zeggen?’ Het is moeilijk eerlijk en open te verhalen over de wereld waar hij in verder wil en verder moet. Omdat hij eigenlijk ook geen andere kant op kan. En niets anders kan. ‘Er zijn vrouwen die voetballers heel interessant vinden. Het lijkt misschien alsof er in de voetballerij andere wetten, andere normen en waarden gelden, maar dat is natuurlijk niet zo.’

‘Je moet wel sterk zijn,’ zo erkent hij later, in een toegeeflijker bui. ‘En ik was dat zeker niet toen ik gek werd op Tanja,’ zegt hij over de relatie die het einde van zijn huwelijk betekende.

Er kwam een goede omgangsregeling. Hij kocht een huis aan de Haf in Lelystad om op woensdag en in het weekeinde de jongens te ontvangen. Zijn wisselende werktijden als voetballer en later als trainer maakten het wel eens lastig. ‘Je moest eens weten op welke voetbalclubs ik de jongens op zaterdagmiddag allemaal heb moeten afzetten zodat Michel ze kon zien,’ zegt Dora.

Als je nu bedenkt dat hij stukken van het zaterdagse samenzijn opofferde om de C1 van de Eagles te trainen. Of om andere stomme redenen. Verspilde tijd, zó ongelooflijk zonde. Maar de klok is niet meer terug te draaien.

Een jaar na de officiële scheiding, in 1997, overleed zijn vader, op 56-jarige leeftijd. Hij kreeg thuis, op de trap, een hartaanval. Zomaar ineens, zonder waarschuwing, zonder herkansing. ‘Ik dacht toen dat mijn wereld instortte.’

‘Ik had mijn vader elke dag aan de lijn voor een dolletje. Niet voor diepzinnige gesprekken. Toch denk ik dat alleen mijn vader precies wist wie ik was. Het is moeilijk om mij goed te doorgronden. Zelfs m’n eigen moeder kent me niet echt.’

Hij was bij zijn toenmalige vriendin Tanja in Enschede toen het slechte nieuws over zijn vader werd doorgebeld. ‘Toen we in Lelystad aankwamen, lag hij op de bank. Ik mocht hem niet eens kussen. Die aanblik was vreselijk. Ik denk dat ik daarom later Lesley en Sven niet dood wilde zien.’

Drank moest de pijn om het verlies van zijn vader verdoven. Tanja zette hem het huis uit,

omdat zijn levenslust was verdwenen. ‘Ik deed niets, ik hing maar op die bank,’ zegt hij zelf.

Angela werd zijn nieuwe vriendin. Want alleen rooide hij het al helemaal niet. Hij is geen vrijgezel, hij heeft een sterke vrouw nodig.

‘Er is in al die jaren helemaal niets verwerkt. Hij zit boordevol met schuldgevoelens,’ zegt Angela. ‘Het leven valt hem zwaar. Hij was toen 35 jaar, in de bloei van zijn leven. Als voetballer was hij dan misschien afgedankt, maar daardoor toch nog niet als mens?’

5 Onvermijdelijk

Zou die agent hebben zitten slapen bij de lessen communicatie? Er moet meer blauw op straat, maar ze hoeven toch niet alleen de taal van de straat te spreken? Hoe kun je zulk slecht nieuws zo slecht brengen?

‘Ga maar even zitten,’ zei de agent. Die lange man met die grote motorhelm in zijn handen. Ga maar even zitten... Maar hoe kun je rustig gaan zitten als je weet dat je straks wilt wegrennen voor de werkelijkheid? Als je beseft dat dit uniform in functie is? En dat hij ’s avonds niet gezellig, in het kader van de actie buurtpreventie, de sloten komt controleren?

‘Je oudste zoon is kapot,’ zei hij. ‘En je jongste ligt kritiek.’ De klok staat op iets over halftwaalf. De tijd en de wereld staan stil.

Welke imbeciel is dát nou, was zijn eerste reactie toen de bel in de gang de nachtrust verstoorde. Was het maar alleen bij die nachtrust gebleven. De deurbel verstoorde zijn leven.

Angela riep hem naar beneden, omdat er een motoragent voor de deur stond die naar hem vroeg. Toch niet mijn moeder, dacht hij.

Lesley kapot... Sven kritiek... dat kon gewoonweg niet waar zijn. Wat een stomme fout, wat een vreselijke blunder! Waren ze bij de politie nu helemaal gek geworden? Lesley en Sven konden simpelweg niet bij elkaar zijn. Les was een dag eerder met een vriendje op waterskikamp gegaan. Ze zouden pas aan het eind van de week weer thuiskomen. Thuis bij Dora en Sven. ‘Ze kunnen helemaal niet bij elkaar zijn, man. Wat klets je nou!’ zei hij

tegen de motoragent.

De politieman was aan het twijfelen gebracht door zo veel vastberadenheid en overtuigingskracht. De radeloze vader had nog hoop dat het slechte nieuws bij de verkeerde voordeur had aangebeld.

Een telefoontje naar Politie Flevoland bevestigde het slechte bericht. Les was eerder van kamp teruggekeerd omdat hij heimwee had. Hij had Dora gevraagd hem zo snel mogelijk weer op te halen. Dat klonk plausibel. Michel was vroeger ook regelmatig halsoverkop van logeeradresjes vertrokken.

Heimwee: het klonk dan misschien geloofwaardig, maar het resulteerde in ongeloof. Er was géén pijnlijke vergissing gemaakt. De waarheid was nog veel pijnlijker. Het was het verkeerde nieuws, op het goede adres.

‘Ik wou door alle ramen heen vliegen,’ zo herinnert hij zich. Hij belde met bevende handen zijn beste vriend René Eijkelkamp, met wie hij eerder op de avond in de feesttent van de voetbalclub in Terwolde nog een biertje had gedronken.

Toen was geluk nog heel gewoon en leek voetbal het allerdierbaarst in de wereld. Hij had ’s middags de talenten van Jong Go Ahead getraind en was naar Terwolde gereden om naar de oefenwedstrijd van Eagles 1 tegen AZ te kijken. Dat duel begon om halfzeven. Precies op het moment dat er ergens tussen Biddinghuizen en Swifterbant een auto van de weg raakte.

Eijkelkamp was onderweg. Zijn vriend was na het late telefoontje uit Deventer onmiddellijk in de auto gestapt. ‘We gaan voor je jongens met z’n allen door het vuur. Rustig maar, Mies, ik kom eraan,’ had de Eijk gezegd.

Nu moest hij iets drinken. Om rustiger te worden. Om iets te verdoven. Met Angela had hij na terugkeer uit Terwolde een fles wijn leeggemaakt. Ze liep naar de burens, vertelde daar het afschuwelijke nieuws en kwam terug met een flesje rode wijn.

‘Als je nu terugkijkt, worden onwaarschijnlijk veel dingen duidelijk’, zegt Angela. ‘Ik heb de jongens zaterdagavond naar Dora in Swifterbant gebracht. Ze wilden me toen niet naar huis laten gaan, ik moest blijven barbecuen en ze bleven maar aan me hangen. Dat was heel opvallend. Alsof ze een voorgevoel hadden.’

Hij zegt: ‘Toen ik ’s middags na de training in een leeg huis aankwam, vond ik een briefje van Lesley. Dat deed-ie nooit. Waarom dit keer wel? “Laat je niet gek maken, pap”, stond erop. Dat is toch geen toeval?’

Zij weer: ‘De dag voor het ongeluk liet Michel me niet naar mijn werk gaan. Die blik in zijn ogen... die vergeet ik nooit meer. Alsof hij de dood had gezien. Alsof hij het allemaal

al wist.’

Zijn voetbalvriend bracht hen naar het ziekenhuis in Amsterdam. Het was een dollemansrit in het donker. Ruitenwissers aan de binnenkant van de ramen, tranen als brandstof.

Nog even met z’n drieën bij elkaar. Met een gordel als bescherming tegen een keiharde confrontatie. Straks moest die gordel af. Straks moesten ze het ziekenhuis in. Straks zouden ze de verschrikkelijke werkelijkheid onder ogen moeten komen.

Ze wisten in de hoofdstad de weg naar het ziekenhuis niet. Ze verdwaalden en raakten in paniek. Gelukkig zagen ze een politieauto. Eijkelkamp legde het de agenten uit. Zo werden ze uiteindelijk naar het VU Medisch Centrum geëscorteerd.

Hij heeft zich er later nog wel eens boos over gemaakt. Waarom heeft die politieagent uit Deventer hen niet naar Amsterdam gebracht? Hoe kun je ontredderde mensen alleen op weg naar de hel sturen? Het is eigenlijk een wonder dat het goed is gegaan.

Rond halftwee stormden ze het ziekenhuis binnen. Vol met vragen, stijf van angst. Ze waren toch niet te laat? Ze wilden naar Sven toe. Er was al zo veel tijd verloren. Ze werden een wachtkamer ingeduwd. Daar zat een zwerver, én een beveiligingsmannetje. Waarom hield die bewakingsman hen zo in de gaten?

Een peloton witjassen kwam voorbij. Goedbedoeld, slecht getimed. De doktoren wilden eerst de ernst van Svens situatie uitleggen, pas daarna mochten ze dan eindelijk naar binnen. ‘We moesten eerst de handen wassen. Svennie had een tulband om. Ik denk dat-ie toen al was geopereerd. Hij had een gezwollen gezicht, het rook er naar bloed. Sven zag er slecht uit... maar hij leefde in ieder geval nog.’

Het was op de intensive care van de kinderafdeling. In de zaal van Sven lagen drie baby’s in couveuses. Het was een spektakel van slangetjes, toeters en bellen. Michel herinnert zich nog het kastje bij het bed van Sven. Met dat metertje. Dat gaf de hoeveelheid vocht in het hoofd van zijn zoon aan. Daar zaten Angela en hij steeds maar naar te staren. Dat metertje moest omlaag. Het metertje was echter ongehoorzaam.

Drie dagen vocht Sven nog voor zijn leven. De doktoren hadden de hoop al eerder opgegeven. Hij stoorde zich aan hun ‘gezeur’ over orgaandonatie. ‘Ze begonnen er eigenlijk al direct na binnenkomst over te praten. Dat kan toch niet! Ze mochten hem niet opensnijden, natuurlijk niet. Lesley was ik al kwijt, maar Sven leefde nog. Ook al zou hij als kasplantje verder moeten... Een kasplantje kun je nog knuffelen... Ik kon er niet één

missen, laat staan twee! Ze moesten hem gewoon redden. Ik wilde met hem naar de allerbeste doktoren. Desnoods in Amerika of waar dan ook.’

Uit het medisch dossier van het VU Medisch Centrum blijkt dat Sven om 20.07 uur daar was aangekomen. Snel na binnenkomst onderging hij een spoedcraniotomie, de neurochirurg maakte een opening in de schedel en constateerde een subduraal hematoom (bloeding tussen spinnenwebvlies en harde hersenen), én een forse zwelling van de hersenen.

Sven was met de traumahelikopter naar het ziekenhuis in Amsterdam vervoerd. Zijn moeder Dora lag in shock in het Zuiderziekenhuis, broer Lesley was bij het ongeluk op slag dood geweest en lag in het mortuarium van Lelystad. ‘Dan denk ik gelijk aan zo’n koude la. Misschien klopt dat beeld niet. Ik wil het niet eens weten. Het is afschuwelijk.’

‘Toen mijn broer René in het VU aankwam, heb ik ’m gelijk naar Les gestuurd. Ik kon niet weg bij Svennie. Ik vond het zo zielig dat Lesley daar maar in zijn eentje lag. René heeft hem gezien. Ik wilde er niets over horen.’

Pas vijf uur na het ongeval in Swifterbant ging in Deventer de deurbel. De politie in Lelystad had bij de zoektocht naar hem pech, want hij gebruikte zijn huis daar alleen in het weekeinde, voor als hij de jongens had. In Deventer woont hij bij Angela en daar staat hij niet ingeschreven.

Onder ‘Boerebach’ in het telefoonboek van Lelystad staat alleen zijn broer René, maar die was met zijn gezin in Davos, waar neefje Jerry voor zijn astma maandenlang in een kuuroord zou verblijven. René was er met de auto, maar vloog na het onheilspellende telefoontje snel terug. Ondanks zijn verschrikkelijke vliegangst.

Het was voor de politie een lastige opgave hem te vinden, maar vijf uur... Waarom duurde het zo lang, zo vraagt hij zich nog wel eens af.

Jolanda Oudhuis en Rob Schoen leidden de zoektocht namens de politie Noord-Flevoland en beschreven de moeilijkheden: ‘Tot omstreeks 21.00 uur zijn alle collega’s die avonddienst hadden ter plaatse geweest bij de aanrijding en hebben daar hulp verleend, wegen afgezet, ambulances begeleid, slachtoffers opgevangen en andere voorkomende noodzakelijke werkzaamheden verricht. Daar ter plaatse konden de collega’s zich niet bezighouden met de vraag of er nog andere personen in kennis moesten worden gesteld.’

‘Het was dusdanig hectisch dat de chef van dienst van die avond, Patrick Lopes Cardozo, de nachtdienst heeft laten bellen om deze om 21.00 uur al te laten beginnen, in plaats van 22.00 uur’, valt te lezen in het verslag van de politie.

Het speurwerk begon toen Jolanda (chef nachtdienst) zich rond 21.00 uur op het bureau meldde. Jolanda: 'Ik kan mij nog herinneren dat er collega's waren die Michel vanuit het verleden in Lelystad kenden (niet strafrechtelijk), waarbij werd aangegeven dat als de moeder van Michel Boerebach werd benaderd, dit fatale gevolgen zou kunnen hebben. Dit zou te maken hebben met haar gezondheid.'

Rob (achterwacht nachtdienst) kreeg dat te horen in het Zuiderzeeziekenhuis, waar Dora opgenomen was en de agent bij haar familie informeerde naar medische gegevens van Sven. 'Het VU had daarom gevraagd. Ik ben lang in het ziekenhuis gebleven om de familie te steunen. Bijkomend probleem was dat in hetzelfde ziekenhuis ook de veroorzaker van het ongeval werd geholpen,' aldus Rob.

Na de poging Michel via zijn broer op te sporen, werd contact gezocht met Go Ahead Eagles. Jolanda: 'Daarna, en vraag me niet meer precies hoe dat is gegaan, kwamen wij erachter dat Michel een vriendin had in Deventer. Uiteindelijk is ook dit adres achterhaald en zijn de collega's van Deventer daarnaartoe gegaan. En gelukkig werd Michel daar aangetroffen.'

'Deze aanrijding heeft voor ons ook veel impact gehad. Als je het hier in het bureau hebt over Boerebach, dan weet iedereen exact dat deze naam verbonden is aan de dodelijke aanrijding waarbij de twee broertjes zijn overleden. Dit soort zaken, waar kinderen bij betrokken zijn, hebben überhaupt veel impact op collega's,' zo besloten Rob en Jolanda hun relaas.

Rest toch de vraag waarom het niet mogelijk was eerder aan de speurtocht te beginnen. Desnoods vanuit een ander bureau. Als iedere minuut telt...

Ondanks alle beloftes van politici: in Flevoland loopt er, na elke reorganisatie, steeds weer minder blauw op straat. De agenten in Lelystad valt niets te verwijten. Ze spanden zich stuk voor stuk in, ze toonden hun betrokkenheid en herkenden het immense verdriet. Ze deden alles wat binnen hun mogelijkheden lag. Maar hun mogelijkheden zijn na alle bezuinigingen gewoon niet toereikend.

Het werd druk in het ziekenhuis. Het nieuws was overal als een bom ingeslagen. Zijn spelers van Achilles '12, de amateurclub uit Hengelo die hij destijds ook trainde, kwamen in kleine groepjes langs. Familie, vrienden en kennissen meldden zich in de kantine van het VU-ziekenhuis. 'Al die steun... het was fijn.'

Het leidde hem een beetje af, het was een alibi om regelmatig naar buiten te vluchten. Angela hield de wacht bij Sven. Zij stoorde zich aan alle drukte in en om het ziekenhuis. Aan de lachende mensen, jonge ouders die met gloednieuwe Maxi-Cosi's en roze of blauwe ballonnen door de gang huppelden. Aan de traumaheli's die af en aan vlogen. Wat een kleregeluid. Aan het eten in de kantine, dat stonk. Aan het gebrek aan frisse lucht.

Soms moest ze echt even naar buiten. Een lift, negen verdiepingen, lange gangen, de deur door. Dan moest ze even zuurstof bijtanken. Ademhalen.

Er moesten belangrijke beslissingen worden genomen. Steeds weer kwamen er doktoren op de uitzichtloze situatie wijzen. ‘Je luistert wel, maar je hoort niks. Sven leefde nog. Dat was het laatste waar ik me nog aan kon vasthouden. Ik ben voor die doktoren heel vervelend geweest. Ik herinner me nog een jonge arts. “Hoe oud ben je eigenlijk,” beet ik hem toe. “Heb je dit gvd al eens eerder meegemaakt: één ongeluk, twee broertjes...” Dat had-ie niet.’

Uit het medisch rapport van het ziekenhuis: ‘Met name de sterk wisselende psychische toestand van de vader gaf geregeld aanleiding tot ernstige zorgen. Vader uitte regelmatig dat ook hij uit het leven zou stappen.’

Om de drukte van vrienden en de druk rond de onvermijdelijke beslissing te ontlopen, vluchtte hij in die drie dagen in het VU Medisch Centrum wel eens naar het kapelletje, het zogenaamde stiltecentrum. Daar lag een schriftje, waarin hij zijn brieven schreef aan God. ‘Ik heb daar een paar keer gezeten om mijn hart te luchten. Ik heb geen idee meer wat ik heb opgeschreven, maar ik kan me voorstellen dat het taalgebruik niet al te netjes was.’

De schriftjes worden bewaard. De pastorale dienst van het VU duikt ruim achttien maanden na de ‘dreigbrieven naar boven’ het archief in. Het bewuste schriftje wordt gevonden, maar de blaadjes tussen 20 en 29 juli zijn er uitgescheurd. Censuur in verband met godslastering? Of toch gewoon toeval?

Hij zat aan het bed, urenlang. Wat zeg je tegen je mannetje dat zo dapper ligt te knokken? Het komt wel goed, man. Houd vol. ‘De doktoren zeiden: hij reageert op niks. Dit is kansloos. Maar toen ik tegen hem praatte, kneep hij in mijn hand. Echt. Ik ben niet achterlijk. Medisch gezien kan het misschien niet, maar ik voelde het echt.’

Ook de verpleegkundigen op de afdeling kindergeneeskunde noteren een klein mirakel. Uit het Verpleegkundig dossier, 24/7: ‘Beweging. Iets met arm. Trok beide benen op.’

‘Zie je wel! Ik was dus niet de enige,’ zegt hij. ‘Ik ben trots op Sven. Hij heeft me gehoord en hij kneep. Hij was zó sterk. Er was er daarom ook maar één die het einde kon aangeven. Niet de artsen, niet ik, maar Sven.’

Drie nachten bracht hij door in het ziekenhuis. Er was een bed, hij lag er wel eens op. Maar slapen... 'Als ik daar lag dan vloog het me naar de keel. Woensdagnacht ben ik weggelopen. Ik heb een taxi gepakt en me op de Dam af laten zetten. De Dam... da's het enige wat ik me herinner. Waar ik verder ben geweest, weet ik echt niet meer. Ik was in shock.'

Het ziekenhuis was in rep en roer na zijn nachtelijke wandeling. 'Ze dachten dat ik mezelf voor een tram wilde gooien. Dat is toen nooit in mijn gedachten opgekomen. Sven was er nog voor mij. Ik moest er ook voor hem zijn...'

'Het was natuurlijk stom, iedereen zo in onzekerheid te laten. Als ik kijk hoe lief iedereen om me heen was. Zo'n Eijk... Ik denk dat hij dagenlang niet op z'n werk is geweest. Hij heeft maar heen en weer gereisd tussen het VU en Deventer om dingen op te halen. De verpleegsters waren zo lief en zorgzaam. En de doktoren... Ik maakte wel ruzie met ze, maar zij waren ook heel hard aan het vechten. Iedereen leefde mee.'

In de nachten die volgden werd hij nauwlettend in de gaten gehouden. Hij mocht niet nogmaals ontsnappen. Hij slikte pillen om de ondraaglijke pijn toch een beetje draaglijker te maken. Een beveiligingsman was direct na hun binnenkomst in het VU als hun beschermengel aangesteld. Hij zorgde dat de telefoontjes werden doorgegeven, dat het bezoek te horen kreeg waar ze te vinden waren en dat Michel uit de buurt van de drank bleef. 'Die man was geweldig. Ik heb respect voor de manier waarop ze dat allemaal hebben georganiseerd', zegt Angela.

Het onvermijdelijke blijft onvermijdelijk. Ook als je ervoor wegloopt. Vrijdagmiddag 25 juli was er geen ontkomen meer aan, Sven werd hersendood verklaard.

Het was 13.50 uur. Thuis in Lelystad, aan de Haf, ging precies op dat moment de klok in staking. Sindsdien tikt er in de nauwelijks bewoonde huiskamer niets meer, heerst er doodse stilte. Het is en blijft er tien voor twee.

De voorbereidingen voor een weefseltransplantatie werden getroffen. Hij gaf uiteindelijk toch toestemming voor donatie van een hartklep en hoornvlies. 'Sven was zó sociaal. Dat zou hij zeker zo hebben gewild. Ik denk dat-ie het liefst zelfs álles weg wilde geven.'

'Langzaam wordt naar die beslissing toegewerkt. Ik had wel met Sven als kasplantje verder willen leven, maar dat was ook niet eerlijk geweest naar hem toe, denk ik. Sven is uiteindelijk zelf gestopt. Voor mijn gevoel wilde hij Les niet alleen laten.'

'Dora heeft later gelukkig ook gezegd dat ik in die drie dagen in het ziekenhuis de goede beslissingen heb genomen. Niemand heeft me iets verweten.'

Was het de negende verdieping? Het leek in ieder geval veel hoger. En het zag er zo aantrekkelijk uit. Dwars door de ruit, een vlucht, een val. Weg van de problemen, weg van alle ellende. Ook op weg naar zijn vader en Les. Sven zou zo komen.

Een kus, een paar woorden. Wat kun je zeggen als woorden tekortschieten? Hoe kun je iets in zijn oor fluisteren, als je hem eigenlijk uit zijn coma wakker wilt schreeuwen, als je het eigenlijk wilt uitkrijzen? Van pijn, van woede en ongeloof. ‘Als God bestaat, dan is er iets mis met zijn rechtvaardigheidsgevoel.’

‘Ga maar naar Les,’ fluisterde hij hem toe. En: ‘Ik hou zielsviel van je.’ Toen liep hij de kamer uit.

Donatie van organen zou hebben betekend dat Sven direct na zijn dood naar de operatiekamer zou worden gebracht. Moederziel alleen in een koude, kille OK. Met zijn moeder en broer in Lelystad, zijn vader en Angela ergens in zo’n stinkende, steriele, lange witte gang. Dat kon niet, dat mocht niet. Het was al zo erg dat het gezin was verscheurd. Daarom werd alleen weefsel afgestaan, daar is minder haast bij.

Angela had gevraagd of ze bij Sven mocht blijven. Ze tilde hem van bed, ze waste hem, ze poetste zijn tanden. Hij had alleen een luier om. Ze trok hem een T-shirt van Michel aan. Ze knuffelde hem.

Op 25 juli om 18.30 uur stierf Sven in de armen van Angela. Ze bleef nog een halfuurtje bij hem. Toen hadden ze daar helemaal niets meer te zoeken.

Michel ging naar Dora, die nog steeds in shocktoestand verkeerde en op de intensive care lag. Juist op de dag dat Sven zijn laatste adem uitblies, mocht zij van de beademing af.

Hij had nog mee kunnen vechten, hij had het nog met eigen ogen kunnen aanschouwen. Hij had nog dat medisch onmogelijke kneepje in de hand mogen voelen. Zij werd op maandag pas wakker en was alles kwijt.

‘Ze dacht – geloof ik – dat ik kwaad zou zijn. Ik was alleen nog maar verdrietig. Ik heb nooit gevraagd of de jongens achter in de auto een gordel om hadden. Ik wil het niet eens weten. Bij mij hadden ze ook niet altijd zo’n ding om.’ Ze hadden een gordel om, maar die bood geen bescherming.

Het was die maandag natuurlijk een emotioneel weerzien. Dora wilde gelijk naar Les toe, hij ging echter niet mee. Hij wilde zich zijn mannetjes anders herinneren. Blakend, lachend en levend. Niet onder lakens, dood. Zijn moeder zei later dat dat een verstandige beslissing was. Lesley had een doek om een kant van het hoofd. ‘En dat is natuurlijk niet

voor niets. Hij zag er niet goed uit, zei m'n moeder. Dat geloof je dan maar.'

Je bent nog in shock, je wordt geleefd. Er zijn allerlei verplichtingen, er moeten opnieuw belangrijke beslissingen worden genomen. Hij wilde er niet voor weglopen. Hoe moeilijk ook. Een Feyenoord-kissie voor Les, een legerpakkie voor Sven, de muziek. 'Kleine jongen' van Hazes. 'Toen Les in 1991 in het ziekenhuis werd geboren, reed ik met m'n schoonzus naar huis. Daar zetten we Hazes op en belden m'n vader. Die ouwe zat aan de telefoon zo ongelooflijk hard te janken...'

Angela en hij sliepen die dagen bij zijn moeder in Lelystad. Iets verderop aan de Haf staat zijn eigen woning. 'Maar dat huis was gelijk dood.' Die jongenskamer... hij durft er nog steeds niet naar binnen.

Angela ging tussendoor nog even naar de Haf. Op zoek naar het zwarte Nike-balletje dat zo'n beetje als tweelingbroer van Les gold. Ze waren onafscheidelijk. Voor die bal zou er slechts één goede plek zijn: bij Les in de kist.

Ze heeft een uur gezocht. Echt overal. Het balletje was niet te vinden. Later op de dag ging ze nog maar eens. Midden in de huiskamer lag-ie. Niet te missen.

Ze geloven eigenlijk niet in allerlei wazige verhalen. Maar dit... dit kon gewoon niet. Hier was iets merkwaardigs aan de hand. Iets van hogerhand.

'Je moet sterk zijn. Beresterk. Eerst knokken, dan belangrijke knopen doorhakken. En dan die laatste dagen voor de begrafenis...'

Het begon donderdagavond in de aula. Het afscheid nemen. 'Het was vreselijk druk. Dan zit je daar in zo'n rijtje te wachten tot iedereen voorbij is. Ik vond het een poppenkast.'

Het was nog niks vergeleken met vrijdag 1 augustus: 'Ik heb de hele dag gehuild.' 'You'll Never Walk Alone' klonk. Toen kon hij zich even niet bedwingen. Het rechterbeen haalde uit. Net als vroeger: verwoestend. Hij schoot een bloemstuk weg. 'M'n broer en Angela hielden me tegen. Ik ging door het lint.'

Sven

Sven

Ik ben

Zo verdrietig

Zonder jou

Sven

Ik ben

Zo eenzaam

Zonder jou

Sven

Ik ben

Zo ongelukkig

Zonder jou

Sven

Ik ben

Zo waanzinnig

Gek op jou

Lieve Sven

Waar ben

Je nou?

Michel

6 Allemansvriend

De vorige keer was het een soort schoolreisje geweest. Een reuzespannend avontuur voor kinderen die even hun bed mochten verlaten, de kamer en afdeling af. Even weg bij de witte jassen, de vieze geur, én de sleur van het ziekenhuisleven om de nieuwe helikopter van dichtbij te bewonderen. Sven, met zijn onweerstaanbare lieve koppie, had het toen voor elkaar gekregen dat hij als patiëntje in de heli mocht rondneuzen.

Sven Boerebach werd na het auto-ongeluk tussen Swifterbant en Biddinghuizen met diezelfde traumahelikopter naar het VU-ziekenhuis getransporteerd. Een paar jaar eerder was het een vluchtje uit een doodsaaï bestaan. Dit keer was het een enkele reis richting hiernamaals, of wat-hierna-komt.

Het was twee dagen na het plotselinge overlijden van Michel Boerebach senior, de opa op wie Sven zo dol was. En dat was wederzijds. Ze waren in het huis aan de Haf. ‘En ineens lag Sven op de bank verschrikkelijk te schudden en te beven. Het was – zo bleek later – zijn eerste epileptische aanval. Epilepsie komt vaak pas aan de oppervlakte als er in het leven iets heftigs gebeurt. Bij Sven was dat het overlijden van zijn opa.’

De huisarts kwam erbij, ze werden verwezen naar het Zuiderzeeziekenhuis. ‘We waren bang voor een tumor in zijn hoofd. Je gaat gelijk aan het ergste denken.’

Er waren dagen bij dat Sven meer dan dertig aanvallen had. Vooral de slapeloze nachten

waren om radeloos van te worden. Een tijd waarin je constant je hart vasthield.

Het lieve mannetje werd soms agressief, op school en thuis was hij soms onhandelbaar, maar vrijwel altijd ontiegelijk druk. Hij veranderde door de ziekte, die hem en zijn familie in de greep hield, uitputte, maar toch ook weer de kracht gaf verder te zoeken. Dit was de echte, leuke, lieve, zachtaardige Sven niet meer. Hij verdiende beter, iedereen verdiende beter.

Dora had het idee van het kastje naar de muur te worden gestuurd. Alleen zij wist en voelde hoe erg het was. Zij zag het elke dag aan, zij lag elke nacht naast hem. Terwijl de geraadpleegde doktoren hun schouders ophaalden, Sven steeds maar weer naar huis stuurden, geen oplossing boden, maar wel een rekening indienden. Het was om gek van te worden.

‘Pas in het VU-ziekenhuis, vele onderzoeken later, kwamen ze erachter om wat voor soort epilepsie het ging. Sven was zo dapper,’ zegt hij bewonderend. ‘Een onderzoekje hier of daar: het interesseerde hem niet.’

‘Als Lesley een prikkie kreeg, was-ie maanden van slag. Sven niet, die was bikkelhard voor zichzelf. Het mannetje heeft zoveel injectienaalden gezien. Hij is lekgeprik, maar zeuren, klagen of janken deed hij nooit.’

Uiteindelijk bleek het om het Syndroom van Landau-Kleffner te gaan. De neuroloog Landau en de logopedist Kleffner kwamen tot de omschrijving van de zeldame ziekte, een kinderepilepsiesyndroom.

Epilepsie is een tijdelijke storing in de elektrische activiteit van de hersenen. Die storing uit zich in de vorm van aanvallen: kortsluiting in de hersenen.

De epilepsie is bij Landau-Kleffner gekoppeld aan een ver achterblijvende taal- en spraakontwikkeling, én gedragsproblemen (concentratie, hyperactiviteit, agressiviteit, soms depressiviteit, eet- en slaapproblemen).

Dat verklaarde ook de achterstand die Sven in zijn eerste levensjaren al had. ‘Hij was als peuter laat met lopen en praten. Dat was allemaal ineens duidelijk.’

Sven verbleef vier maanden intern in Meer en Bosch in Heemstede en in de Cruquishoeve in Cruquius, een instelling die specialistische hulp bij epilepsie biedt. Doordeweeks werd er druk gezocht naar de goede mix van medicijnen, waardoor het jonge mannetje zich weer een beetje de ‘oude’ kon voelen. Alleen in de weekeinden mocht hij naar huis.

‘Hij kreeg een bolle kop van de prednison. Ik herinner me nog dat ik hem daar in de gymzaal zag, tussen allemaal kinderen met van die helmpjes op. Dat hoefde Sven gelukkig niet. Maar ik heb hem vaak zien rondlopen met van die elektrodedraden aan zijn hoofd. Op die manier peilden ze de activiteit van zijn hersenen. Het was een akelig gezicht, maar het was natuurlijk vooral zielig voor hem.’

‘Zo’n helm was gelukkig niet nodig. Sven viel eigenlijk nooit. De meeste aanvallen had-ie ’s nachts, overdag had hij alleen van die absences. Daar merkte je niet eens zo veel van, dan leek het alsof hij zat te dromen.’

‘Hij moest in die gymzaal over zo’n evenwichtsbalk heen, maar hij kon amper nog gewoon lopen. Het leek helemaal nergens op. Sven was zijn coördinatie kwijt.’

De vier maanden intern in Heemstede en Cruquius sorteerden effect. De juiste mix werd gevonden, de juiste Sven keerde terug. ‘Hij slikte, geloof ik, wel elf pillen per dag. Zonder te morren. Ik weet echt niet meer hoe al die troep heet, maar het werkte wel.’

Het was eerlijk verdeeld in het voormalige kwartetje-Boerebach. Les leek sprekend op zijn vader, net zo introvert, behoedzaam, type kat-uit-de-boom. Eigenlijk in alles tegenpolen van de open, spontane Dora en Sven. ‘Dora had veel vrienden. Ik op z’n hoogst een handvol. Ik ben niet zo goed in op visite gaan,’ zegt de oud-voetballer die zichzelf als ‘wat schuw’ typeert.

‘Sven was een allemansvriend. Hij zag geen goed of kwaad, hij zag alleen maar lieve, leuke mensen. Les observeerde liever eerst. Hij had het gelijk door als iemand niet deugde en dan liet-ie het merken ook. Dat heb ik ook. Daarom heb ik zo’n hekel aan bestuurskamers. Daar lopen wel eens van die mensen die denken dat ze belangrijk zijn, die je joviaal begroeten maar achter je rug heel anders over je praten.’

‘Het waren niet alleen wat dat betreft twee uitersten,’ weet Angela. ‘Sven kende geen angst, hij zag geen gevaar. Het liefst zat hij de hele dag in de achtbaan. Alleen, en met een grote glimlach op zijn gezicht.’

‘Les was bangig. De laatste keer dat we in Six Flags waren, beloofde hij: “Volgend jaar ga ik alleen, pa...” Het heeft niet zo mogen zijn,’ vertelt Michel.

De oudste was intelligent, de jongste zou misschien nooit leren lezen en schrijven. Angela: ‘Af en toe zaten we samen aan tafel te oefenen. Dan probeerde ik hem zijn naam te laten schrijven. Soms had hij een uur geduld, maar soms was hij het na tien minuten al zat.’

De een een denker, de ander een doenertje. Sven hield van tuinieren, van timmeren. Hij

had grenzeloze bewondering voor Bennie, de nieuwe vriend van Dora, die met zijn hamer als toverstaf het doorsneetuintje in een paradijs had veranderd.

Hij hield van dieren. ‘Sven liep altijd en overal rond te struinen. En hij nam alles mee. Zo kwam hij eens thuis met een dode egel. Als er in de omgeving een marmot of cavia was doodgegaan, dan was Sven helemaal van slag. Zo is na zijn dood ook het idee van een kinderboerderij ontstaan,’ zegt zijn vader. De Sven Boerebach Kinderboerderij staat naast zijn school, de Zonnebloem in Emmeloord.

‘Ze waren heel verschillend. Maar wel echte broers. Lesley was zorgzaam voor zijn zieke broertje. En ze moesten ook niet aan Sven komen. Op de camping bij de zus van Angela hadden drie jongens iets met Sven uitgehaald. Lesley ging erachteraan. Het waren grote jongens, maar hij kreeg er wel een te pakken.’

Sven werd in Burgos verwekt, toen de Boerebachjes op elkaar waren aangewezen en alles nog rozengeur en maneschijn was. ‘We waren veel met z’n drietjes, en we hadden het natuurlijk ook best druk met de kleine Lesley.’

‘Van mijn ploeggenoten waren er maar een stuk of drie die een paar woordjes Engels spraken. Ik zat wel op Spaanse les, maar de Nederlandse man die de les gaf, woonde al heel lang in Spanje en vond het veel te leuk weer eens in zijn eigen taal te kletsen. Dat schoot dus niet zo op.’

Ze hadden wel goed contact met Theo Vonk, de trainer die hen tot het Spaanse avontuur had verleid. Hij woonde daar met zijn vrouw Tanja en hun kinderen. ‘Maar die waren jammer genoeg na een half jaar alweer verdwenen.’ Een half jaar later volgde hij dat voorbeeld.

Sven werd op 13 september 1993 in het Medisch Spectrum Enschede geboren. Papa was bij de bevalling, maar moest zich vervolgens weer snel in het trainingskamp in Hellendoorn melden. Twee dagen later speelde zijn nieuwe werkgever FC Twente in het oude Diekmanstadion het UEFA-Cup-duel tegen Bayern München (3-4). Een sponsor trakteerde alle toeschouwers op beschuit met blauwe muisjes, de middenvelder zelf trakteerde op een doelpunt. Het geluk kon niet op, en papa Boerebach zou bijna naast zijn kicksen gaan lopen.

Maar hij ging een relatie aan met Tanja. En in 1996 verhuisde Dora naar Swifterbant. Met de kinderen, zonder hem. ‘Je relatie is naar de klote. Dat is rot, maar dat heb je zelf gedaan. Het ergste was de scheiding van m’n mannetjes, dat je ineens niet meer in hetzelfde huis woont.’

Hij zag ze op woensdagen, en in het weekeinde. ‘Ik verwende ze’, beseft hij nu. ‘Maar ik

heb er geen spijt van,' voegt hij er in één adem aan toe. 'Ik kon niet kwaad op ze worden en ze konden in mijn ogen ook geen kwaad doen. Ik verwende ze, maar ik vond het verschrikkelijk als ze verwend deden.'

'Wie ze heeft opgevoed? Nee, ik niet. Dora deed dat echt heel goed. Wat dat betreft verdient zij alle credits. Zij heeft het voornamelijk in haar eentje opgeknapt. Dora was een stuk strenger, en dat was maar goed ook.' Het werden mooie mannetjes, promotiemateriaal voor de mensheid. Twee tegenpolen om trots op te zijn. De een moest je voor je winnen, de ander pakte je helemaal in. Het totaalpakket was perfect. Totdat alles werd kapotgemaakt.

Sven was geen voetballer, maar desondanks vaste deelnemer aan het Hoge Hoedentoernooi van SV Lelystad, de club van zijn vader en broer. Een gezelligheidstoernooi met familieteams: daar moest hij natuurlijk gewoon bij zijn.

Sven was een half jaar lid van SVL geweest. Waarschijnlijk vooral om zijn vader te plezieren. Het was echter geen succes, voetbal zat niet zijn genen. 'Hij liep alle kanten op, behalve de goeie. Hij vond het echt helemaal niets.'

Voor het Hoge Hoedentoernooi maakte Sven echter graag een uitzondering. En dus vloog hij over het veld, steeds aan zijn vader vragend op welk doel hij ook al weer moest schieten. 'Ik zie dat enthousiaste gezichtje, met die hoogrode wangen nog voor me,' zo koestert Michel de mooiste herinneringen.

'Tussen de wedstrijden door kwam-ie steeds even vragen wanneer we weer moesten spelen. En dan verdween hij gelijk het bos weer in: stokken zoeken. Altijd maar weer stokken zoeken.'

Het avondprogramma van het toernooi was meer Svens pakkie-an. De aanwezigen laafden zich aan lauw bier en aten verbrand vlees. Dit was de hemel op aarde op een voetbalveld in de polder.

Een band zorgde voor de muzikale omlijsting en Sven had een plekje vooraan bij het podium. Hij zat de hele tijd jaloers de drummer aan te gapen.

'Hij kreeg het natuurlijk wel weer voor elkaar,' vertelt zijn vader. 'Er werd een drumsolootje gespeeld. Ik keek even naar het podium en daar zat Sven, apetrots en nonchalant, met de drumstokjes in zijn hand.'

Op zaterdag waren Les en zijn vader op het voetbalveld. Sven had niet altijd zin om mee te gaan. 'Ik dropte hem daarom ook wel eens bij zijn oma.'

Maar hij was te verleiden, heel gemakkelijk zelfs. Nota bene met frikadellen.

Hoe verliep nu zo'n doorsnee voetbalzaterdag? 'Sven stond 's morgens vroeg op. Die

zat beneden al tekenfilms te kijken. Les moest je echt wakker maken. Dan pakte hij zijn voetbaltas in en gingen we met z'n drieën naar het veld.'

'Les liep naar links naar de kleedkamer, Sven rechtstreeks de trap op naar de kantine. Dan ging hij om halftien al kijken of de keuken open was. Of hij zijn eerste frikadel speciaal al kon bestellen.'

'Gelukkig was de keuken zo vroeg meestal nog niet open. Maar gemiddeld at hij op zo'n zaterdag wel vier of vijf frikadellen speciaal.'

Les voetbalde zijn wedstrijdje en oefende langs de zijlijn als het eerste van SVL speelde. Sven struinde door het bos. Af en toe kwam hij even kijken hoe het met zijn broer en vader ging. 'Iedereen kende hem. Iedereen mocht hem. Regelmatig kreeg hij ook van iemand anders een frikadel.'

'Les vroeg veel aandacht. Die wilde altijd iets doen. Het liefst wilde hij natuurlijk met me voetballen. Dat deed ik de hele week al, dus daar had ik niet altijd zin in. Nu heb ik daar wel spijt van,' zegt hij zachtjes. Hoe anders zou het leven eruitzien als je alles over mocht doen?

'Sven was een makkelijk joch, hij was snel tevreden. Als je maar af en toe naar een showtje van hem en zijn broer keek. Dan was de speelkamer omgebouwd tot podium en waren ze Frans Bauer, of Jodie Bernal. Of het hele huis was omgebouwd tot een grote kermis. Ze konden er dan echt een teringzootje van maken, maar het plezier dat je hem ermee deed als je meespeelde...'

Sven hield van gezelligheid. Op vrijdagavond op de Haf moesten er plakjes kaas en worst op tafel komen. En Sven vond dat hij de aangewezen persoon was om daarvoor te zorgen.

'Ik weet nog de seizoenafsluiting met Achilles, in mei 2003. We hadden een tennisdag en Les liep de hele dag op de baan. Sven stond in zijn blote bast achter de bar tosti's te maken en biertjes te tappen. Dat vond-ie geweldig.'

'Ik herinner me nog van de vakantie in Griekenland dat wij 's middags in het zwembad lagen. Op het terras ernaast dekten de kelners de tafels voor de barbecue. Sven ging dan helpen met het bestek klaarleggen en de glazen neerzetten. Dat deed hij elke dag.'

'In Lelystad hadden we een vast adresje, waar we vaak gingen eten, het heet Full House. Les, Angela en ik bestelden daar een voor- en hoofdgerecht. Les ook, ja. Dat was een dure eter. Die koos meestal het ossenhaasje van dertig gulden.'

'Als wij aan ons voorgerecht zaten, schoof Sven gulzig zijn Pokemon-menu naar binnen. Dat bestond uit een frikadel met patat, een Fristi en een ijsje. Als-ie klaar was, verdween hij zo snel mogelijk naar de keuken en zagen we hem niet meer terug. Dan

stond hij af te wassen of andere klusjes te doen.’

‘Michel verwende ze. Als hij het even niet wist, ging hij naar Six Flags, maar dat was niet nodig, hoor’, zegt Angela. ‘De jongens konden zich ook heel goed zelf vermaken. Twee dagen voordat ze weer naar hun moeder gingen, vijf dagen voor het ongeluk, hebben ze een hele regenachtige dag binnen gespeeld. We hadden natuurlijk net gevlogen, en mijn huiskamer in Deventer was omgebouwd tot luchthaven, met landingsbanen en een verkeerstoren met laptop.’

‘Ze waren in hun fantasie de hele dag vliegtuigen aan het binnenloodsen. Les was een snoeper, ik had allerlei lekkers in huis gehaald, maar ze hebben die hele dag niet één keer ergens om gevraagd.’

Natuurlijk werd er door de ‘engeltjes’ ook wel eens kattenkwaad uitgehaald. Angela: ‘Ze zaten vanaf het schuurtje in Lelystad steentjes naar voorbijgangers te gooien. We waren al “tig” keer naar buiten geweest om ze te waarschuwen. Toen was Mies het echt zat: hij stormde naar buiten, en precies op dat moment zakte Sven door het golfplaten dak, zo twee meter naar beneden. We schrokken ons rot. Maar Sven stond op, veegde zijn handen af, klopte zijn broek af, lachte en deed alsof er helemaal niets aan de hand was.’

Sven hield erg van auto’s wassen. Maar ook dat ging niet altijd goed. Michel herinnert zich vooral die wasbeurt met een schuurspons. Hij heeft er uiteindelijk nog voor betaald ook. Want Sven kon je gewoon niets weigeren.

Sven had vaak hoofdpijn en was door al die medicijnen snel moe. ‘Als ik hem in Swifterbant oppikte en we reden naar Lelystad, dan viel hij achter in de auto steevast in slaap. Hoe enthousiast hij ook was.’

‘Hij was een vechtertje, en ondanks alles een levensgenieter pur sang. Hij klaagde nooit,’ zegt Angela. ‘Hij deed alsof hij hetzelfde was als iedereen, maar hij besefte donders goed dat-ie anders was. Hij wist dat hij altijd die medicijnen nodig had.’

Die dierenliefhebber, allemansvriend. Dat joch van de melktaak op school, achter de bar op de tennisvereniging. Stokken- en frikadellenverzamelaar op de club. Hij verzorgde en gáf zo graag. Hij had nog zo veel meer te geven.

Je ziet hem zo voor je, met een glimlach van oor tot oor. Wat zal dat kijkje in de helikopter een feest zijn geweest. Hij zal de piloot hebben ingepakt, met dat guitige gezicht. Hij zal met zijn vingers op zijn benen hebben getrommeld. Hij zal hebben gevraagd of hij kon helpen.

7 Binnenvetter

Hij is 39 jaar en weet dat het nooit meer leuk wordt. Hij zal nooit meer écht lachen. Echt nooit meer. Gisteren heeft-ie zijn zoontjes weggebracht. Voor het laatst. Definitief.

Ze waren na afloop van de begrafenis naar het huis van zijn moeder gegaan. Haf 27, zijn huis in Lelystad, was geen optie. Dat is toch vooral het huis van Lesley en Sven. Daar is de klok stil blijven staan om tien voor twee.

Daar ruikt het beddengoed naar jongensharen. Daar ligt hun speelgoed, daar slingeren hun kleren. Daar hoort het zwarte Nike-balletje van Les het servies te terroriseren, moeten de drumstokkies-met-ADHD van Svennie onophoudelijk trommelen. Nu is het er veel te veilig én oorverdovend stil.

Meteen na het overlijden van de jongens moest er een hoop worden geregeld voor de begrafenis. En ook de eerste dagen erna was het nog druk in het huis van zijn moeder. Soms veel te druk, maar afleiding hielp in ieder geval nog een beetje. Want als er even niemand op bezoek was, wierp de klok zich op als een aartsvijand. De tijd vliegt voorbij, hoor je wel eens. Maar toen niet. ‘Als je op de bank zit te wachten, blijkt dat de tijd helemaal niet voorbijgaat.’

Angela was de gastvrouw, zij vloog op en neer naar de supermarkt. Want voor bezoek uit het ‘verre’ oosten, de voetballers uit Hengelo, familie, vrienden en kennissen uit Deventer,

moest wel iets te eten en te drinken in huis zijn. Zij moest rouwen met een afwasborstel in de hand en een schort voor.

Nog even met het bezoek een bloemetje op de begraafplaats leggen. Ze leefden niet, in de dagen na de begrafenis werden ze geleefd. Hij vond het wel oké, al die afleiding.

Maar de belangstelling nam langzaam maar zeker af. Op een zondag, negen dagen na de begrafenis, sloeg de stilte keihard toe. ‘De eerste dag dat mijn broer niet langskwam... vreselijk! De hele dag gebeurde er helemaal niets, kwam er helemaal niemand. Dan weet je dat het leven voor al die anderen wél gewoon doorgaat.’

Postzakken vol lieve brieven kwamen er dagelijks. Maar ook de deurmat had op een ochtend een slechte boodschap. Die eerste dag dat er geen kaartje lag: te verschrikkelijk voor woorden.

Toen begon de echte stilte, dit was de echte leegte. Toen begon de rest van zijn leven. Het leven-zonder. Zonder kanjers, zonder lol, zonder lach, zonder hoop, zonder uitzicht. Als kinderloze vader.

Angela, zijn moeder en hij: vanaf toen moesten ze het samen gaan doen. Drie volwassenen met dezelfde gedachten, pijn en verdriet, maar niet in staat om het met elkaar te delen. Het grote verstoppertje spelen was begonnen. Er was geen verleden tijd. ‘Je bent aan het ontkennen, aan het wegstoppen. Je wilt er niet over praten. Ze waren er nog. Ze zijn er nog.’

‘Ik speel m’n rolletje. Als ik helemaal alleen op de bank zit, kan ik mezelf zijn. Mezelf? Nee, toch niet. Ik ben mezelf niet meer. De enige echte Michel Boerebach is met zijn twee mannetjes overleden.’

‘Ik beseft het nog steeds niet. Dat kan ook niet. Want als je er echt bij stilstaat dat je ze nooit meer ziet... Als je bedenkt dat je ze niet zult zien opgroeien... Zou Les zijn geslaagd als prof? Was-ie goed genoeg? Hoe zou Sven zich verder ontwikkelen? Wanneer zouden ze met vriendinnetjes thuiskomen? Dat je geen opa wordt... daar probeer je dus maar niet aan te denken.’

‘Ik heb me eens laten vertellen dat je lichaam een soort antistoffen aanmaakt,’ zegt Angela. ‘Dat het daardoor voelt alsof je hart lam is. Dat er slechts af en toe pijnprikkels worden doorgelaten. Zo moet het inderdaad werken. Want als je de hele dag de pijn van het gemis zou voelen, dan zou je krankzinnig worden.’

Al die goedbedoelde adviezen: je moet praten, je moet huilen. ‘Sommige mensen willen de hele dag huilen, die vinden daar troost in. Ik niet. En ik móét al helemaal niets. Als ik probeer er niet aan te denken, als ik er niet over praat en als ik niet huil, dan voel ik me het minst slecht. Het is voor iedereen anders. En dit is mijn manier,’ zegt Michel.

De dokter, de psycholoog, de psychiater: ze weten het allemaal zo goed. Hij kan zich er zo verschrikkelijk kwaad over maken. ‘Ik ben twee keer bij een psycholoog geweest. Daar zit je dan. Vraagt-ie: “Hoe kan ik je helpen?” Ja, weet ik veel? Daarvoor ging ik juist naar hem toe. Omdat ik het niet meer wist.’

‘Je zoekt naar hulp. Maar niemand kan je helpen. Je moet het helemaal zelf doen. Eigenlijk kunnen al die anderen je alleen maar een beetje steunen.’

Hij is een binnenvetter, altijd al geweest. Een eigenwijze binnenvetter zelfs. ‘Je hebt bij die psychiater in Arnhem twee keer anderhalf uur aan één stuk door gekletst. Dat was meer dan de rest van je leven alles bij elkaar opgeteld,’ zegt Angela, die het jammer vindt dat hij zo snel met de sessies is gestopt.

Er kwam een computer in huis. Voor zinloos tijdverdrijf, als afleiding voor dat uurwerk dat zo verdraaid langzaam loopt. Hele nachten zit hij in de blauwe weerschijn van zijn computer te klaverjassen of andere digitale kaartspelletjes te spelen. En dat terwijl hij stijf stond van de slaappillen.

Dankzij de nieuwe computer kon hij ook de boodschapjes in het digitale condoleanceregister bijhouden. Dat register was op zondagavond 27 juli door Achilles ’12 geopend. Bijna tweeduizend berichtjes kwamen er in een paar dagen tijd binnen. Het waren stuk voor stuk hartverwarmende reacties, desondanks bleef zijn hart ijzig kil.

Een condoleance uit Leeuwarden: ‘Ik las net het *AD*, de column van Hugo Borst. Toen werd het heel erg stil in mij. Rillingen liepen over mijn rug.’

Dan uit Vlaardingen: ‘Woorden hebben nu geen waarde. Verschrikkelijk dat deze twee jonge knapen geen toekomst meer krijgen door het rokeloze rijgedrag van een ander.’

Ajax-fan Sander: ‘Ben zelf net vader en zou gek worden als er wat met die kleine gebeurt.’

Op dezelfde pagina schrijft Ron: ‘Verschrikkelijk! Heel veel sterkte! Feyenoord Forever.’

Sander Westerveld uit San Sebastian, Ronald Waterreus, Edwin Zoetebier. Hoezo zijn het *einzelgängers*, die keepers? Ze hebben hun hart in ieder geval op de goede plek.

Zimbabwaan Kalusha en fans van Burgos meldden zich ook: ‘Un saludo desde Burgos’ en ‘You was one of the most valuable players’. Soms zijn de boodschappen heerlijk onhandig of superknullig, maar altijd goedbedoeld en welgemeend.

Soms persoonlijk en uitgebreid, zoals die van Theo: ‘Wij verloren zelf een kind van tien jaar, inmiddels twaalf jaar geleden, een voetballertje in hart en nieren. Nog dagelijks voelen we de pijn. Die pijn moet bij jullie nagenoeg ondraaglijk zijn. De pijn en het gemis zullen altijd blijven. Wat echter ook blijft, zijn de herinneringen aan je kind, die naarmate de tijd verstrijkt steeds sterker en mooier worden. Laat dit een heel kleine troost zijn.’

Of kort, zoals Eric: ‘Heel veel sterkte. Een fan, een vader.’

Ook reacties van scheidsrechters, zoals Blankenstein en Van der Ende. De laatste schrijft: ‘Wie zal de zin doorgronden van leegte?’

Guus Meeuwis reageert vanuit Eindhoven, oud-ploeggenoot bij Roda Eric van der Luer schrijft: ‘Dit was een van de slechtste dagen uit mijn hele carrière. Ik heb de hele dag aan je moeten denken.’ Zelfs Jan van Halst, die bij FC Twente geen vriend van hem was, tikt een lief berichtje in.

De fles was wel zijn vriend. Hij dronk niet altijd, soms zóóp hij. ‘Niet omdat het lekker was, maar omdat het verdoofde.’ Drie, vijf, zeven flessen wijn. ‘Ik had steeds meer nodig.’

Soms besloot hij, bijna noodgedwongen, de fles een tijdje te negeren. ‘Dan was ik kots-, kotsmisselijk en hield ik zelfs een slokje water niet binnen.’ En zat hij onophoudelijk te trillen. Dan bleek een glaasje wijn uiteindelijk altijd weer het allerbeste medicijn.

Hij was niet altijd ladderzat, zegt hij. Hij hield er rekening mee als er bezoek kwam. Niemand mocht het merken, althans, niemand van buiten. ‘Ik kon lichamelijk niets meer. De trap op, dat was te veel gevraagd. Die wijn... die was goed als verdoving van het verdriet, maar zorgde ook voor inspiratie bij het schrijven van gedichten.’

‘Die gedichten, dit boek, schrijven: dat is zijn manier van praten’, zegt Angela.

Hij wilde ze niet zien toen ze dood waren, ook niet toen ze in hun kist lagen. Maar hij ontloopt ook de confrontatie met mooie foto’s, vermijdt heerlijke herinneringen. ‘Ik durf

niet naar ze te kijken. Niet aan ze te denken. Thuis bij mijn moeder staan overal foto's. Ik heb de neiging al die lijstjes om te draaien.'

'Ik wil me ze niet dood herinneren, en ook niet hoe mooi het met hen was. Da's extra pijnlijk voor me.' Dan zegt hij boos: 'Ik wil ze me sowieso niet herinneren. Ik wil ze hebben!'

'Ik kan er niet over praten,' zo verontschuldigt hij zich. Niet met zijn moeder, met Angela of zijn broer. Hij is bang hun verdriet te zien. Hij is bang voor hun tranen. Hij is bang voor wat het bij hen teweeg zal brengen. Dus als hij hart en mond opent, is dat bij Hugo Borst, columnist van het *Algemeen Dagblad* en vaste gast van Studio Sport. Of bij andere journalisten. Bij wildvreemden, die zich de pijn wel kunnen voorstellen, maar die slechts een fractie ervan kunnen voelen. Die wel eens vochtige ogen krijgen van het verhaal, maar dan snel hun Fisherman's Friend de schuld geven. Sterk spul, hè?

Hij kwam die eerste weken na de begrafenis wel eens buiten, maar een succes was het niet. Zijn conditie was niets meer, die was hard achteruit gehold. De pillen, de poeders en de procenten in het rode drankje hadden hun sporen snel achtergelaten. Daarom mocht hij tijdelijk ook niet autorijden.

Hij was kortademig én opvliegend. 'Die gozer met die brommer, die de hele dag maar keihard door onze straat heen en weer reed. Als ik die toch eens te pakken had gekregen... die wilde ik van z'n bromfiets af trekken.'

Angela vertelt hem over de automobilist die wel een dreun kreeg. Hij kan het zich niet meer herinneren. De man reed te hard, het was warm en het autoraam stond open, waardoor de bestuurder zijn 'welverdiende' oorvijs kreeg. 'Was het een Opel Kadet?' vraagt hij ineens. Er begint bij hem langzaam iets te dagen.

Er zat zoveel woede, zoveel frustratie in hem. Hij was een tikkende tijdbom. Hij moest en zou naar de kerk om daar naar de leugens te luisteren en dan vervolgens de waarheid te vertellen. Zijn waarheid. Dat hún God een bedrieger is, dat-ie eenvoudigweg niet kan bestaan: 'Ik wilde al die gelovigen verrot schelden.'

Angela had hem gevolgd, waarschuwde wat ouderlingen en ging toen snel naar huis. Want ze schaamde zich soms verschrikkelijk voor hem. Hier wilde ze niet bij zijn.

'Ineens stonden er drie mannen voor m'n kerkbankje en werd ik naar een ander zaaltje geleid. Ze toonden begrip voor de situatie en we hebben met z'n vieren voor de jongens gebeden. Moet je nagaan hoe wanhopig ik was: ik zat daar met wildvreemde mensen, van een geloof waar ik niets mee te maken wilde hebben, te bidden... Later bracht een van die mannen nog een bijbel.'

Hij gelooft niet in God en al helemaal niet in de hemel. Wel in de hel. ‘Dit is de hel,’ zegt hij. ‘Als ik zeker zou weten dat de jongens met mijn vader nu in de hemel zouden zijn, dan was ik hier allang niet meer.’

Zelfmoord: hij heeft er wel eens over nagedacht. Natuurlijk. Denk na: logisch toch? Als je niets meer wilt en als je niets meer voelt? Als je bij alles wat je nog wel doet denkt: Lekker belangrijk allemaal. Als je nooit meer hun vrolijke gezichtjes zult zien en van hun aanstekelijke lach alleen nog maar kunt dromen. Als je niet meer kunt juichen, genieten of lachen?

‘Hij zei wel eens dat-ie dood wou,’ zegt Angela. ‘Maar die vrijdagavond, toen we uit het VU kwamen nadat Sven was overleden, kreeg hij verschrikkelijke last van hyperventilatie. Toen zag ik hoe bang hij voor de dood was. Dáár hoef ik me dus geen zorgen over te maken.’

‘En die zondag daarna...’ zo vertelt hij zelf, ‘had ik weer zo’n last. Toen dacht ik echt dat ik kapotging. Maar ik ben te laf om ermee te stoppen. Ik weet dat het nooit meer leuk wordt, maar ik ben een Boerebach. Ik heb nog wat te doen hier. Voor mijn kanjers. Het klinkt misschien tegenstrijdig, maar voor mijn gevoel zou zelfmoord óók laf zijn.’

‘Mijn ex Dora gelooft dat de jongens nu in het Paradijs zijn. Maar dit was volgens mij hun Paradijs. Ik wou dat ik dat ook kon geloven. Maar ik word laaiend als ik zoiets hoor. Er is hier wel eens een jehova aan de deur geweest, die begon met zo’n mooi verkooppraatje. Maar toen ik ’m over mijn jongens vertelde, schrok hij zich dood. Toen wist-ie het ook opeens niet meer. Hij drukte me snel twee van die boekies in mijn hand en ging er als een haas vandoor.’

Zeven weken lang was hij onuitstaanbaar voor zijn omgeving. De fles was zijn beste vriend en zijn vriendin de klos. Ruim vijftig slapeloze nachten, tientallen pillen, honderden flessen. Opgekropte woede, verwaarloosd verdriet, ondraaglijk veel pijn.

In de nacht van 10 op 11 september barstte de bom. Hij zoop zich een delirium en liep totaal verdwaasd door het huis. Rusteloos boos, onbereikbaar en raar. Er was geen land met hem te bezeilen. Er kwam een dokter, die hem een kalmeringsmiddel gaf. Later volgde de huisarts, maar zelfs met de zwaarste middelen kregen ze hem niet rustig.

Hij heeft haar geschopt en geslagen.

‘Ze zeggen wel eens dat ze zich in dit soort gevallen afreageren op degene van wie ze het meest houden,’ zegt Angela. ‘Als dat klopt, dan had hij best een beetje minder van me

mogen houden.’

Na de zwartste nacht van de zwartste periode wilde zijn tante Wil, de lieve, zorgzame zus van zijn moeder – die regelmatig een paar daagjes op bezoek was – naar huis. Ze had in die slopende nacht last van haar buik gekregen. Het was natuurlijk de spanning, die was om te snijden.

Angela bracht haar naar haar huis in Almere. Daar belde ze Eijkelkamp. Ze wilde niet meer terug naar Michel, naar de ledigheid in Lelystad. Ze kon het even niet meer aan. Eijk zette Angela af bij haar ouders.

Hij hield per e-mail Hugo Borst op de hoogte: ‘Ik heb het voor elkaar: mijn vriendin is vertrokken. Wat een lul ben ik ook. Vanochtend is de dokter langs geweest en heb ik een spuit in mijn kont gehad. Normaal gesproken slaapt een olifant daar drie dagen op. Ik heb het één uur volgehouden. Knap hè?’

Hij hield zich een paar dagen gedeisd. Hij had heus wel gevoeld dat hij veel en veel te ver was gegaan. Met de drank, én met Angela.

Ze schreef hem een brief waarvan hij niets begreep, maar desondanks kwam ze gelukkig weer bij hem terug. Hij deed weer even erg zijn best. Maar het was een spel, en hij de acteur. Alcoholisten zijn er meesters in om de boel voor de gek te houden. Maar uiteindelijk houden ze alleen zichzelf voor de gek.

‘Ik voelde me de godganse dag een politieagent. Ik kon lief vragen of hij nu niet eens genoeg drank achter de kiezen had. Of kwaad worden. Het hielp allemaal niets,’ zegt Angela.

8 Schouderklopje

Dora schuwde sinds het ongeluk de publiciteit. Ze had geen zin haar verhaal te vertellen. Van de drang van haar ex om steeds maar weer pijnlijke herinneringen op te halen aan het ongeluk en de dood van hun kinderen begreep ze niets.

Toch stond er in het juninummer van *Marie Claire* een interview met haar. ‘De reden dat ik dit verhaal vertel, is niet dat ik de behoefte heb uit te leggen hoe ik me voel. Mensen snappen écht wel dat je verdriet hebt, ze begrijpen dat je af en toe denkt dat je gek wordt, en dat het leven min of meer zinloos is. Maar misschien kan mijn verhaal anderen in zo’n situatie helpen.’

Ze vroeg begrip voor verdriet van anderen: ‘In je vriendengroep en familie heerst ook de pijn. Wel op een andere manier, maar verdriet mag je niet op een weegschaal leggen. Mijn ouders zijn hun kleinkinderen kwijt. Vriendinnen vinden het moeilijk van hun kinderen te genieten. Iedereen probeert zich groot te houden, mijn ouders voor mij, mijn vriendinnen voor hun kinderen, en ondertussen vraagt niemand meer hoe het met hén gaat.’

Dora verhaalde ook over de vervelende nasleep, de papieren rompslomp en de confronterende onderhandelingen met officiële instanties. ‘Ik heb zo vaak bij een Arboarts gezeten die zich niet had ingelezen. Het is uitermate kwetsend als je een vraag krijgt als: hoeveel kinderen heb je? Als je iets traumatisch hebt meegemaakt, heb je recht om in alle rust te rouwen. Je hebt al je energie nodig om overeind te blijven, je weg te zoeken,’ zo zei ze in *Marie Claire*.

Ook Angela ervaart veel onbegrip. Allereerst heeft ze het moeilijk met zo'n binnenvetter. Omdat ze haar verdriet niet met hem kan delen, volgde ze een workshop: 'Leren leven met verlies'. Ze zat een week intern en leerde daar dat ze ook haar eigen verdriet moet verwerken. Niet alleen dat van hem. 'De buitenwereld zegt snel: "Het zijn toch jouw kinderen niet" en gaat daarmee voorbij aan mijn verdriet.'

Het is slechts een pijnlijk voorbeeld van welhaast onmenselijke trekjes van de medemens. 'Alles goed?' vragen ze hem wel eens. Het is heus wel goed bedoeld, maar het komt er zo akelig uit. 'Wat moet ik dan zeggen? "Ja, alles is fantastisch."' Hij schudt het hoofd. Mensen zijn soms zo gevoelloos, zo tactloos. Ze braken clichés, onachtzaam over wat ze nu eigenlijk precies zeggen.

'Ik kan me voorstellen hoe je je voelt.' Dat hoort hij ook vaak. 'Maar als je het niet zelf hebt meegemaakt, kun je je er geen voorstelling van maken. Echt niet. Ik moet me verbijten als mensen zo iets tegen me zeggen. Houd je bek, denk ik dan. Wees blij dat je je het niet kunt voorstellen.'

'John Bosman kan het zich voorstellen. En de familie Brilhuis uit Hengelo. Die hebben het meegemaakt, die zijn ook een kind kwijtgeraakt. Zij zijn nu ook aan het overleven. Maar al die anderen: die hebben er geen idee van wat er met je gebeurt.'

'Je hoort soms ook: het leven gaat door.' Het erge van al die clichés is dat ze verdraaid vaak kloppen. In de letterlijke betekenis, nuchter beschouwd. Maar wie wil of kan er nuchter beschouwen als hem of haar de zin in het leven is ontnomen? En eigenlijk gaat het leven misschien ook helemaal niet verder. Het is overleven geworden. 'Vóór 22 juli 2003: dat was mijn vorige leven,' zegt hij zelf.

De tijd heelt alle wonden. Hij schudt het hoofd. 'Als de tijd verstrijkt, wordt de pijn minder scherp. Na het overlijden van mijn vader heeft dat vijf jaar geduurd. Maar dit zijn veel grotere wonden. Deze helen echt niet. Hoe kun je het denken? En hoe durf je het te zeggen?'

Je moet het een plekje geven. Dat vindt hij zo'n beetje de ergste. Hij heeft er een gedichtje over geschreven. De woede spat van het papier:

Plekje

De meesten zeggen

je moet het een plekje geven

Waar is dat plekje?

Zeg dat even

Hoe kan ik het een plekje geven

als jullie er niet meer zijn?

Hij kreeg lief bedoelde briefjes die hij niet uit kon lezen. ‘Mensen schreven dat de veroorzaker van het ongeluk ooit zijn verdiende straf zou krijgen. Sodemieter op. Die komt er zo meteen van af met een werkstraf van veertig uur. Is dat verdiend?’

‘Zou die man elke dag beseffen wat-ie heeft aangericht? Dat hij twee jochies heeft vermoord en zo veel mensen pijn heeft gedaan? En nóg elke dag doet...’

‘Ze zeggen wel eens: die man zal zich ook niet zo lekker voelen. Nou, hij heeft er in ieder geval niets van laten blijken. Hij had toch op z’n minst een briefje kunnen sturen, of zo.’

‘Er was een tijd dat ik hem dood wilde hebben. In die tijd werd ik gebeld door iemand die het voor me wilde opknappen. Hij wist zijn naam, had uitgezocht waar-ie woonde. Het ging me 1800 euro kosten. Gelukkig had ik dat geld niet.’

‘In het beeld dat ik voor ogen heb, is de veroorzaker van het ongeluk een akelige gladjakker. Misschien klopt dat helemaal niet. Daarom wil ik hem graag zien. Al is het waarschijnlijk niet slim. Ik weet niet wat ik zal doen als ik hem straks in de rechtszaal zie.’

‘Hij zal het niet expres hebben gedaan, maar ik vind dat-ie zoveel mogelijk met ons mee moet lijden. Dat hij elke dag er aan denkt dat-ie twee prachtige jongens van het leven heeft beroofd.’

Dora werd als slachtoffer aangemerkt en schadeloos gesteld, ook omdat ze door het ongeval volledig arbeidsongeschikt raakte. Hij als vader werd niet als partij gezien. Via een advocaat probeerde hij vervolgens toch smartengeld los te weken. Ook hij ondervond schade, ook hij functioneert niet meer zoals het hoort.

Geld maakt niet gelukkig, een paar euro verzacht de pijn niet. Waarom is de wet, het recht, toch zo onrechtvaardig? Het is toch ontegenzeggelijk waar dat hij slachtoffer is? Het lijdt toch geen twijfel dat hij schade heeft ondervonden? Nóg steeds dagelijks ondervindt.

Kijk hoe moeilijk hij op de been blijft. Zie het verdriet. Voel de pijn. En vraag bij Achilles ’12 of bij Go Ahead Eagles hoe hun werknemer sinds eind juli 2003 is veranderd.

Ze hebben hem gesteund bij de clubs. Neem de spelers van de Hengelose amateurclub die de ziekenhuisdeuren in Amsterdam platliepen. Neem collega-trainers als Raymond Libregts (Eagles), Erik Hellegers en Erik ter Beeke (beiden Achilles ’12), die altijd voor

hem klaarstonden en nooit klaagden als hij zich niet in staat voelde zijn bed uit te komen.

Af en toe kreeg hij signaaltjes door van minder menslievendheid, van minder mededogen. Zo kreeg hij in de herfst van 2003 bij Achilles de mondelinge toezegging dat zijn contract zou worden verlengd, maar probeerden ze hem een paar maanden later toch te lozen. ‘Toen mijn assistent Erik Hellegers dat hoorde, ging hij helemaal door het lint, en kwam gelijk in actie. Achttien van de negentien spelers tekenden een brief waarin ze het bestuur te kennen gaven in dat geval met mij bij de club te vertrekken. Toen is de boel snel gesust.’

Toch was de achterdocht gewekt. ‘Het waren mensen zonder hart. Ze hebben me zó gekwetst. Er zijn momenten geweest dat ik er echt geen zin meer in had, maar ik kon die spelers, die zich achter mij hadden geschaard, toch niet in de steek laten? En ik kon die 1200 euro natuurlijk ook niet zomaar missen. Daar moest ik van leven.’

Bij de Eagles zat hij een jaar in de ziektewet. Net als Dora moest ook hij zich melden bij de Arbo-arts. Hij deelt haar nare ervaring gelukkig niet. ‘Ik heb het verhaal één keer verteld. De man schrok zich dood. Ik moest er elke drie maanden naartoe, maar hij heeft geen vervelende vraag meer gesteld.’

‘Bij de Eagles was er ook iemand die na vier maanden vond dat het maar eens afgelopen moest zijn met de rouw. Ongelooflijk toch? Maar dat hebben ze me nooit persoonlijk verteld, dat kreeg ik via via te horen.’

In november 2004 liet hij het bestuur van Achilles weten dat hij aan het eind van het seizoen (zijn derde in Hengelo) afscheid zou nemen, ondanks ‘de fantastische spelersgroep’. In mei was het zover. ‘Het was mooi. Hugo Stamsnieder, een van de spelers, kwam naar me toe. Hij vertelde dat hij, elke keer als ik weer voor de groep stond, zoveel respect voor me had. Dat had-ie nooit eerder gezegd. Het was een geweldig compliment.’

Hij zegt het niet met zoveel woorden, maar hij snakt naar complimentjes, naar erkenning. ‘Als ik een training mis omdat ik m’n bed niet uit kon komen, dan zie ik hoofden schudden en schouders omhooggaan van onbegrip. Daarom deed die opmerking van Hugo me goed. Het is toch ook knap dat ik er al die keren wel was?’

‘Als ik een paar dagen iets heb gedronken, krijg ik van iedereen op m’n flikker. Dan is Eijkelkamp woedend, dan is Angela boos, dan voel ik de afkeurende blikken. Maar als ik een maand niet heb gedronken, hoor ik nooit eens dat ik het goed doe.’

Tijdens het vorige seizoen raakte Niels Kokmeijer zwaar geblesseerd na een smerige schop van Spartaan Bouazouan. Die schop betekende het einde van de loopbaan en het

begin van een lang revalidatieproces voor de 27-jarige aanvaller van de Eagles. De spelersgroep en trainersstaf ging naar het ziekenhuis. Ook hij werd in een auto gepropt. ‘Ik wilde geen spelbreker zijn.’

Toch was het moeilijk. ‘Het is vreselijk wat die jongen is overkomen. Maar het is natuurlijk geen ramp, we moeten het ook niet allemaal overdrijven. Al moet ik eerlijk toegeven dat ik een paar jaar geleden misschien ook had gedacht dat zoiets het ergste was dat je kon gebeuren.’

Wouter van den Herik, een andere aanvaller van de Eagles, plaatste alles in het juiste perspectief: ‘Dit is afschuwelijk. Maar ook weer helemaal niets vergeleken bij wat jullie is overkomen,’ fluisterde de Amsterdammer hem toe. Dat deed hem goed. In de machowereld van onhandige mannen is elk mooi woord goud waard.

Het hoeft ook niet altijd te worden uitgesproken. Hij kan zelf zijn gevoelens ook beter opschrijven dan uitspreken. Thuis met zijn vader en met zijn broer zei een goedbedoelde stomp tegen de schouder ook al genoeg.

‘Mensen weten er niet mee om te gaan. Ze zeggen de verkeerde dingen, of ze zeggen helemaal niets. En dat doet ook pijn. Maar ik moet niet op alle slakken zout leggen. Want wat moet je zeggen? Ik denk dat ik vroeger, in andere moeilijke situaties, ook niet altijd de beste vragen heb gesteld, of op de juiste manier mijn medeleven getoond. Maar door de ervaring wijs geworden, heb ik een tip: denk na voordat je iets zegt. En een onhandig gebaar, een begripvolle blik, is waardevoller dan een hol cliché. Die clichés kunnen echt pijn doen.’

Zijn toekomst bij de Eagles was lange tijd onzeker. Hoofdtrainer Libregts kreeg al vroeg te horen dat zijn contract niet zou worden verlengd, maar door het plotselinge aftreden van directeur Chris Jansen werd het daarna ijzingwekkend stil.

Hij hield zich stoer. ‘Ik verdiende vorig seizoen bij de Eagles 500 euro per maand. Da’s een fooi. Daar ben ik echt niet van afhankelijk.’

Maar hij was juist wel afhankelijk van de club. Van de regelmaat, van de discipline, van het móéten. Het werk in de Adelaarshorst was een van de strohalmen om je aan vast te klampen vóór het aanbreken van iets betere tijden.

Mike Snoei werd, na een lange windstilte, voorgesteld als de nieuwe hoofdtrainer. Ze hadden samen, bij Jong Oranje, wel eens een kamer gedeeld. Snoei wilde een gesprek met hem.

Een paar dagen voor de geplande datum in april viel hij in de keuken steil achterover. ‘Ik ben flauwgevallen,’ zei hij later. Maar hij kon niet ontkennen dat hij in het huis van zijn moeder, ver verwijderd van de kritische ogen van Angela, weer een paar dagen achter

elkaar veel te veel had gedronken. ‘M’n moeder begrijpt wat ik voel. Ze is zo’n schat. Ze haalt zonder te klagen steeds drie flessen wijn voor me...’

‘Zijn moeder vraagt niet: heb je goed gegeten, Mies? Maar: heb je wel je pillen geslikt’, klaagt Angela.

Hij hield een zware hersenschudding en een flinke hoofdwond aan de valpartij over. En een boze vriendin en vriend. ‘Angela had al mijn spullen in de auto gepropt. Ze wilde me uit haar huis zetten. En van Eijkelkamp hoorde ik twee weken helemaal niets. Die was zó kwaad. Daar schrok ik echt van. We hadden nooit ruzie. En ik was toch niet expres gevallen? M’n moeder vindt alles goed en René denkt dat-ie me altijd op m’n flicker moet geven. Als ze allebei nou eens ergens daartussenin gaan zitten: streng, want dat heb ik heel hard nodig. Maar ook wel af en toe een schouderklopje. Dat zou volgens mij het beste zijn.’

9 Delirium

Hij liet zich, thuis bij zijn moeder in Lelystad, af en toe van de bank af schoppen door Nico van Zoghel. Zijn trainer tijdens de eerste jaren bij de Eagles had een schemaatje voor hem opgesteld. ‘Het begon met vijf minuten wandelen.’ Zijn lichaam was een wrak, het herstel zou niet vanzelf gaan.

‘Je weet wat je kunt. Je hebt discipline genoeg’, zei zijn voormalige trainer steeds weer. Maar die discipline was van toen. Dat was een andere Boerebach. Een Boerebach met een doel voor ogen, die droomde van een mooie toekomst. Nu zijn al die doelen en dromen aan diggelen.

Hij had niet altijd de energie, hij had niet altijd de kracht om van de bank te komen. En het ontbrak hem vooral vaak aan ‘zin’. De bedoelingen waren goed van Van Zoghel, die assistent-trainer bij NAC was en regelmatig van Breda naar Lelystad reed om zijn oud-pupil in beweging te krijgen.

Maar het contact leek te verwateren. ‘Als alles van één kant moet komen... Mensen verwachten na verloop van tijd iets van je terug. Ik ben niet zo’n beller. En ik kan nog niets teruggeven.’

Ook Eijkelkamp zat hem achter de voddën. Het werd een vast ritueel. Bijna elke ochtend ging om een uur of acht in Lelystad de telefoon. ‘Kom je bed uit, Mies’, klonk het dan. ‘Kom hier bij de Eagles een balletje meetrappen op de training.’ Die woorden klonken steeds weer. Als hij tenminste opnam. Er waren dagen dat zijn bezorgde vriend vergeefs belde.

De Eijk nam hem op een ‘goede’ dag een keertje mee naar zijn huis in Hoonhorst. Gewoon om eens even in een andere omgeving te zijn. ‘Douwt-ie me ineens een grote snoeischaar in de handen. Of ik maar even de takken van de wilgen wilde snoeien. Hij zaagde de dikke takken en ik knipte de dunne, tot de stam helemaal kaal was. Volgend jaar komt die geknotte boom weer in volle bloei. Nou ja, ben je dan goed bij je hoofd? Het ergste is nog: ik hielp hem gewoon. En we hebben nog gelachen ook.’

De aanhouder won: Eijkelkamp kreeg hem na lang zeuren terug aan de bal. Hij ging mee naar het trainingsveld van Go Ahead, waar Eijkelkamp destijds hoofdtrainer Raymond Libregts assisteerde. Hij ging met doelman René Grotenhuis aan het werk. ‘De eerste ballen... dat waren verschrikkelijk slappe schoten. Daar had hij echt helemaal niets aan.’

Hij had dezelfde ervaring in het zaalvoetbalteam van zijn broer. Normaal gesproken zouden ze toch trots op hem zijn geweest. Een oud-prof bij Dynamo 6. ‘Omdat de jongens liever hebben dat ik zo weinig mogelijk speelminuten krijg, hebben we het volgende bedacht: bij elke vrije trap kom ik van de bank gesprint om de bal te aaien met mijn eens zo gevreesde rechter.’

‘Dat blijkt echter geen meesterzet, want sprinten kan ik niet meer. Die geile plofbal kun je niet lekker raken en mijn rechter is een lachwekkend linkerbeen geworden,’ schrijft hij in een mailtje naar Hugo Borst.

De feestdagen in december waren voor Angela en hem een ramp. Ze kregen tussen kerst en oud en nieuw een vakantie aangeboden door iemand van Achilles. Ameland leek een mooie uitvlucht. Maar voor verdriet kun je niet vluchten. ‘We hadden samen een verschrikkelijke rottijd op dat eiland. Daar heb ik weer veel gedronken.’

Bij zijn moeder stond de garage vol lege drankflessen en pillenpotjes. Op dit adres werd het verdriet weggeslikt en weggespoeld. Met kalmerings- en slaapmiddeltjes, én met alcohol. In enorme, ziekmakende hoeveelheden.

De huisarts had al zo veel recepten moeten uitschrijven dat zij het niet meer verantwoord vond. Hij werd verwezen naar de verslavingszorg. Zover had hij het laten komen. Zo kon het niet langer. Er moest iets gebeuren voordat het lichaam werk ging weigeren, er iets onherstelbaar beschadigd raakte. Je moet de nadorst van een delirium niet met wijn wegspoelen.

Toen het drankgebruik weer eens de spuigaten uitliep, propten Angela en tante Wil hem in

de auto naar een opvangtehuis voor verslaafden in Almere. Hij keek er rond en vond het helemaal niets. Wat moet je met claustrofobie in zo'n klein kamertje? Wat moet je met je dorst als er geen bar is?

Gelukkig was er een wachtlijst en mocht hij terug naar huis, waar het al snel weer uit de hand liep. Een paar dagen later brachten Angela en broer René hem halsoverkop weg. Hij liet zich zonder morren de auto induwen. Volgens Angela wist hij van voren niet eens meer dat-ie van achteren leefde. Hij was bijna comateus, een zielig hoopje mens.

In Almere waren ze nog niet ingelopen op de wachtlijst. Er moest een andere oplossing worden gevonden. De noodopvang van Heesteroord in Ermelo had op 13 januari 2004 wel een plekje. 'Ik vond het allemaal maar grote onzin. Ik dacht dat ik het nog wel aardig in de hand had. Dat ik zelf nog wel wat kon minderen... Mijn moeder was ook tegen. Die weet hoe het er is. Ze heeft er ook gezeten.'

Veel herinnert hij zich niet van landgoed Veldwijk in Ermelo. Wel dat hij er steeds moest blazen. Er zat bij wijze van spreken bloed in zijn alcohol, in plaats van andersom. Hij moest eerst ontnuchteren, voordat ze met hem aan de slag konden. 'Ik geloof dat ik daar nog een record heb staan. Ik zat qua promillage boven de vier. Dat hadden ze nog nooit meegemaakt. Ze hebben me verteld dat mijn sporthart mijn redding is geweest.'

Uit de gegevens van Heesteroord: 'Cliënt is sinds de dood van zijn kinderen problematisch gaan drinken. Werd gebracht door vriendin + broer. Blies meer dan 4 (niet meetbaar). Wilde al snel na opname weer met ontslag.'

Hij diende alleen in een kamertje te ontnuchteren. Die kegel, die zou de AA'ers in spe in Ermelo op verkeerde gedachten kunnen brengen. Alleen al bij het inademen van zijn alcoholwalm zouden de voormalige 'slaven van de drank' dronken van geluk worden.

Hij is echter geen solist, hij is een teamspeler. In zijn eentje in dat kamertje, dat was niets voor hem. Met een paar handige schijnbewegingen draaide hij zich vrij. Hij kletste urenlang met een verpleegster, in een vertrek waar hij eigenlijk niet mocht komen.

Uit de gegevens van Heesteroord: 'Dhr. wilde naar huis. Was paniekerig en erg gespannen. Geprobeerd hem wat gerust te stellen. Dit ging. Gaf meerdere keren aan naar huis te willen. Dat de hoge bloeddruk dan ook zou zakken. Dhr. was vriendelijk. Sprak over zijn kinderen en overmatig drankgebruik. Om 2.00 uur is hij op bed gaan liggen. Kwam er om 6.00 uur weer uit. Maakt zich zorgen dat hij na gesprek met arts misschien niet naar huis mag.'

De volgende ochtend belde hij Angela, maar ze weigerde hem te komen halen. Als u naar huis gaat, gaat u dood, vertelden ze hem in Ermelo, waar je op basis van vrijwilligheid wordt opgenomen. ‘Breng me dan naar een ziekenhuis. Hier blijf ik in ieder geval niet,’ antwoordde hij.

Uit het medisch rapport van Heesteroord: ‘Familie gebeld, ingelicht én gevraagd om hem te proberen op andere gedachten te brengen. Wachtarts ingelicht, deze kwam langs. Duidelijk is dat er zich al veel heeft afgespeeld thuis en zijn omgeving ten einde raad is. Zien eigenlijk geen andere oplossing meer dan sederen of gedwongen opvang.’

Uit het eindgesprek in Ermelo: ‘Ik zie een sombere man, nog hevig aan het ontwennen. Niet suïcidaal.’

Toch gaat er een alarmerende brief naar zijn huisarts, mevrouw M.C. Bakker: ‘Uw cliënt de heer M. Boerebach was van 13-01-2004 tot en met 14-01-2004 ter crisisinterventie opgenomen. Mijn inziens is hij bezig met een suïcide op termijn middels alcohol.’ Kortom: hij is zich dood aan het drinken.

Hij stapte in trein en bus, naar Lelystad. ‘Lichamelijk was ik helemaal gesloopt, echt kapot. Ik was maar liefst vijftien kilo afgevallen. Dat was op zich niet zo erg, maar ik had zulke dunne beentjes. Ik trilde zo erg dat ik m’n sporttas nauwelijks kon vasthouden en ik moest steeds even stil blijven staan om bij te komen en weer moed te verzamelen voor het volgende stukje.’

Thuis kreeg hij de wind van voren. Al was het maar één nacht, toch is Heesteroord voor hem het keerpunt geworden. ‘Op het station in Ermelo kreeg ik een pijl in m’n rug. Van de jongens. Ik voelde ze om me heen. Ze keurden het af. Ze waarschuwden me. Zó mocht ik niet verder.’

‘Dat had ik natuurlijk al duizend keer gehoord. Van Angela en Eijkelkamp. En van mijn broer. Maar een waarschuwing van mijn zoontjes... daar kon ik niet omheen.’

‘Dit was zelfdestructie. Ik was dat kleine beetje dat ik nog had ook kapot aan het maken.’ De zon zal voor hem nooit meer gaan schijnen, maar het hoeft toch ook niet altijd aardedonker te zijn?

De weg terug zat vol grote, gapende gaten. ‘Twee, drie maanden na de dood van de jongens rende ik een rondje door het bos. Het ging goed. Ik dacht dat ik eroverheen was... Maar we zijn nu maanden verder en ik zit af en toe nog zo verschrikkelijk diep in de put. Er hoeft maar iets te gebeuren. Jongetjes die op ze lijken, een liedje op de radio. Dan ben

ik ineens weer helemaal terug bij af.' En terug bij af staat altijd een fles.

Niet lang na het kortstondige bezoekje aan Heesteroord vervuilden ze het huis van zijn moeder voor dat van Angela in Deventer. De werkgever van zijn vriendin begon ongeduldig te worden. Angela ging weer halve dagen werken, hij deed zijn best langzaam weer een betrouwbare werknemer bij Achilles en de Eagles te worden. Al kwam hij de ene ochtend wat gemakkelijker uit zijn bed dan de andere.

Je bungelt op het randje van de afgrond, Mies. En alleen ik houd je nog vast. Maar wat als ik het niet meer aankan?

Het is een waarschuwing van Angela. Een noodkreet. Ook zij ziet soms geen uitweg meer.

Kijk uit, Mies: je wereld wordt steeds kleiner. Straks ben je Achilles kwijt, straks hoeven ze je bij Go Ahead niet meer. Maar je hebt die regelmaat nodig. Dat is je stok achter de deur om toch je bed uit te komen. Als je dat allemaal ook nog kwijt bent...

Als je weer gaat drinken... dan ga ik met knikkende knieën naar huis. Elke keer als ik thuiskom, houd ik mijn hart vast. Dan vrees ik hoe ik je zal aantreffen. Als het zo moet: donder dan maar op naar Lelystad. Ik kook voor je, ik ruim je rommel op, want ik houd van je. Ik begrijp je verdriet, want dat voel ik ook. Maar jij, jij hangt alleen maar voor die tv. Laveloos op de bank.

Ze wil hem graag steunen in zijn ongelijke strijd, maar soms is hij zo onbereikbaar ver weg. Lam gedronken, terneergeslagen. Een en al moedeloosheid.

Hoe kan hij vechten tegen het noodlot nu hij eigenlijk al knock-out is geslagen? Hoe kan hij straaltjes licht zien als zijn ogen zijn dichtgeramd? Hoe kan hij zich nog goed voelen als zijn gevoel ergens op een begraafplaats in Lelystad ligt?

Hij ging op zoek naar een mooi beeld voor het graf van zijn kanjers. Het was een idee van tante Wil. Dora vond het in eerste instantie maar niets. Zij had voor het graf van de jongens dezelfde steen uitgezocht als die van zijn vader, die maar een paar plekje verderop ligt. Het dubbele graf wordt gesierd door een marmeren bal voor Lesley en een trommeltje met drumstokjes voor Sven.

Hij was niet van zijn idee af te brengen, oriënteerde zich samen met Angela in een beeldentuin in Lelystad en kwam toen in contact met het kunstenaarsechtpaar Jean en Marianne Bremers. De beeldhouwers uit Helvoirt hebben twee prachtige beelden van de PSV'ers Willy van der Kuyl en Coen Dillen gemaakt, hebben ook gewerkt voor het Belgische koningshuis en ze maakten ook een monument voor de Vereniging Ouders van

een Overleden Kind.

Het contract leek in kannen en kruiken, maar op het laatste moment haakte het Brabantse echtpaar af. ‘Ze vonden de afstand tussen Deventer en Helvoirt, voor iemand die regelmatig het resultaat zou moeten beoordelen, te groot.’

Het leek hem een akelige smoes, later bleek dat het maken van een beeld een arbeidsintensief karwei was en veel overleg vergde. Het was daarom fijn dat hij met een beeldhouwer uit Deventer in zee is gegaan.

Dora kwam uiteindelijk met dé tip: ze las ergens in de krant dat de Deventenaar Károly Szekeres een landelijk monument voor jonge verkeersslachtoffers ging maken. Hoe toepasselijk. ‘Het klikte gelijk,’ zo herinnert hij zich het eerste contact met ‘de geweldige man’.

‘Ik wou dat ik je nooit was tegengekomen,’ verzuchtte hij wel eens tegen Károly. Maar er groeide toch een mooie band tussen kunstenaar en voetballer. Ondanks de verdrietige aanleiding.

Voor hem was er opnieuw afleiding. Het gaf hem het gevoel dat hij eindelijk weer iets voor de jongens kon doen. De beeldhouwer had ervaring met het maken van beelden van levende mensen. Dit was nieuw voor hem.

Károly had fotomateriaal nodig. Zo veel mogelijk. Om een zo goed mogelijk beeld van de jongens te vormen. Eerst in zijn eigen hoofd en vervolgens van klei.

Les en Sven poseerden samen voor een foto tijdens een vakantie met Dora in Spanje. Gebroederlijk naast elkaar. Les links, met zijn hand op Svens schouder. Sven hield zijn oudere broer ook losjes vast. Dit onbezorgd genomen vakantiekiekie staat model voor het grafmonument.

‘Ik ging vaak bij Károly langs in zijn atelier. Gewoon even praten en kijken naar de vorderingen. In een van zijn werkkamers hing de hele wand vol met Les en Sven. Er hingen foto’s die ik nooit eerder had gezien. Ik ben er wel eens hard weggelopen. Soms kon ik er echt niet tegen.’

‘Ik vroeg veel van hem,’ zegt Károly. ‘Er was moed voor nodig. Sommige mensen gaan bij zo onwaarschijnlijk veel verdriet in een hoekje zitten grienen. Een ander gaat een boek schrijven. En weer een ander stopt al zijn energie in het maken van een monument.’

Iedereen ontwikkelt een eigen methode om zich een beetje staande te houden.’

Eerst was er die grote klomp klei. Langzaam werden het Les en Sven. ‘Sven was gelijk goed. Bij Les duurde het veel langer. Károly kreeg zijn mond niet goed. Geduldig luisterde hij naar mijn tips. Dora werd gelukkig steeds enthousiaster en ging ook regelmatig kijken. Károly heeft er enorm veel tijd aan besteed. Het is prachtig geworden.’

‘De ene keer gaat het bijna vanzelf, de volgende keer wil het op de een of andere manier niet lukken,’ zegt Károly Szekeres. ‘Kinderen zijn gewoon het moeilijkst. Oudere mensen hebben karakteristieke trekken als een lodderig oog, mooie rimpels of een hanglip. Het gezicht van kinderen is een en al elastiek. Er gebeurt veel op zo’n gezicht, er zit zo veel beweging in.’

Steeds meer familieleden vonden de weg naar het atelier in het voormalige postkantoor aan de Kleine Overstraat in Deventer. Dat is gevaarlijk, weet Károly, ‘want iedereen heeft een ander beeld van de jongens’. Desondanks is iedereen welkom: ‘Als je bang bent voor commentaar, kom je er niet.’

Ook die mond van Les werd uiteindelijk door iedereen goedgekeurd. Károly: ‘We hadden een afspraak dat Michel regelmatig even kwam binnenlopen. Dat werkte het beste. Het heeft geen zin om uren te blijven kijken. Het gaat om die eerste blik van herkenning. Als hij dan kwam, zat ik hem te observeren. Dan peilde ik zijn reactie. Ik weet nog hoe zenuwachtig ik die ene keer was. Michel kwam binnen, keek naar de mond van Lesley en begon te lachen. Dat was voor mij het mooiste moment. Het klopte.’

In het *Algemeen Dagblad* heeft Hugo Borst een column aan het verdriet over de jongens gewijd. Vanaf dat moment hield Michel contact. Per telefoon, per mail of sms. Hij vertelde Borst over het beeld van zijn jongens dat er koste wat kost moest komen. Hoewel hij eigenlijk nog niet wist waar hij het geld vandaan moest halen. Zijn spaarcenten waren bij een illegale gokbaas. Wat had hij dat verspilde geld nu goed kunnen gebruiken.

Borst had aan een half woord genoeg en wilde maar wat graag iets voor hem doen. Een paar minuten later belde hij terug. De *AD*-columnist had Rob Cohen benaderd. Cohen is de schoonvader van Ronald de Boer en zaakwaarnemer van de tweeling, Ronald en Frank. Het probleem was snel opgelost. De broertjes stonden garant voor de kosten van het beeld.

Hij schaamde zich voor de verdwenen guldens. Toch was hij immens dankbaar voor de

beloofde euro's.

Klei hoeft niet steenkoud te zijn, dit beeld straalt warmte uit. De broederliefde van Lesley en Sven. Het vakmanschap van Károly. En een hartverwarmend gebaar van de tweelingbroers, die wel eens worden afgeschilderd als geldwolven. Onzin, vindt Michel. Ze zorgen goed voor zichzelf, maar ze geven ook om anderen. 'Frank is samen met Rob Cohen nog wezen kijken toen het klaar was. Het deed hem wel wat...'

Er werd een mal gegoten. Twee koppies van klei werden gezichten van brons. 'Dat was voor Michel nog even flink schrikken,' herinnert Károly zich. 'De hoofdjes van klei waren licht, daar was Michel na al die keren aan gewend geraakt. Gepatineerd brons is donker. Dan ziet zo'n beeld er toch ineens heel anders uit.'

Toen werden de steen van Dora en het beeld van hem één. Hoe symbolisch. Ooit zijn ze gescheiden omdat de liefde weg was, nu komen ze weer een beetje bij elkaar omdat hun geliefden weg zijn. Ze deelden niet veel meer samen, ze begrijpen wel wat er nog gezamenlijk was: de jongens. En nu: het verdriet, het gemis en de pijn.

Op die dag ziet hij voor het eerst de twee gebeitelde namen. Het doet pijn, deze steen liegt niet. Deze namen kunnen niet worden weggegomd.

De streefdatum van 22 mei 2004 wordt gehaald. Dan wordt het eerste Lesley Boerebach Talententoernooi georganiseerd. Dora wilde graag dat het graf dan klaar zou zijn, opdat de vele bezoekers en spelertjes van het toernooi er nog even langs zouden kunnen gaan. Op 21 mei worden de werkzaamheden afgerond.

'Het is goed daar te zijn', zegt Angela. 'Om ze aan te raken. De ene keer praat ik tegen ze en veeg ik regendruppels van hun hoofdjes. De andere keer kus ik ze gedag.'

Een hoopje zand werd een prachtig graf. Maar in hoeverre kun je daar als vader trots op zijn? In hoeverre biedt zo iets troost?

10 Vlinder

Een witte vlinder fladderde over het veld. Boven de hoofden van alle voetbalvriendjes van Lesley. Iedereen op de tribune leek het te zien. Iedereen op sportpark Langezand was stil. ‘Wat fijn dat-ie zich even liet zien,’ verzuchtten toeschouwers geëmotioneerd. ‘Sven had vandaag blijkbaar niet zoveel zin,’ verduidelijkte zijn vader.

Het is 21 mei 2005 en sportpark Langezand in Lelystad is het toneel van het tweede Lesley Boerebach Talententoernooi. De vader schudt het hoofd: ‘Een toernooi hoort de naam van een oude voorzitter of een overleden erelid te dragen. Niet van een jong joch. Dit toernooi had natuurlijk nooit mogen plaatsvinden.’

Toch is het er. En het is een prachtig monument voor een machtig mooi mannetje. Zestien teams met twaalfjarige voetballertjes bevolken die dag de velden van SV Lelystad. Ajax speelt tegen Urk, Feyenoord tegen het Poolse LZPN, PSV treft het Oldenzaalse Quick '20 en AZ stuit op SVL, Volendam en Xerxes.

Het was niet zijn idee, maar het was wel een goed idee, zo erkent hij. Dora is de stuwende kracht achter dit toernooi, met bevoorrechte jongetjes die al bij een profclub voetballen, én met talentjes die zo dolgraag door een grote club gescout willen worden.

Van dat laatste droomde Lesley, samen met de andere musketiers, Rodrigo en Sander. Ze keken uit naar geheimzinnige mannen met regenjassen, blocnote in de hand, potlood achter het oor. Naar spionnen met zonnebrillen langs de lijn van hun voetbalveld. Kortom: naar de scouts van Ajax, Feyenoord of PSV.

Dit toernooi is om de dromen van al die andere voetballertjes uit te laten komen. Het zou voor hen wel dat opstapje naar een grote carrière kunnen betekenen, maar is bovenal ter nagedachtenis van Lesley en Sven.

Het toernooi wordt geopend met 'Nooit meer zaterdag', het gedicht van Michel dat Hugo Borst voorleest. Net als vorig jaar. Dan laten de beste vrienden van Les tientallen rood-witte ballonnen los.

Hij is vanmorgen met die jongens naar het graf geweest. Hij had rozen uitgedeeld en die hebben ze er neergelegd. Daar stond hij, tussen leeftijdsgenootjes van Les, die hij vroeger bijna wekelijks zag, maar nu al sinds het vorige toernooi niet meer was tegengekomen. Die wél weer een jaar ouder waren geworden.

Daar stond hij met die jongens keurig op een rijtje midden op het hoofdveld van SVL en kijkt de ballonnen na. Ieder met zijn eigen gedachten.

Ook voor deze jongens is dit geen gewoon toernooi. Ook zij hadden vandaag liever ergens anders gelopen. Mét Lesley. Maar het leven bestaat niet uit louter meerkeuzevragen. Er valt niet altijd te kiezen. Dit is een herdenkingsdag. De jongens beseffen dat maar al te goed. Ze zijn stiller dan anders. Veel stiller.

Na een minuut stilte schalt een stem door de krakerige geluidsinstallatie. De bal gaat rollen, op vier velden tegelijk. Jongetjes rennen, trainers schreeuwen, scheidsrechters fluiten en ouders zijn het er niet mee eens. Dit is de Champions League van Lelystad.

Hugo Borst loopt rond, op zoek naar de beste keeper, het behendigste spelertje en de sportiefste ploeg. Rob Cohen komt op bezoek, net als Nico van Zoghel en Edwin van Ankeren, die na een wereldreis langs de internationale voetbalvelden terugkeerde naar de polder. Ze komen voor hem. Om hem een hart onder de riem te steken.

Veel jonge voetbalprofs zweven tegenwoordig. Ze zijn verwend in de wereld van het grote geld. Hun 'wereldnieuws' staat in *Voetbal International*, de mooiste meiden, de hipste kleding en de duurste auto's zijn voor hen de belangrijkste gadgets.

Het zijn miljonnairs voordat ze werkelijk iets hebben gepresteerd, het zijn idolen zonder belangrijke idealen, ze vullen de roddelbladen en verkopen hun jawoord per opbod. Voetbal is werk, het leven een spelletje.

Maar gelukkig zijn er uitzonderingen op die regel. Die dag verschijnen de goede

voorbeelden in Lelystad. Cohen vertegenwoordigt de broertjes De Boer, die het geld schonken voor het grafmonument. Aron Winter is er weer. Vorig jaar kocht hij de tenuetjes voor het LesSven-team, het elftal met vriendjes van de jongens.

Natuurlijk is boezemvriend René Eijkelkamp aanwezig. En Paul Bosvelt is vanmorgen speciaal uit Engeland overgekomen en deelt de hele dag handtekeningen uit. In Manchester – waar hij vorig seizoen voor City uitkwam – heeft hij zich ook al ingezet voor het toernooi. Op www.marktplaats.nl worden allerlei door hem verzamelde voetbalshirts geveild. ‘Hij maakt er zo’n beetje een sport van zo veel mogelijk shirts voor ons te regelen’, spreekt Michel trots over zijn vriend.

Alfons Groenendijk laat zijn gezicht zien. De twee kennen elkaar uit hun Roda-tijd. ‘Het leven is wreed. Ik herinner me Lesley en Sven als twee heerlijke mannetjes. Heb ze als baby nog geregeld in de armen gehad. We gingen toen veel met elkaar om. Als je niet meer met elkaar speelt, verflauwt het contact. Toen ik over het ongeluk las, heb ik meteen iets van me laten horen. Ik heb een dochter en een zoon, iets jonger dan die van Michel. Op de dag dat zijn kinderen werden begraven, was mijn dochter jarig. Er heeft bij ons die hele dag een kaars gebrand. Het was zo onwerkelijk.’

Barry van Galen en Max Huiberts zetten handtekeningen en schudden handen. Met de delegatie van AZ heeft hij een sterke band. Huiberts verhuisde als jong jochie van Zwolle naar Kerkrade. Zijn ouders vroegen Michel en Dora om op Max te letten. ‘Hij at op een gegeven moment zo’n beetje elke avond bij ons.’

De D1 van AZ won de eerste editie van het Lesley Boerebach Talententoernooi. Huiberts was coach van dat team. Dat maakte het extra mooi.

Op de avond van het ongeluk speelden AZ en de Eagles hun traditionele oefenwedstrijd. Hij was wezen kijken en na afloop dronk hij in de viptent nog een biertje met Van Galen. Het was zijn laatste biertje in de goede oude tijd. Het ongeluk was al gebeurd, alleen wist hij van niks.

De spelersgroep van AZ maakte vorig jaar een flink bedrag aan het Lesley Boerebach Talententoernooi over. Als blijk van steun.

Hij verkeert graag in gezelschap. Die dag wil hij geen moment alleen zijn. Hij wil afgeleid worden, hij wil meeluisteren, een beetje meelachen, met hen meelopen. Hij wil niet stilstaan bij de reden waarom ze allemaal hier zijn. Vandaag toont de voetbalwereld zijn liefste gezicht. Om hem te steunen. Het is hartverwarmend. Alleen: zijn hart laat zich niet meer verwarmen.

Voor hem is het een reünie, voor de spelertjes een voetbalfeest, maar er wordt vandaag

ook hard gewerkt. Er hebben zich maar liefst zeventig vrijwilligers aangemeld en die zijn stuk voor stuk druk in de weer. Met de wedstrijdorganisatie, de catering, en met het 'Svenveld'.

Achter de kantine is een voetbalveld omgetoverd in een speelparadijs. De landmacht heeft er een klimmuur neergezet, er is een springkasteel, je kunt er blikken gooien, ringwerpen en er wordt geschminkt.

Hier lopen 'de broertjes en zusjes' van de voetballertjes. Deze kinderen moeten ook een paar keer in de week mee naar de training of de wedstrijd van hun broertje. En meestal vervelen ze zich dan verschrikkelijk. Net als Sven.

Werkelijk aan alles en iedereen is gedacht. Dit is het levenswerk van iemand die al haar liefde stopt in de nagedachtenis van haar twee kinderen. Dora stopt haar hele ziel en zaligheid in de organisatie van dit toernooi, én in Svens kinderboerderij.

Het toernooi en de kinderboerderij zijn ondergebracht in de Stichting Lesley en Sven Boerebach, waar al het geld uit hun spaarpotjes, het smartengeld dat Dora kreeg en al haar aandacht naartoe gaan.

De kinderboerderij is op 13 september 2004, op Svens verjaardag, officieel geopend.

Sven Boerebach kwam op een dag thuis van school met de mededeling: 'Mam, ik word het hoofd van de kinderboerderij.' Hij mocht namelijk op de Zonnebloemschool meewerken aan de bouw van een kippenren en nu is er een echte kinderboerderij die zijn naam draagt.

Het begon met een bouwkeet, wat kippen en cavia's. Nu staat er naast de school in Emmeloord een prachtig nachtverblijf voor de zwijntjes, bokken, ezels en schapen, een konijnenhotel, een zwemparadijs voor de eenden en een speeltuin voor de bokjes. Op de school voor zeer moeilijk lerende kinderen maakt werken in de kinderboerderij deel uit van het lesprogramma.

De vijfsterrenaccommodatie is vooral het (timmer)-werk van Bennie, de vriend van Dora, Svens held met de hamer. Dora vond voor alle dieren peetouders, die bijdragen in de kosten. Zo is het konijn Stampertje geadopteerd door Erwin Westerhof en zijn broer. Michel en Angela hebben hun paardje 'Eijkie' genoemd, naar de gulle gever van het lieve beestje. De kip Ria is vernoemd naar oma Boerebach en de bok Jerry naar het neefje van Lesley en Sven.

Dora en de zeventig vrijwilligers van het voetbaltoernooi. Het is een fijn gezelschap, het is een mooi gezicht, het voelt als een warm nest. Dit is een grote familie, reuzehecht, vol liefde. Dit is haar manier van verwerken. Dit is hun gebaar van liefde. Ze zijn er met z'n allen om elkaar te steunen.

Dora en hij deelden het geluk van de geboortes, ze zouden elkaar nu ook tot steun kunnen zijn. Maar ze zijn eindelijk ver van elkaar verwijderd. En niet alleen vandaag.

In een interview voor de regionale krant een verhaal over het toernooi laat hij zich nogal ongelukkig uit: 'Een toernooi dat de naam van mijn zoon draagt, kan nooit geslaagd zijn.' Het zet kwaad bloed. Hij heeft het niet slecht bedoeld, maar het kwam verkeerd over.

Hij heeft er niet om gevraagd dat die verslaggever naar hem op zoek ging. Eigenlijk had de hele organisatie alle lof en aandacht verdiend. Dora is de moeder, de organisator. Hij de vader, maar ook de oud-prof, het bekende gezicht en dus blijkbaar het interessantste verhaal. Zo gaat het dus vaker. Maar het blijft oneerlijk.

Dit kan nooit slagen: dat klinkt natuurlijk niet aardig voor al die mensen die dagenlang van 's morgens vroeg tot 's avonds laat met de voorbereidingen en met het toernooi zelf bezig geweest zijn. Hij is vergeten hen aan het eind van de dag te bedanken. Hij heeft medeleven nodig, meeleven lukt hem nog niet zo.

'Het is goed dat dit toernooi er is. Het helpt om af en toe bij zo'n tragische gebeurtenis stil te staan,' zegt René Eijkelkamp. 'Ik vind het een prachtig toernooi. Amateurclubs uit de buurt die tegen de jeugd van Ajax, PSV en Feyenoord spelen. Dat wil ieder jochie toch? Echt mooi,' zegt Hugo Borst in het artikel. Die woorden maken misschien nog iets goed bij al die vrijwilligers die hij tekort heeft gedaan.

Dit is een toernooi voor twaalfjarigen. Zo oud was Lesley tóén. Die leeftijd is aangehouden. Gevolg daarvan is dat Rodrigo, Sander en alle andere vriendjes die inmiddels veertien of vijftien zijn, niet meer mee mogen doen. Voor hen is er na de halve finales een aparte wedstrijd. Het LesSven-vriendenteam speelt dan tegen de C1 van SV Lelystad, het elftal dat sinds 22 juli 2003 zonder rugnummer 10, het nummer van Les speelt.

De jongens van SVL leggen een bos bloemen op een stoel, waarover 'zijn' shirt hangt. Bij de stoelpoten ligt een bal. Roerloos, ontroerend.

Rodrigo krijgt twee goede kansen. Hij wil zo graag, maar het lukt niet. 'Vorig jaar had-ie ook al zo'n pech. Toen moesten tegen Feyenoord strafschoepen de doorslag geven. Ik geloof dat beide partijen er inmiddels acht hadden gescoord. Toen zei ik: nou moet jij toch echt, "Rode". Je bent aanvoerder. En uitgerekend hij miste,' vertelt de oud-prof en coach van het vriendenteam.

Later wint de Twente-Heracles-combinatie het toernooi door in de finale de Poolse gasten

te verslaan. Later reikt Hugo Borst prijzen uit aan de rechtsbuiten van Twente, de keeper van de Eagles en aan Xerxes, de Rotterdamse club die een meisje als rechtsback opstelt en uitblinkt in fair play. Later gaat iedereen tevreden naar huis. Het was een mooi toernooi, met mooi weer, mooi voetbal en mooie, lieve mensen. Er zijn handtekeningen en prijzen verzameld. Misschien waren er zelfs scouts.

Er was een prachtig programma, er waren heerlijke suikerspinnen, voor broertjes en zusjes die de bal beu waren.

Dat was later. Maar eerst was er die fladderende vlinder boven het hoofdveld die de aandacht trok.

Het kon volgens hem geen toeval zijn. ‘Bij de begrafenis van mijn vader was er een vlinder. Dat was al frappant. Maar toen we vlak na het overlijden van de jongens bij m’n moeder in de tuin zaten, vlogen er heel vaak twee witte vlinders in de tuin. Toen ik op een dag de post op ging halen, in mijn eigen huis op de Haf, vlogen ze zelfs met me mee. Ze waren er altijd. Ook bij de begrafenis. Toen de deur van de aula openging, vlak voordat de kisten naar buiten zouden gaan, vlogen er twee witte vlinders naar buiten. Waar ze vandaan kwamen weet ik niet. Maar het leek alsof ze ons vóórgingen naar het graf.’

Die dag was Lesley alleen gekomen.

11 Uitdaging

Het gesprek met Mike Snoei, bij de Eagles de opvolger van hoofdtrainer Raymond Libregts, dat door zijn valpartij half april moest worden afgezegd, volgde. Van Zoghel, zijn oud-trainer die op de achtergrond ook nog altijd zijn best voor hem doet, was daarbij aanwezig. De uitkomst van het gesprek: in het seizoen 2005-2006 is hij de eerste én enige assistent van de nieuwe hoofdtrainer. ‘Snoei zei: ik moet wel elke dag op je kunnen rekenen. Ook al voel je je nog zo klote, je moet toch komen.’

Hij was vorig seizoen niet zo heel gelukkig met zijn rol aan de zijlijn. Libregts was hoofdtrainer, Kees van Kooten de eerste assistent. ‘Het was een rol van niks. Ik was er wel, maar hoorde er ook niet echt bij. Nu wordt het echt. Nu wordt het serieus.’

‘Hij is de beste assistent die je je kunt wensen,’ zegt Angela. ‘Tussen de spelers in, daar is hij op zijn plaats. Daar kan hij veel bereiken.’

‘Ik ga er voor duizend procent voor,’ belooft hij. Dit is een nieuwe kans. Misschien wel zijn laatste kans. Anders is hij eens en voor altijd afgeschreven. Gebrandmerkt als: ‘kan het niet aan.’

Maar er zullen dagen blijven... Elke dag dat hij op het veld verschijnt, heeft hij al een gevecht achter de rug. Een gevecht met de wekker, met de leegte, met de zinloosheid zo zonder zontjes. ‘Ik doe echt mijn best, maar vraag van mij geen garanties.’

Hij begrijpt heus wel dat de Eagles zijn reddingsvest is. Dat hij zonder werk reddeloos verloren is. Maar ook dat hij als eerste en enige assistent niet meer in zijn bed kan blijven liggen als hij niet zo'n goede dag heeft.

‘Mensen zeggen vaak: je moet iets omhanden hebben. Je moet iets doen, als afleiding. Ook zo'n goedbedoeld advies waar je in het begin helemaal niets aan hebt. Je hebt er gewoon de energie niet voor. Dat gaat nu langzaam beter, met horten en stoten. Maar ik ben klaar voor deze uitdaging bij de Eagles.’

Hij heeft de garage bij zijn moeder in Lelystad opgeruimd. Daar stonden de stille getuigen van een dito drinker. Ladingen flessen en pillenpotjes heeft hij weggebracht. Hij is er trots op. Vanaf nu heeft hij weer een doel: een fatsoenlijk contract bij een fatsoenlijke club. Onder een hoofdtrainer die hem een kans wil geven.

Hij heeft in de zomermaanden doorgetraind, ook tijdens zijn vakantie met Angela in Zuid-Portugal. Hij wil straks niet voor gek lopen, met die veeleisende, iets te stevige buik.

‘Het was een redelijke vakantie,’ zo zegt hij. Met redelijk moet hij tegenwoordig genoeg nemen. ‘Je ziet zo veel dingen die pijn doen,’ verzucht hij. ‘Als je kinderen ziet zwemmen. Als je een vader ziet, dollend, met een jochie om z'n nek. Als je voetbalshirtjes in winkels ziet liggen, of mooie schoentjes. Dan wil je die voor ze kopen.’

‘Of als je een kind hoort huilen. Als je een vrouw dan boos aan haar kinderwagen ziet rammelen. Dan zou je haar het liefst een schop willen geven.’

Zo is er altijd wel iets. Hij kan eigenlijk geen krant openslaan. ‘Die politieagent in Hilversum, die zijn kinderen, zijn vrouw en vervolgens zichzelf doodschoot... Of die moeder van Savanna. Ik zie het in de krant en op tv, maar ik probeer me er verder zo veel mogelijk voor af te sluiten. Ik kan het wel aan, omdat ik alles aankan. Dat blijkt wel. Maar het is toch vreselijk?’

Vorig jaar zomer waren ze ook in Portugal geweest. Toen op uitnodiging van Paul Bosvelt, die met het Nederlands elftal tussen de wedstrijden door in de Algarve bivakkeerde. Ze waren nog een avond het spelershotel in gelopen, waar het wel een receptie leek. Vooral de ontmoeting met Sander Westerveld herinnert hij zich nog goed. De doelman kende Lesley en Sven uit zijn Twentse jaren. ‘Hij omhelsde me. Het was echt goed om zo veel oude bekenden om me heen te hebben die met me meevoelden. Maar om klokslag twaalf uur joeg Jan Wouters iedereen naar zijn kamer. Ongelooflijk toch?’

‘Ik had Sander tien jaar niet gezien. Ze moesten pas drie, vier dagen later spelen. En het ging vooral om jongens van de reservebank. Wat maakt een kwartiertje dan toch uit? Ik was echt boos op Wouters, die vroeger zelf ook regelmatig aan de regenpijp heeft gehangen om de huisregels van zijn trainer te omzeilen.’

Zo'n zelfde ervaring had hij bij de eerste wedstrijd van de Eagles, traditioneel tegen AZ. In 2003 was die wedstrijd op dé 22e juli. Een jaar later stond hij weer langs de lijn in Terwolde. Barry van Galen zag hem en werkte zijn warming-up vlak voor hem af. Om gelijk even bij te kletsen. Hoofdtrainer Co Adriaanse zag het, wist de voorgeschiedenis, maar stuurde zijn assistent Martin Haar naar de middenvelder van AZ toe. Van Galen werd naar zijn ploeggenoten gedirigeerd. 'Dat is typisch de voetbalwereld. Grote mannen moeten zich houden aan kinderachtige regeltjes. En ze doen het allemaal braaf.'

Hij heeft erover gedacht zijn huis op de Haf te verkopen. Het staat vrijwel voortdurend leeg. Die jongenskamer boven: hij heeft er ooit eens verdrietig op bed gelegen, maar het greep hem naar de keel. De kussens roken naar jongensharen, hij hoorde er hun stemmen, hij zag hun kleren en spulletjes. Hij vluchtte naar buiten.

Sindsdien is het voor hem verboden gebied. Angela maakt er wel eens schoon. Zij heeft er pas nog een ingelijst Feyenoord-shirt van Paul Bosvelt opgehangen, een cadeau van meelevende Rotterdamse fans. Binnenkort krijgt een shirt van Barry van Galen er ook een plaatsje. Het wordt langzamerhand een museumpje.

'Ik kan het geld goed gebruiken,' zegt hij. 'Maar verkopen... nee, dat kan ik nog niet.' Hij kiest er nu voor het huis eerst maar eens te verhuren. Met die ene kamerdeur op slot.

Hij zal daardoor vaker bij zijn moeder logeren. Dat ging de afgelopen jaren niet altijd goed. Bij zijn moeder thuis verdoofde hij de pijn vaak met 'promieltjes'. 'Van die gewoonte moet ik los zien te komen. In Lelystad gaat het vaak fout, dat is ook wat Angela vreest. Maar ik wil nu sterker zijn. Ik wil nu op zaterdagmiddag met het elftal van mijn broer, SVL 3, kunnen voetballen en na afloop een biertje drinken. Een paar voor de gezelligheid. Meer niet. Ik heb het nu onder controle. Ik vind het niet eens lekker.'

Het is de ontkenning die het zo gevaarlijk maakt. Hij had een alcoholprobleem, hopelijk blijft het goed gaan en is het legen van de garage, het vullen van de glaskakken, een mijlpaal. Een baken op weg naar beterschap.

Samen met Angela is hij vlak voor de vakantie naar een paranormale beurs in Schalkhaar geweest. Hij hoort dat Dora contact met boven heeft, en is nieuwsgierig. Maar ook weer niet zo nieuwsgierig dat hij het nieuws uit de eerste hand wil horen. Angela gaat met twee foto's bij een medium naar binnen en krijgt te horen 'dat het goed met de jongens gaat'. Zoiets vertelt zijn ex-vrouw ook steeds weer. Het staat haaks op zijn overtuiging. 'Misschien word ik ooit nog eens overtuigd. Ik houd me aanbevolen voor "goed" nieuws', zegt hij.

Hier is een man druk bezig met opruimwerkzaamheden. Hier maakt een kinderloze vader de weg vrij voor een iets beter bestaan.

Hij koestert zijn contacten met lotgenoten, zoals de familie Brillhuis in Hengelo. Dat helpt soms, maar soms ook niet. ‘De pijn wordt na verloop van tijd minder scherp, zeggen ze. Maar van Margret hoor ik ook andere geluiden. Zij kan na elf jaar af en toe nog verschrikkelijk in de put zitten. Pas had ze nog een hele nacht liggen huilen. Ze zegt: “Gelukkig heb ik nog een dochter.” Dat is haar redding.’

Hij vertelt over een bijzondere ontmoeting met John Bosman, de oud-voetballer van onder meer Ajax, Anderlecht, Twente en AZ. Bosmans zoontje Devin overleed in oktober 2001 na een aanrijding. ‘We hadden telefonisch contact, hij kwam naar me toe. Ik zag aan zijn ogen dat hij onderweg had zitten huilen. Het gesprek ging moeizaam, we zeiden niet zo veel. Maar alles wat we zeiden was raak. Het was alsof hij mijn gevoelens uitte, en andersom. Ook Johnny is nog elke dag aan het overleven. En ook hij heeft tenminste nog een kind.’

Op 10 april was hij met Angela, Bosman en diens vriendin uitgenodigd voor de onthulling van een monument in Nuenen, bij Eindhoven. Het Landelijk Monument voor Jonge Verkeersslachtoffers (Toekomst, Troost en Tranen) is ook een kunstwerk van Károly Szekeres. Daar waren veel lotgenoten. ‘Het was bijzonder om daarbij te zijn. Om tussen allemaal van die verdrietige mensen in te lopen. Maar uiteindelijk ben je toch vooral met je eigen ellende bezig.’

Iedereen is met zijn of haar eigen leed bezig. Iedereen lijdt, of het nu hardop is of in stilte. Vlak na het ongeluk hoorde hij het verbijsterende verhaal van de burens van zijn moeder. ‘Die vrouw had altijd iets triests over zich. Geen wonder, bleek toen. Hun eerste kind is op vierjarige leeftijd verdronken. Dat gebeurde zo’n veertig jaar geleden. Mijn moeder woonde al twintig jaar naast hen. Ze zijn er nog elke dag mee bezig.’

Hij raakte bevriend met Rob en Nicole Versteeg uit Monnickendam, die ook twee kinderen kwijtraakten. ‘Rob werkt bij Fortis en heeft er zelfs voor gezorgd dat dat bedrijf ons voetbaltoernooi flink sponsort.’

‘In het begin heb ik een paar keer gesproken met Frea, een medewerkster van slachtofferhulp. Zij had tweeënhalf jaar eerder een kind verloren. Ze vertelde nooit hoe of wat. Maar ik vond het ongelooflijk knap dat ze dat werk aankon.’ Dat zijn voor hem de aanknopingspunten.

Met hem gaat het bijna elke dag een beetje minder slecht, zo zegt hij. ‘Vorig seizoen betrapte ik mezelf erop dat ik voor het eerst weer langs de lijn stond te juichen bij een doelpunt. Ik ben eigenlijk helemaal niet zo’n juicher, nooit geweest. Het was mooi, maar toch ook weer niet. Ook als ik een keer lach neem ik het mezelf kwalijk. Wat sta je nou te lachen? Hoe kun je nou nog lachen? Elke keer dat schuldgevoel.’

Er zijn echter ook nog zo akelig veel diepe dalen. Rond verjaardagen, of andere gedenkdagen bijvoorbeeld. ‘Een paar weken na dat juichen werd ik met een rode kaart naar de kleedkamer gestuurd. Die scheidsrechter was partijdig, maar ik was ook echt schandalig tekeergegaan. In de rust ben ik naar hem toe gegaan om mijn verontschuldiging aan te bieden. Maar ik had een hersenschudding, ik was mezelf niet, en ik vroeg hem of hij wist wat voor een ramp mij was overkomen. Dat wist-ie niet. Toen ik het vertelde, schrok hij zó, dat ik na de rust weer op de bank mocht plaatsnemen.’ Hij schaamt zich voor het verhaal. Voor slecht gedrag geldt geen enkel excuus.

Pieken en dalen liggen zo akelig dicht bij elkaar. ‘Het werk aan het Lesley Boerebach Talententoernooi leidt je flink af. Je bent druk met het regelen van dingetjes, je leeft naar zo’n dag toe, je houdt je goed op de dag zelf. Maar dat is de stilte voor de storm. Als de dag voorbij is, die dagen erna... dat is verschrikkelijk.’

Het levert hem ook kopzorgen op. Nu is iedereen nog behulpzaam, meelevend, enthousiast. ‘Maar wie weet over pakweg drie, vijf jaar nog waarom dit een speciaal toernooi is? Wie komt er dan nog belangeloos opdraven, wie schenkt er dan nog gesigioneerde shirts, wie herinnert zich dan nog onze mannetjes? Zal het tegen die tijd niet meer frustratie dan steun opleveren? Daar ben ik een beetje bang voor.’

Heel af en toe droomt hij weer van zijn jongens. ‘Dat is fijn, dan zie je ze weer.’ Eerst kwam alleen Lesley ’s nachts langs, daar voelde hij zich schuldig over. ‘Maar de laatste tijd droom ik gelukkig ook over Sven.’

Ze hebben hem een boodschap gegeven. Hij móét verder. Hij móét er nog iets van proberen te maken. Die zelfdestructie, dat moet nu echt voorbij zijn. Ze hebben hem nog niet nodig, daarboven.

Audrey, de driejarige dochter van zijn broer René, geeft troost. ‘Ze lijkt zo heerlijk veel op Lesley. Qua uiterlijk en innerlijk, in doen en laten. Echt in alles. Als ze wordt gekriebeld op haar rug, haar reactie als ze iets niet lust, haar oortjes...’ Audrey is een geschenk uit de hemel. ‘Maar dat ze zo op Lesley lijkt, maakt het soms ook wel weer heel moeilijk.’

Met dit boek wil hij mensen de ogen openen. Het leven van een voetballer wordt omgeven door glitter en glamour, voetballers worden gezien als zondagskinderen. Zijn verhaal moet de vooroordelen wegnemen. ‘Je grootste angst als ouder? Dat je kind valt. Dat hij of zij een hersenschudding heeft, of een been breekt. Dat was mijn grootste angst ook. Maar niet dit! Niet wat ons is overkomen. Je hebt altijd het idee dat je zoiets domweg niet kán gebeuren. Het ís gebeurd. En nog wil je het niet geloven.’

‘Het wordt overal om me heen onderschat. Ik kom mensen tegen die geen dag meer aan ze denken. Dit boek moet mensen aan het denken zetten. En ik hoop dat ze zich mijn jongens altijd zullen blijven herinneren.’

Verdriet kun je niet op een weegschaal leggen. Persoonlijk leed weegt altijd het zwaarst. Toch hoopt hij dat mensen, als ze zijn verhaal horen of lezen, leren relativieren. ‘Mijn verhaal laat zien hoe diep je kunt vallen. Het kan altijd erger, hoe verschrikkelijk je je eigen verdriet ook vindt. Misschien kan het op die manier een troost zijn voor mensen die het moeilijk hebben.’

‘Elke dag wakker worden met dat idee: ze zijn er niet meer. Het is niet te doen. Maar toch ga je door. Voor Angela, voor Eijkelkamp, voor mijn broer en zijn vriendin Monique, voor Audrey, mijn moeder en tante Wil. Voor alle andere mensen die nog steeds voor honderd, nee voor duizend procent achter me staan. Ik hoop dat ik ze ooit iets kan teruggeven.’

12 Anoniem

De hartklep van Sven leeft voort. Dat biedt geen troost, maar is wel een mooi gegeven. Het past bij de jongste Boerebach, die zo graag hielp, die altijd voor iedereen klaarstond.

Hij gaf zijn vriendschap, schonk zijn gulle lach en bood zijn liefde aan iedereen die er open voor stond. Heel soms in ruil voor een frikadel. Meestal gratis en voor niets. Gewoon omdat hij vrijgevig was, omdat niets hem te veel was. Omdat die hartklep een ander verder kon helpen. Eigenlijk had hij alles wel weg willen geven.

Sven bleef Sven. Onmiskenbaar, onmisbaar. Slechts heel even was hij anoniem, met donornummer 95374/6163. In het VU Medisch Centrum werd, snel na zijn onontkoombare dood, operatief een aortaklep verwijderd.

In 2003 vonden in Nederland 140 hartkleptransplantaties plaats. Er waren 140 anonieme gevers. En 140 anonieme, overgelukkige ontvangers, die weer een toekomst kregen, samen met hun familie, hun vrienden, hun omgeving.

De stichting Bis, Bio Implant Services, voerde op 25 juli 2003 de operatie uit in het VU in Amsterdam en schonk de klep in november 2003 aan een eenjarig Duits jongetje met hartklachten. De operatie is geslaagd. Verder kan en mag de Bis Foundation in Leiden niets meedelen, uit privacyoverwegingen.

Ruim drie maanden lag de klep opgeslagen in de hartkleppenbank. Toen werd er een passende erfgenaam gevonden.

Dat nu driejarige jongetje heeft dankzij de donatie de kans op een enigszins normaal leven. Misschien kan hij straks voetballen, of zal hij willen drummen? Ook op zaterdag!

Deel 2

Vijf jaar later

Het ongeluk is alweer zeven jaar geleden. Er is veel gebeurd, er is veel veranderd sindsdien. Maar sommige wonden helen nooit. Echt intens, immens verdriet blijft zichtbaar en voelbaar. Misschien niet elke dag. Maar vrijwel elke dag.

Straks vindt alweer het zevende Lesley Boerebach Talententoernooi plaats. Dan zal Hugo Borst het gedicht 'Nooit meer zaterdag' voorlezen, zullen ballonnen losgelaten worden, zullen vochtige ogen weer zoeken naar vlinders, naar een teken van Lesley en Sven. Het toernooi is nu al traditie. Het zal door die bijzondere opening, vol gevoel, vol symboliek, nooit zomaar een toernooitje worden. Het spelletje is hetzelfde, natuurlijk wordt er net zo gefoeterd op de scheidsrechter, is de tegenstander heel even vijand, maar ook de allerkleinste jongetjes, de allerfanatiekste ouders beseffen op het Lesley Boerebach Talententoernooi dat er meer is dan voetbal.

Er is weer meer in het leven dan alleen maar verdriet voor Michel Boerebach. Met *Nooit meer zaterdag* maakte hij een monument voor zijn mannetjes, maar de drang om over ze te vertellen, over ze te schrijven, bleef. Hij schreef columns voor kranten en sites, hij schreef nieuwe gedichten. En aan de hand van een selectie van die stukjes, van 2006 tot nu, kun je zien dat hij opkrabbelt, dat niet elke dag meer gitzwart begint en tussen de drankflessen eindigt. Al blijven die dagen ertussen zitten.

Hij vertelt over dierbare herinneringen, onuitwisbare pijn, maar ook over nieuw geluk. Over zijn zoon Lyns, die hij samen met zijn vriendin Angela in september 2007 kreeg. Het kleine mannetje staat dagelijks stil bij de foto's van zijn grote broers die in de huiskamer in Deventer hangen. Hij wijst en brabbelt: 'Lesley en Sven.' Ze maken deel uit van zijn leven.

Michel Boerebach had het in de moeilijkste periode van zijn leven niet voor mogelijk gehouden. Maar mede dankzij Lyns voelt hij soms, heel soms, weer iets van het oude zaterdagochtendgeluk. Of wat daarbij in de buurt komt.

Rob Pietersen,

april 2010

Jullie

Ik neem iets van jullie mee
Als de dag weer veel te zwaar is

Ik neem iets van jullie mee
Als het even weer te raar is

Ik neem van jullie twee
Alles wat ik dragen kan

Ik kijk in ogen die weer stralen
Zie de wereld die weer licht
Maar in mijn hoofd blijft het maar malen
Ik zie geen licht, alleen maar nacht

Ik neem iets van jullie mee
Als de dag weer veel te zwaar is

Ik neem iets van jullie mee
Als het even weer te raar is

Ik neem van jullie twee
Alles wat ik dragen kan

Toch blijf ik vragen, roepen, zoeken
In dit leven, na die dag
Kijk om me heen en lees in boeken
Maar ik moet huilen als ik lach

Jullie hielden van het leven
Net begonnen, veel te pril
Waren helden voor heel even
Nu blijft het oorverdovend stil

Wonder

(augustus 2006)

De maanden na het ongeluk op 22 juli 2003 had ik vaak de stille hoop dat ik 's ochtends badend in het zweet wakker zou worden en alles een vreselijke nachtmerrie was geweest: Lesley en Sven lagen gewoon naast me. Als zo vaak waren ze stiekem naast me gekropen. Ik smeerde daarna hun brood en bracht mijn geweldige mannetjes naar school.

Die stille hoop werd langzamerhand een valse hoop en daarna wanhoop. De kei- en keiharde werkelijkheid werd mij met de dag duidelijker. Dit moeten de ouders van de Oostenrijkse Natascha Kampusch ook vaak hebben gedacht. Hun dochter verdween acht jaar geleden uit hun leven, op weg naar school werd zij ontvoerd. Acht jaar onzekerheid en denken dat je kind waarschijnlijk dood is. Daarnaast altijd die stille hoop op een wonder.

Natascha, nu achttien, vluchtte na een onachtzaamheid van haar ontvoerder. De lafaard - die ik wil niet weten wat allemaal met haar heeft gedaan - pleegde zelfmoord. Het gelukzalige gevoel bij haar ouders moet onbeschrijflijk en onwerkelijk zijn geweest. Na acht jaar je dood gewaande kind in je armen sluiten: ongelooflijk maar waar.

Wat er van de volwassen Natascha overblijft, moet worden afgewacht, maar ik weet één ding zeker: het zal de ouders op dit moment een zorg zijn. Ze hebben hun dochter terug en dat is het enige wat telt. Een begrafenis hebben zij nooit gehad. Dat is een groot verschil met ons. Als ik de begraafplaats in Lelystad op loop, zie ik in de verte het bronzen beeld van Les en Sven. Sta ik voor het graf, dan lees ik toch echt: Lesley 25-2-1991/22-7-2003, Sven 13-9-1993/25-7-2003. Daaronder: Boerebach.

Ja, het is waar, ze liggen daar echt.

Gelukkig zijn de wonderen de wereld nog niet uit. Tegenwoordig mag ik weer hopen dat als ik 's ochtends wakker word, ik twee handjes voel die mij stevig vasthouden.

Attractie

(september 2006)

Woensdag 13 september zou Sven dertien jaar zijn geworden. Het ‘noodlot’ besliste anders.

Al maanden voor zijn verjaardag kon Sven zich verheugen op deze grote dag. Het trakteren op school, zijn eigen slingers ophangen en natuurlijk cadeaus krijgen. Hij vond het allemaal reuzespannend. Wat er in de verpakking zat, maakte niet uit, hij was net zo blij met een knikker als met een radiografisch bestuurbare auto. Maar altijd ging hij op zijn verjaardag naar het pretpark Six Flags.

Achtbanen: hoe hoger, hoe sneller, hoe gekker, hoe mooier, Sven zat er het liefst de hele dag in. Omdat Lesley een hekel had aan die attracties, zat ik meestal naast Sven in zo’n vreselijk ding. Met zijn mooie koppie schaterde hij dan naar zijn hevig zwetende, spierwitte vader: ‘Schijt je in je broek, of zo?’

Na een ritje in de Superman, El Condor of weet ik veel hoe die monsters heten, kreeg Lesley, die rustig stond te wachten, ook de volle laag: Svens drie jaar oudere broer was een grote schijtlaars!

Sven zag geen gevaar. Hij was een kanjer, die net als Lesley zo veel liefde, vreugde, humor, zo veel van álles gaf. Een mannetje dat op negenjarige leeftijd al veel had meegemaakt, maar nooit zeurde of klaagde.

Sven, lieverd, je ‘bent’ nu al dertien jaar, al zo veel ouder en stoerder. Voor jou was geen achtbaan te hoog, geen zee te diep. Totdat, ja totdat, je er opeens niet meer was.

Op 25 februari 2007 ‘wordt’ Lesley zestien jaar. Voor mij blijven ze altijd klein, maar toch ook weer zo groot.

Lekker belangrijk(december 2006)

Ik wilde het eigenlijk hebben over de poliep van Frans Bauer, want ik had mij zo verheugd op het concert van 9 december, waar ik als echte fan bij zou zijn geweest. ‘Vreselijk’ nieuws natuurlijk, voor Frans en al zijn fans.

Toen ik Frans op tv vol zag schieten, kreeg ik het ook even te kwaad. Die arme sympathieke Frans had het heel moeilijk, want een poliep op je stemband... het zal je maar gebeuren. Gelukkig is het niet levensbedreigend en als alles goed gaat, zit ik bij het uitgestelde concert in Ahoy. Want ik blijf een fan van Frans.

Alsof dit nog niet genoeg was, kwam daarna ook nog het Froger-drama: ook René moest zijn concerten afzeggen. Dat deed mij niet zo veel, omdat ik geen Froger-fan ben en nooit naar een concert van hem zou gaan. Maar toen ik zijn vrouw Natasja op de radio hoorde zeggen dat het heel slecht met René ging, schrok ik toch wel even. De luchtwegen van René waren dusdanig aangetast dat het geven van concerten onmogelijk was. De Amsterdammer had zich van de buitenwereld afgesloten, wilde niemand spreken of zien. Natasja sloot af met de woorden: ‘Hij gaat door een hel.’

Wat een drama's toch, allemaal. Het is vreselijk...

Niet dus! Een echt drama speelde zich af in Hoogerheide. Jesse Dingemans, een achtjarig vrolijk mannetje, werd uit het leven gerukt, bruut vermoord. Jesse ging even de klas uit om wat op te halen. Het werd zijn dood. Hij had nog zo veel te doen, een heel leven voor zich. Dat raakt mij, en velen met mij, natuurlijk diep in het hart.

De ouders van Jesse zullen nu écht door een hel gaan, en ik weet het als geen ander. Natuurlijk is het appels met peren vergelijken: Frans, René en Jesse, maar doe eens even normaal als er een poliepje op je stemband zit en je concerten gewoon een halfjaartje kunnen worden verschoven. Heb het niet over ‘door een hel gaan’ als er iets met je

luchtwegen is...

Ik krijg wel eens het verwijt dat ik alles kapot relativeer en dat ik niet op alle slakken zout moet leggen. Dat ik te vaak zeg: 'Lekker belangrijk.' Dat is misschien ook wel zo. Maar ik heb wel geleerd onderscheid te maken tussen dingen die echt wél en helemaal níét belangrijk zijn.

Positief (december 2006)

De donkere dagen voor kerst zijn voor mij ook daadwerkelijk donkere dagen. Elk jaar ben ik dan even de weg kwijt, variërend van depressief tot een dippie.

Nu de kerst voorbij is en ik voor mezelf een beetje mijn jaar heb doorgenomen, denk ik dat het wel wat beter met mij is gegaan, dit jaar. Natuurlijk zijn Kerstmis, oud en nieuw en alle verjaardagen dagen die ik het liefst oversla.

En natuurlijk zijn er dagen waarop het echt superslecht met me gaat. Maar als ik dat vergelijk met een jaar terug, worden het er wel minder. Het gemis wordt zeker niet minder, maar om toch te proberen het leven voor mezelf en mijn directe omgeving wat draaglijker te maken, probeer ik te genieten van de allerkleinste dingen.

Ik kijk, hoe gek het ook klinkt, zo vaak mogelijk positief naar het leven. Ik ben uit een vreselijk diep dal gekropen, als de allertraagste slak. Met heel veel steun van mensen om mij heen en natuurlijk met mijn allergrootste steun en toeverlaat, mijn vriendin Angela, vechten we nog elke dag om uit dat diepe dal te blijven.

Het is wel erg zwaar, wat ik nu allemaal opschrijf, maar het is de waarheid. Ik heb de afgelopen dagen een geweldig boek van Toon Hermans gelezen: *Van de schaduw en het licht*. Een aanrader, vol prachtige gedichten en verhalen. Eén gedicht wil ik u niet onthouden:

Vertel me niets van het leven

Ik heb ervanlangs gehad

Ik zag het niet meer zitten

Hoewel het er zeker zat

Vertel me niets van het leven

Ik was jaren in de leer

Als ik nu de moed verloren heb

Dan vind ik 'm wel weer.

Denk niet dat ik het licht heb gezien of me bij de een of andere sekte heb aangesloten. Ik wilde dit gewoon even kwijt, vooral aan mensen die het ook moeilijk hebben.

Levenslang

(maart 2007)

Vorige week vrijdag reisden wij met Go Ahead Eagles af naar Roosendaal. Op die dag was in Leeuwarden het hoger beroep bezig tegen de veroorzaker van het ongeluk waarbij mijn zoontjes Lesley en Sven om het leven kwamen.

Ik was er niet bij, in Leeuwarden. Bewust niet, om mezelf in bescherming te nemen. Ik had mij een jaar eerder behoorlijk laten gaan toen de rechtbank in Lelystad het vonnis had uitgesproken: vier maanden voorwaardelijke celstraf, 240 uur werkstraf en een rijontzegging van anderhalf jaar vond ik schandalig laag. Het deed mijn bloed koken. Ik bedreigde de veroorzaker toen met de dood en heb daar absoluut geen spijt van.

Begrijp me niet verkeerd: het waren maar woorden. Toch geef ik eerlijk toe dat ik er wel eens aan heb gedacht. Ik zou het nooit doen, omdat de ellende dan helemaal niet meer te overzien zou zijn. Welke straf deze man ook krijgt, de straf is voor ons altijd te laag. Hij heeft het ongeluk niet bewust veroorzaakt, dat wil ik best geloven. Maar ik heb wel moeite met het liegen en bedriegen van deze man.

Hij moet om te beginnen eens toegeven dat hij, door niet goed op te letten, het fatale ongeluk heeft veroorzaakt. En niet proberen om Dora (mijn ex-vrouw) de schuld in de schoenen te schuiven, terwijl drie technische rapporten en maar liefst zeven getuigen hem als schuldige aanwijzen.

Hij heeft nooit enig berouw getoond of een spijtbetuiging gegeven, op welke manier dan ook. De eis van het Openbaar Ministerie is nu tien maanden onvoorwaardelijk en drie jaar rijontzegging. Tja... wat moet ik ervan zeggen? Wij zijn Lesley en Sven kwijt. Twee parels van kinderen, twee geweldige mannetjes die zo veel mensen gelukkig maakten. En die zo veel mensen nog gelukkig hadden kunnen maken.

Wij hebben levenslang, en Lesley en Sven liggen op de begraafplaats in Lelystad.

Degene die hiervoor verantwoordelijk is, is straks misschien voor twee jaar zijn rijbewijs kwijt en zal hoogstwaarschijnlijk binnen drie maanden weer fluitend zijn hondje uitlaten. En iedereen die zegt dat deze man er ook zijn leven lang last van zal hebben, weet niet wat-ie zegt. Deze lafaard zal er geen last van hebben, deze gluiperd heeft nog nooit enig medeleven getoond. Dat zegt mij genoeg.

Ja, ik kook weer. Van machteloze woede. Kunt u het begrijpen? Hoe zou u zich voelen als door een roekeloze automobilist twee van uw dierbaren om het leven kwamen? Op 23 maart is de uitspraak, ik ga er waarschijnlijk weer niet naartoe. Dat lijkt mij het verstandigste.

Vrienden voor het leven(november 2007)

We leerden elkaar zevenentwintig jaar geleden kennen op het voetbalveld en het klikte meteen. Na zevenentwintig jaar kan ik zeggen dat hij na mijn broer mijn beste vriend is. We zagen elkaar voor het eerst bij Go Ahead Eagles, waar we gelijktijdig begonnen aan het avontuur betaald voetbal. Zijn humor, eenvoud en eerlijkheid spraken mij aan.

Toen René Eijkelkamp, want over hem heb ik het, tijdens een training zijn been brak, treurde ik met hem mee. Zijn overgang naar FC Groningen, enkele jaren later, vond ik helemaal niets. In de voetballerij betekent 'uit het oog' vrijwel altijd ook 'uit het hart'. Bij ons niet. Hoewel wij elkaar niet vaak meer zagen, bleven we contact houden.

René en ik hebben samen veel meegemaakt. Grappige momenten, zoals die keer dat we vriendschappelijk in Epse moesten voetballen. Bij de trainingen hadden wij een vrije trap ingestudeerd, die we daar zouden uitproberen. 'Eik' zou over de bal heen stappen en ik zou het leder langs de muur aan hem meegeven.

Het over de bal heen stappen ging voorspoedig, maar op dat moment bedacht ik me. In plaats van de bal mee te geven, besloot ik op goal te joekelen. Vol op de niet te missen neus van die lange spatte het vijfje uiteen. Wat ik allemaal naar mijn hoofd kreeg geslingerd toen hij door twee verzorgers werd afgevoerd, zal ik maar niet zeggen...

Het kwam gelukkig snel weer goed, al blijf ik het jammer vinden dat we maar drie jaar samen hebben gevoetbald.

Je leert je vrienden kennen in goede, maar vooral in slechte tijden. Toen een motoragent vier jaar geleden voor mijn deur stond met het vreselijkste bericht dat je als mens kunt krijgen, heb ik gelijk René gebeld. Het is niet onder woorden te brengen hoeveel steun ik van hem heb gehad in de pikzwarte dagen, maanden en jaren daarna. Hij belde me elke dag klokslag acht. Om me op te beuren, te troosten of op mijn kloten te geven. Af en toe werd ik er dol van, vooral als ik na een hele nacht wakker liggen eindelijk de slaap had

gevat. Het was ook René die ervoor zorgde dat ik me niet bleef afsluiten. Toen ik eindelijk weer een voet buiten de deur zette, zijn wij eens samen in zijn tuin aan het werk gegaan. Van de natuur word je rustig, motiveerde René. Hij duwde mij een snoeischaar in de handen en met z'n tweeën hebben we twijgen staan snoeien. Op dat moment dacht ik dat ik gek was geworden, maar nu weet ik dat juist die kleine dingetjes mij enorm hebben geholpen.

Toen ik door René werd gebeld met de mededeling dat hij was gestopt bij FC Twente, was ik niet eens zo verrast. Hij vertelde dat hij zijn familie te weinig zag en dat dat hem behoorlijk dwars zat. Stiekem hoopte ik dat hij ook een beetje bedoelde dat hij mij te weinig zag. En misschien was dat wel zo, want ik zie hem nu veel vaker en dat is me veel waard. Ik ben trots op de vriendschap die wij hebben. En ik weet één ding zeker: wij zijn vrienden voor het leven.

Stemmetjes

Ik had vroeger de vervelende gewoonte om rommel gewoon uit mijn auto te gooien. Dus: raampje naar beneden en dan was ik met een soepele armzwaai van mijn troep af. Heel ordinair en asociaal, ik geef het toe. Toen Sven mij er een keer op aansprak en zei dat ik dat niet meer moest doen, ging ik me beter gedragen. Als Sven achter in de auto zat, gooide ik nog geen papiersnippertje naar buiten, want als ik alleen maar naar het raampje kéék, werd ik al vanaf de achterbank gecorrigeerd.

Ik heb nog steeds de neiging om in oude fouten te vervallen, maar als ik het raampje opendraai, hoor ik in gedachten dat heerlijke kinderstemmetje van Sven weer. Ik waag het dan ook niet om nog wat naar buiten te gooien. Het voelt als verraad aan mijn jongste zoon.

Hetzelfde heb ik als ik een alcoholische versnapering wil nemen. Na het ongeluk heb ik zeker twee jaar te pas en te onpas en vooral veel te veel gedronken om mijn verdriet iets draaglijker te maken. Misschien een slecht excuus, want je kunt verdriet niet draaglijker maken, daar ben ik inmiddels al lang en breed achter.

Lesley had er een vreselijke hekel aan als ik een glaasje te veel op had. Hij maakte mij dat ook met woord en gebaar duidelijk, en hij was voor mij de stok achter de deur. Die stok is dus twee jaar door mij weggezet! Les was er niet meer. Voor mij geen vrijbrief om te drinken, maar als je te veel drinkt, schuif je zelfs dát naar de achtergrond. Tot ik erachter kwam dat ik mezelf aan het vernietigen was en in mijn hoofd weer het stemmetje van Lesley hoorde: ‘Papa, stop alsjeblieft met dat drinken.’

Vanaf die tijd heb ik alles weer onder controle. Als ik af en toe de neiging heb om naar de fles te grijpen, is het Lesley die mij daarvan weerhoudt.

Er zijn veel meer voorbeelden waarin ik nog steeds word terechtgewezen door Lesley en

Sven. Ik kan ze niet meer voelen, niet meer ruiken, niet meer met ze lachen... en toch zijn ze elke dag bij me, bij alles wat ik doe! Al is dat maar een heel kleine, schrale troost.

Fotosessie

(januari 2008)

Ik had twee weken geleden een interview met *Voetbal international*. Oké, het verhaal ging over voetbal, maar vooral over Lesley en Sven, natuurlijk. En nu ik vier maanden vader van mijn derde zoon, Lyns, ben, ging het ook over hem. Want als Lesley en Sven en nu ook Lyns maar één keer genoemd worden, ben ik al tevreden.

Het vervelende van interviews is dat er ook een foto moet worden gemaakt, want ik heb een gruwelijke hekel aan poseren. En ik heb nog nooit een goede foto van mijzelf gezien. Waarschijnlijk ligt dat aan mijn hoofd, maar dit terzijde. De Rotterdamse fotograaf vond het een leuk idee om mij samen met Lyns vast te leggen, voor de foto's van Les en Sven. Ik kon me daar wel in vinden.

Toen Pieter, de fotograaf, zijn apparatuur klaarmaakte voor actie, lag Lyns heerlijk in zijn box en gaf geen kik. Ongelooflijk vond Pieter dat; hij had zelf een dochter van zes maanden, die nog geen drie minuten stil in haar box wilde liggen.

‘Ja,’ pronkte ik, ‘het is zo’n rustig ventje. Je hebt echt geen kind aan hem.’ De fotosessie zou dan ook geen probleem worden. Maar toen begon Lyns een beetje te jengelen. Pieter wilde mij in kleermakerszit voor de muur zetten, met de kleine jongen tussen mijn benen. De kleermakerszit was al een groot probleem: ik ben zo stijf als een plank en heb sinds kort ook behoorlijk veel last van mijn heup. Inderdaad, je wordt ouder, papa! Lyns had intussen de grote flitslamp ontdekt en werd steeds onrustiger. Maar goed, na enig gewrik, gesteun en gemopper zaten Lyns en ik eindelijk in de goede houding. Het fotograferen begon.

Na een foto of tien zei Pieter niet tevreden te zijn over mijn krampachtige zithouding. Ikzelf ook niet, want de pijn schoot door mijn liezen en heupen en het zweet brak me aan alle kanten uit. Een andere pose dan maar. Pieter wilde zijn statief en het

belichtingsscherm ook verschuiven, en dat was een foute keuze. Hij stootte een lampje uit zijn scherm en dat brak in honderden stukjes op de vloer uiteen. Met stoffer en blik en de stofzuiger hebben we er een half uur over gedaan om de vloer weer glasvrij te krijgen.

Om een lang verhaal kort te maken: Lyns heeft daarna nog anderhalf uur gehuild, omdat hij last kreeg van kramp. Pieter heeft zijn spullen maar ingepakt en is een week later teruggekomen. Het resultaat is volgende week woensdag in *Voetbal International* te zien. Ik hou mijn hart vast...

Altijd twaalf(februari 2008)

Columns schrijven gaat me redelijk af, maar soms kost het me wat meer tijd. Vooral als ze persoonlijk worden en ik probeer mijn diepste gevoelens aan het papier toe te vertrouwen. Best pijnlijk, maar ik verstop die gevoelens niet. Wat heb ik nou te verliezen? De pijn in hart en lichaam als je kinderen er opeens niet meer zijn, is eigenlijk niet te beschrijven. En als er weer een verjaardag aankomt van je kind, dat er niet meer is...

Lesley zou vandaag, maandag 25 februari, zeventien jaar zijn geworden. Dit is een dag die ik het liefst helemaal zou overslaan. Als ik met mijn Lelystad 3 in ons eigen sportpark wedstrijdjes speel, zie ik de ex-ploeggenootjes van Les voetballen en ronddartelen. Eigenlijk moet ik zeggen ploeggenoten, want wat zijn ze groot geworden! Onbewust zoek ik elke keer naar mijn blonde kanjer, of ik kijk om me heen waar mijn andere kanjer, Sven, is. Struint-ie weer door de bossen?

Tevergeefs, natuurlijk. Mijn mannetjes, onze mannetjes... ik mis ze zo. Voetbal was alles voor Les. 'Pap, ik heb op het schoolplein weer een nieuw trucje geleerd. Ik laat het zaterdag in de wedstrijd aan je zien,' zei hij vaak. Bijna iedere ouder is trots op zijn kind, en terecht. Ik was niet anders. Wat kon ik intens genieten van Lesley als hij het voor zijn broertje opnam wanneer die werd gepest. Wat kon ik genieten van zijn stralende lach, zijn humor en zijn ouder en wijzer worden.

Vier weken voor het ongeluk speelde Lesley op zijn school De Branding de hoofdrol in de afscheidsmusical. Het zat in groep 8, het laatste jaar. De nieuwe school wachtte. Les speelde monsieur Bonnet, een Franse campinghouder. De dvd van de musical ligt al bijna vijf jaar in een la. Ik durf er niet naar te kijken. Misschien komt dat ooit nog eens, maar ik kan het nu nog niet aan.

Wat was ik weer trots op hem, die avond. Wat speelde hij goed en wat was hij zichzelf in die rol! Sven vond het geweldig om Les te zien optreden. Telkens als zijn grote broer opkwam, keek hij zo trots als een pauw. Lesley speelde de beste rol in zijn veel te korte

leven. Ik was zo trots, daar kon zijn allermooiste doelpunt niet tegenop.

Vier weken later reed een onbenul onze twee mannetjes dood. Lesley en Sven, wat mis ik ze en wat heb ik veel van ze geleerd en genoten. Ik zal nog veel over Lesley en Sven blijven schrijven, want dat is wel het minste wat ze hebben verdiend. Schrijven over wat voor een geweldige mannetjes ze zijn geweest en altijd zullen blijven. Over hoe trots ik ben dat ik de vader van Lesley en Sven Boerebach heb mogen zijn en ook altijd zal blijven.

Vandaag, 25 februari, wordt Lesley geen zeventien jaar. Hij zal altijd twaalf blijven.

Hand in hand

(mei 2008)

Lesleys liefde voor Feyenoord, nee, die had hij niet van een vreemde. Met de paplepel goot ik hem in dat er in Nederland maar één club was. Ook ik werd al op jonge leeftijd met het virus uit Rotterdam-Zuid besmet, want mijn vader was een fanatieke Feyenoordsupporter. Ik zal nooit vergeten dat ik als klein mannetje vaak aan de hand van die ouwe de Kuip binnen liep.

Lesleys kamer in Lelystad is rood-wit. Er hangen nog steeds veel Feyenoordshirtjes in de kast. Vlaggetjes, sjaaltjes en stickers van zijn cluppie sieren de muren. Het Feyenoorddekbed ruikt nog steeds naar Les.

Ik nam hem regelmatig mee naar Feyenoord. Die keer dat in het Arkestadion John Dahl Tomasson met een prachtige omhaal voor Feyenoord scoorde, zal ik nooit vergeten. Als enige in een vak vol Twentesupporters sprong Lesley op. Ik kroop in mijn schulp en toen Lesley ook nog het ‘Hand in hand, kameraden’ inzette, kon ik wel door de grond zakken. Gelukkig konden de Tukkers het wel waarderen. Ik denk dat Les toen een jaar of tien was.

De laatste keer dat we samen naar Feyenoord zijn gegaan, staat me ook nog helder voor de geest: de bekerfinale tegen FC Utrecht, in 2003. Dirk Kuyt scoorde voor Utrecht, maar was net gecontracteerd door Feyenoord. ‘Die Kuyt wordt nooit een echte Feyenoorder,’ zei Les. Hij begreep niet hoe je tegen je nieuwe club kon scoren.

Op 24 mei wordt voor de vijfde keer het Lesley Boerebach Talententoernooi gehouden. De organisatie heeft weer voor een prachtig deelnemersveld gezorgd. Clubs als AZ, Twente, Roda JC, Ajax en natuurlijk Go Ahead Eagles zijn er elk jaar weer trouw bij, net als een paar amateurclubs uit de regio.

Feyenoord nam deel aan het eerste toernooi. Gelukkig, want als er één team niet mocht ontbreken, was het Lesleys Feyenoord. Het jaar daarop stuurde Feyenoord de amateurs.

Dat team werd laatste, maar ach, er liep tenminste een team in Feyenoordshirts rond.

Dit jaar laat Feyenoord voor de derde keer op rij verstek gaan. Ongetwijfeld zullen er aantrekkelijkere toernooien zijn in binnen- of buitenland, maar toch... een beetje pijn doet het wel, wetend hoe gek Les op Feyenoord was. Mijn liefde voor de club is een stuk minder geworden. Toch zal het op 24 mei voor de vele mannetjes die rondartelen op de velden weer een grote voetbalhappening worden. Met of zonder Feyenoord.

Diego Armando

Als zeventienjarig jongetje waagde ik de sprong in het diepe bij Go Ahead Eagles, op weg naar voetbalgeluk. Ik was ineens prof. Tenminste, dat dacht ik! Voetbal was het belangrijkste in mijn leven en alles moest wijken voor het lederen vijfje. Inmiddels weet ik beter en ik weet ook dat het allemaal eigenlijk niet veel voorstelt. Een wedstrijd verliezen of winnen, goed of slecht spelen... het is maar een spelletje, om eens een cliché uit de kast te trekken.

Maar wat kon ik slecht slapen na een nederlaag. Wat kon ik in zak en as zitten als ik een bal verkeerd had teruggespeeld. En ik kon wel door de grond zakken als ik een penalty had gemist. Was niet te genieten als ik een onvoldoende had gekregen in het *Voetbal International*-cijferklassement. En als ik geen basisplaats kreeg, kon iedereen beter uit mijn buurt blijven. Echt, dan was het huis te klein. Hoe kon een trainer mij ernaast zetten, wat een onrecht werd mij aangedaan?! Het was verschrikkelijk.

Rob Baan zette mij een keer op de bank bij FC Twente tegen Heerenveen. Ik was des duivels. Hoe kon de trainer om mij heen? Was dit vriendjespolitiek? Of mocht hij mij gewoon niet? Ik begon op de bank, FC Twente kwam op achterstand en een speler raakte geblesseerd. Dus toen mocht ik, 'Diego Armando Boerebach', mijn trainingspak uittrekken en het veld in.

Getergd tot op het bot om zo veel onrecht en met een chagrijnige kop ging ik het veld op. En ja hoor, het werd snel 1-1 en ik maakte nog voor de rust de 1-2. Met een wild juichen en wegwerpgebaar richting Rob Baan maakte ik duidelijk hoe ik erover dacht.

Nu kijk ik er met gepaste schaamte op terug: wat een hoogmoed, wat een gebrek aan volwassenheid. Want waar hebben we het over? Nu, vele jaren en diverse tikken van het leven verder, weet ik dat er veel belangrijker zaken in het leven zijn dan voetbal. Tot mijn

vierendertigste heb ik nooit tegenslag gekend, voor mij scheen altijd de zon. Tot mijn vader op zesenvijftigjarige leeftijd plotseling een hartstilstand kreeg. Hij was niet alleen mijn vader, maar ook mijn grootste vriend. Ik speelde al bij de amateurs, maar dat was het moment waarna ik het verliezen van een wedstrijd niet meer belangrijk vond.

In juli 2003 stortte mijn wereld compleet in door het vreselijke verkeersongeluk waarbij Lesley en Sven omkwamen. In één klap raakte ik mijn twee geweldige mannetjes kwijt. We hadden nog zo veel plannen, en wat waren ze gelukkig. Dit was de hel. Wat neem ik het mezelf kwalijk dat ik ooit boos ben geweest omdat ik reserve stond en dat ik ooit wakker heb gelegen van een nederlaag.

Nu wordt mij wel eens verweten dat ik anderen en hun kleine probleempjes niet serieus neem, maar dat zal niet meer veranderen, want een wedstrijdje verliezen of een keer reserve staan, zijn bijzaken in het leven. Geloof me: ik kan het weten.

Kleine held

(mei 2008)

Twee weken geleden, op 11 mei, kwam er een eind aan het zo prille leventje van Thijs Brugge. Thijs, zoon van Sjors en Jasmijn, werd slechts zevenenhalve maand.

Sjors Brugge is voetballer bij Go Ahead Eagles, waar ik assistent-trainer ben. Op 24 september vorig jaar werd Thijs geboren. Ik herinner me de datum zo goed omdat het vier dagen voor de geboorte van mijn derde zoon Lyns was. Thijs leek een gezonde baby, maar na twee maanden werd bij hem de zeldzame spierziekte SMA ontdekt. Een ongeneeslijke ziekte. Zo'n vijfnegentig procent van de kinderen met deze ziekte overlijdt voor hun eerste verjaardag. Deze onheilstijding sloeg bij iedereen in als een bom. Sjors vertelde regelmatig hoe het met Thijs ging. Elke keer als hij over zijn mannetje sprak, kwam er een glimlach om zijn mond. Thijs was een geweldig ventje, dat elk moment van de dag lachte. Een vechtertje, dat in zijn veel te korte leven zo veel vreugde aan zijn ouders en omgeving gaf. Een voorbeeld voor iedereen eigenlijk.

Vrolijke Thijs kon het oneerlijke gevecht tegen deze ziekte niet winnen, maar wat was hij sterk en stoer, die kleine held. Natuurlijk gaan mijn gedachten uit naar Sjors en Jasmijn, want hoe nu verder? Mijn drijfveer was en is nog steeds, mijn onvoorwaardelijke liefde voor Lesley en Sven, ook al zijn ze er niet meer en kan ik ze niet meer ruiken, voelen en horen. Zij geven me elke dag weer de kracht om door te gaan.

Iedereen gaat op zijn eigen manier met zo'n ondraaglijk verlies om. En hoe je het ook wendt of keert, het is jouw manier van overleven. Ik wil nog steeds zo veel mogelijk voor ze doen, hoe gek het ook klinkt. De eerste verjaardag van Sven zonder Sven was twee maanden na het ongeluk. Hij zou op 13 september 2003 tien jaar zijn geworden. 's Ochtends vroeg reed ik op mijn fiets naar een feestwinkel en kocht tien met helium gevulde, geel-zwarte ballonnen. De rit met de ballonnen naar de begraafplaats was er een met vallen en opstaan. Ik knoopte de ballonnen bij het graf vast en had het gevoel dat ik

iets voor Sven had gedaan.

Later kwamen daar het bronzen beeld bij hun graf en het boek dat ik heb geschreven bij. Dora, de moeder van Les en Sven, heeft de stichting opgericht. Zij heeft ervoor gezorgd dat er elk jaar een Lesley Boerebach Talenttoernooi gehouden wordt. Daarnaast is er de Sven Boerebach Kinderboerderij in Emmeloord. Want Lesley en Sven mogen nooit vergeten worden.

Ik heb nu het geluk dat ik columns mag schrijven, zodat ik hun namen kan noemen. Dat is mijn missie. Sjors en Jasmijn hebben ook een missie. Zij hebben in die kleine acht maanden zo veel van Thijs geleerd. Sjors en Jasmijn willen het plezier dat hun kereltje gaf, proberen over te brengen op andere mensen. Een zware, maar prachtige missie.

Maar nu? Nu is het stil in huis bij Sjors en Jasmijn. Beklemmend stil. Ik ken het gevoel. Het verdriet, de machteloze woede. Gisteren werd het vijfde Lesley Boerebach Toernooi gehouden. Traditiegetrouw werd het voorafgegaan door een minuut stilte. Deze minuut was natuurlijk ook voor Thijs Brugge. Thijs is voor mij een kleine, grote held...

Grote broers

‘Een twaalfjarige jongen uit Swifterbant is dinsdagavond om het leven gekomen bij een verkeersongeval op de Biddingweg. Vijf anderen, onder wie nog drie kinderen, raakten gewond.

Een dertigjarige automobilist uit Lelystad wilde vanaf de Wisentweg de Biddingweg oversteken en heeft waarschijnlijk de auto, bestuurd door een negenendertigjarige vrouw uit Swifterbant, over het hoofd gezien. De vrouw uit Swifterbant raakte de voorbumper van de Lelystedeling, kwam op de linkeweghelft terecht, waar ze op een tractor botste die bestuurd door een tweeënveertigjarige man uit Heerde. Door deze botsing schoot de auto een aantal meters door en kwam voor een sloot tot stilstand.

De twaalfjarige jongen overleed ter plaatse aan zijn verwondingen. De overige passagiers van de vrouw (een zeventigjarige vrouw, een meisje van tien en twee jongens van negen en elf, allen uit Swifterbant) raakten gewond. De negenjarige jongen is per traumahelikopter overgebracht naar het VU in Amsterdam. Zijn toestand werd woensdagochtend nog zeer kritiek genoemd. De anderen zijn per ambulance overgebracht naar ziekenhuizen in de buurt.’

(uit *Flevopost*, 25 juli 2003)

De twaalfjarige jongen is Lesley en de negenjarige jongen is Sven. Mijn zonen.

Morgen is het 22 juli 2008, en om half zeven is het dan precies vijf jaar geleden dat mijn wereld instortte. Dat Lesley en Sven uit het leven werden gerukt door een man die nog steeds zijn celstraf van tien maanden niet heeft uitgezeten. Sterker nog, hij heeft nog geen

minuut in een cel doorgebracht.

In die vijf jaar is er veel gebeurd. Als ik naar links zou kijken, zou ik Lyns in zijn box zien zitten. Lyns is bijna tien maanden en een fantastisch ventje, hij heeft mijn leven weer een beetje kleur gegeven. Als hij naar bed gaat, geeft hij op zijn manier kusjes op de foto's van zijn grote broers. Hij kan ook minutenlang geobsedeerd kijken naar een tekening waar Les en Sven in een innige omhelzing op staan.

Zou hij iets door hebben? vraag ik me vaak af. Morgen is het weer een verschrikkelijke dag, een dag die we al vier keer eerder hebben meegemaakt. Maar één ding is anders: Lyns is er voor de eerste keer bij. Hij gaat ons door deze dag heen helpen, slepen, trekken.

Ik kijk naar links, zie hem spelen en denk aan zijn grote broers die over hem waken. Ik weet het zeker.

Ouder worden

(juli 2008)

Helaas, ik kan het niet meer ontkennen: ik word ouder. Ik merk het aan alles. De spieren worden strammer, de haren dunner, het buikje dikker en de lichamelijke ongemakken vervelender. Zo kost het me steeds meer moeite om 's ochtends mijn ochtendkrantje te lezen zonder dat ik hoofdpijn krijg van het turen. En een fietstochtje van een uur is funest, dan heb ik een dag later ernstige rugklachten. Als ik een keertje doorzak, ben ik drie dagen van de rol.

Toch geef ik me er niet aan over. Ik doe wanhopige pogingen om niet ouder te lijken. Voor de dunner wordende haardos gebruik ik op advies van mijn kapster een wondermiddel, een flacon van een kleine zestig euro. Elke ochtend en avond de hoofdhuid goed inmasseren, staat op de fles. Binnen een maand zouden de haarwortels weer actief worden. Nou, de groeten. We zijn nu vier maanden verder en ik verlies nog steeds mijn wilde haren, de kale schedel wordt steeds zichtbaarder. Voor mijn ochtendkrant heb ik inmiddels een leesbril aangeschaft en ik moet zeggen: het leest een stuk prettiger.

Het beste medicijn tegen ouder worden, is met jonge gasten op het veld staan, zeggen ze. Ja ja. We zijn al weer een maand in training met Go Ahead Eagles. Ik had me voorgenomen zo veel mogelijk mee te doen met de jonge honden en besloot ook de dagelijkse loopversnelling mee te doen. Zeventig meter op zestig procent van mijn kunnen. Een eitje. Zestig meter op zeventig procent. Dat werd al wat lastiger. Bij vijftig meter op tachtig procent moest ik bijna aan de beademing.

Kan het erger? Ja, want bij veertig meter versnellingen doorvoeren, sloeg het noodlot toe. Bij de tweede versnelling voelde ik een vlijmscherpe steek in mijn hamstring. Ik liet niets merken, want ik weet hoe voetballers zijn... Na de training ben ik naar de fysiotherapeut gegaan. Diagnose: gescheurde spier, vier tot zes weken uit de roulatie.

Maar het bloed kruipt waar het niet gaan kan en als ik een bal voor mijn voeten zie liggen, wil ik 'm lekker in 'het hart' raken met een heerlijke wreeftrap. Zo wilde ik een tijdje geleden een bal weggoppen die in mijn richting kwam. Nou ben ik nooit een koper geweest, maar drie weken later nog steeds met een stijve nek rondlopen, was me vroeger echt niet gebeurd.

Het hoort allemaal bij het ouder worden, ik weet het, maar het is zo verdomd moeilijk te accepteren. En deze week werd ik nog harder geconfronteerd met de knagende tand des tijds. Ik liep met mijn tien maanden jonge zoon in zijn wandelwagen langs de IJssel. Genietend van het zonnetje kirde Lyns er vrolijk op los.

Een wat ouder echtpaar kwam op dat geluid af en keek in de wandelwagen, waar Lyns hen lachend begroette. De vrouw dolde wat met 'm, de man sprak mij aan over het prachtige weer. Bij het afscheid zei de vrouw: 'Wat hebt u een prachtige kleinzoon, meneer.'

Ik geloof dat ik haar nog bedankt heb ook.

Zwaar aangeslagen en tot diep in mijn ziel gekwetst, beende ik zo snel mogelijk naar huis.

Ik wórd niet oud, ik bén het al.

Bewondering

(oktober 2008)

Afgelopen zaterdag, 18 oktober, is mijn lieve moeder begraven. Ze overleed dinsdagmorgen 14 oktober in Lelystad, gewoon thuis. Ze werd drieënzestig jaar en was al een behoorlijke tijd ziek, maar dat maakte de klap er natuurlijk niet minder om.

Mijn moeder was een schat van een mens, die ontzettend veel heeft meegemaakt in haar leven. Ze ligt nu bij mijn vader op het kerkhof in Lelystad. Wat een bewondering heb ik voor haar. Wat heeft ze gestreden en gevochten tegen haar vreselijke ziekte. Wat was ze dapper en moedig. Nooit klagen en nooit zeuren. Ondanks zo veel pijn. Wat zouden veel mensen een voorbeeld aan haar kunnen nemen.

Mijn moeder was gek op voetbal en ook behoorlijk fanatiek als ze langs de lijn naar mij stond te kijken. Toen ik nog in Amsterdam bij SDW speelde, wilde ze zelfs een keer het veld op stormen om iemand te lijf te gaan die mij had geschopt. Gelukkig werd ze tegengehouden. Mijn wedstrijden in het betaalde voetbal heeft ze vooral van een afstand gevolgd. Ik hoorde wel eens van mijn vader dat ze samen naar *Langs de lijn* luisterden. Als ik dan een penalty moest nemen en er werd live overgeschakeld, deed mijn moeder snel de radio uit. Bang dat ik zou missen. Een paar minuten later zetten ze de radio weer aan, en als dan bleek dat ik toch had gescoord, maakten ze samen een vreugdedansje.

Gelukkig heeft ze mij nog samen met mijn broer René zien spelen in het derde van SV Lelystad. Hoe ziek ze ook was, als het even kon, kwam ze kijken. Ik zie haar nog zitten in haar rolstoel langs de lijn, met een deken om zich heen. Reserve derde klasse, berekoud, nog geen tien toeschouwers, maar zij was er, ze vond het geweldig ons samen te zien voetballen. Hoe slecht René en ik ook speelden, zij vond ons altijd goed.

Helaas heeft ma ons dit seizoen niet meer zien spelen. Het ging opeens snel bergafwaarts, maar van opgeven wilde ze niet weten. De dagen waarop we naar het VU-

ziekenhuis in Amsterdam gingen, zal ik nooit vergeten. Dan moest ze weer door de scan, kreeg ze weer een kuur en dan volgde weer dat angstige wachten op de uitslag. Die vreselijke momenten zal ik niet missen, maar mijn moeder des te meer. Nooit meer samen een bakkie koffie drinken. Of een sigaartje met haar roken. Of praten over haar kleinkinderen. Nooit meer het geklik van haar aansteker. Het is allemaal voorbij.

Vier weken geleden is Lyns een jaar geworden. Wat ben ik blij dat ze dat nog heeft meegemaakt. Lyns zat op haar bed en sloeg met zijn handen in de verjaardagstaart. Ze zaten allebei onder de slagroom. Mijn moeder vond het prachtig, ze genoot zichtbaar. Later zei ze nog tegen me dat het een van de mooiste dagen in haar leven was geweest.

Mooie herinneringen aan een fantastische moeder en een geweldige oma. Ik heb enorm veel van haar geleerd. En ik ben trots, apetrots, op mijn moeder, want ik voel dat ze er nog steeds is. En haar kennende zal ze ook altijd bij me in de buurt blijven.

Ma, bedankt.

Mijn kind, Lesley

Ik mis de plof van je tas
in de gang

De klap van de poort in het slot
De zwaai met de deur
Mijn kind, het is zo stil.

Ik mis je gemopper en je lach
Je geslijm om me te paaien
Samen met Sven donderjagen
Je trucjes op het plein
Mijn kind, het doet zo pijn.

Ik mis je luchtjes, je muziek
Je vuile voetbalwas
Je telefoontjes, je gechat
Je trots en je onzekerheid
Mijn kind, verleden tijd.

Nooit meer je stem
Nooit meer je lach
Je praatjes, je drukte
Nooit meer, hoe hou ik dat mijn leven vol?
De gedachte maakt me gek.

Jij prachtig kind
Zit diep in mij
Ik mis je elke dag
Meer en meer.

Lesley – mijn kind – zou woensdag 25 februari 2009, achttien jaar zijn geworden.

Voetbalzoon

(december 2008)

Toen ik als toeschouwer bij NAC-Vitesse de opstelling onder ogen kreeg, viel bij de thuisclub de naam van Donny Gorter mij op. Donny is de zoon van Edwin Gorter, de ex-prof die onder meer bij FC Utrecht en Roda JC speelde. Edwin is net als ik vijfenveertig jaar.

Edinho Pattinama, zoon van ex-prof Ton, zat bij NAC op de bank. En het debuut van Daley Blind bij Ajax volgde ik ook met veel belangstelling. Tegen zijn vader, Danny, heb ik vele wedstrijden gespeeld. Het zijn allemaal leeftijdgenoten van mij, die in dezelfde periode betaald voetbal speelden.

Daley is achttien jaar en een groot talent. Hoe trots moet vader Danny geweest zijn tijdens de eerste speelminuten van zoonlief in het eerste van Ajax. Joey Godee, zoon van Edwin Godee, ook een ex-prof van mijn leeftijd, maakte bij Sparta zijn debuut in de grote mannenwereld van het voetbal.

Lesley had net als deze jongens een grote droom. Op een dag zou hij net als Daley Blind zijn debuut maken in het betaalde voetbal. Niet bij Ajax, want daar had hij een hekel aan, maar bij Feyenoord. Les begon op vijfjarige leeftijd met voetballen bij Victoria '28 in Enschede. Hij was eigenlijk nog te jong, maar hij wilde zo graag. Omdat hij meestal de kleinste was, werd hij regelmatig omgekegeld; ik heb hem heel wat keren moeten oprapen. Daardoor verloor hij wel een beetje de lust om te voetballen.

Toen Lesley met zijn moeder en zijn broertje naar Swifterbant verhuisde, ging hij voetballen bij SV Lelystad. Ik werd zijn trainer en tot mijn grote schrik wilde hij de keepershandschoenen oppakken. Uiteraard heb ik er alles aan gedaan hem daarvan te weerhouden, maar zonder succes. Gelukkig duurde het keepersavontuur maar een jaartje, want toen hij naar de E-pupillen ging, werd hij rechtsbuiten.

De voetbalzaterdagen met z'n drieën waren geweldig en voelden voor mij als volmaakt zaterdagochtendgeluk. Lesley kwam in D1 en ze werden kampioen van de hoofdklasse. Hij was razendsnel en scoorde regelmatig, maar vond het geven van een voorzet net zo mooi. Voetballen was zijn passie, en wat verheugde hij zich op een nieuw seizoen in de hoogste afdeling. Tegenstanders als GA Eagles en FC Zwolle, dáár had hij zin in. Stiekem hoopte hij dat scouts hem zouden zien voetballen. In zijn dromen maakte hij voor Feyenoord al het winnende doelpunt tegen Ajax in een volle Kuip.

Nog vaak droom ik over Les en Sven. Over hun voetbalgevechten in de kamer of over de prachtige voetbalzaterdagen met ons drietjes. Toen ik van de week wakker werd en ik Lesley zijn debuut had zien maken in het Feyenoordshirt in een volle Kuip, was ik apetrots en enorm verdrietig tegelijk. Want ik had Lesleys droom gedroomd...

Zaterdagochtendgeluk(begin 2009)

Er is voor een voetbalman niets mooiers te bedenken dan op zaterdagochtend naar je zoon te kijken als hij aan het voetballen is. Voor mij was dat echt volmaakt zaterdagochtendgeluk. Het is een geweldig gevoel om je zoon met rode koontjes over het veld te zien rennen. En het is al even prachtig als je ziet dat hij het geweldig vindt. Het gevoel van geluk als je kind naar jou komt 'kijken', komt daar een beetje bij in de buurt.

Een week of drie geleden was Lyns aanwezig om papa te zien voetballen, thuis tegen stadsrivaal Unicum. Lyns is net anderhalf jaar, kan al redelijk lopen en kent al een paar woordjes. Hij was al eens eerder mee geweest, maar zat toen nog veilig in zijn kinderwagen en heeft de hele wedstrijd lang vredig liggen slapen.

En nu zag ik 'm wankelend aan de hand van zijn moeder het veld op komen. Het weer was mooi en we waren net begonnen aan de warming-up. Ik kreeg kriebels in mijn buik, maar ging verder met de rek- en strekoefeningen, want het zou me niet gebeuren dat ik vroegtijdig de wedstrijd zou moeten verlaten omdat ik me onvoldoende had voorbereid.

Toen ik intensief bezig was, klonk er opeens gekrijs. Het was Lyns, dat hoorde ik meteen. Ik keek om en zag hem in de armen van zijn moeder hangen. Hij was tegen een klein ijzeren doeltje op gelopen en het bloed stroomde uit zijn neusje. Natuurlijk nam ik even poolshoogte, maar dat had ik beter niet kunnen doen, want hij ging nog harder gillen. Mijn ploeggenoten, die Lyns al een tijd niet hadden gezien, vroegen plagerig of het altijd zo'n huilebalk was. Gelukkig werd Lyns na een minuut of tien wat stiller, maar onze warming-up was volledig ontregeld.

Toen de wedstrijd begon, was Lyns stil en ik was enorm gebrand op een overwinning. Ik had Lyns minstens één doelpunt beloofd. De wedstrijd was nog geen halve minuut oud toen de arbiter mij wegstuurde omdat ik geen scheenbeschermers droeg. Ik voetbal al jaren zonder die waardeloze dingen, maar uitgerekend nu Lyns er was, werd ik als een kleine jongen naar de kleedkamer gestuurd om de beschermers om te doen.

In de kleedkamer hoorde ik gejuich, het was duidelijk dat er was gescoord. Met scheenbeschermers om keerde ik terug en uit de boze blikken van mijn ploegmakers maakte ik op dat we met 1-0 achterstonden. Gelukkig bogen we in een poep en een scheet de stand om naar 4-1.

Nog gelukkiger was het feit dat Lyns de hele eerste helft stil bleef en zich prima had vermaakt met stokken en takken die hij in de bosjes had gevonden. Hij had niks gemerkt van het scheenbeschermersincident, ik hoorde later van zijn moeder dat hij überhaupt geen enkele 'actie' van mij had meegekregen. Daar was ik blij om, want mijn spel was niet om over naar huis te schrijven. De tweede helft was niet meer dan plichtmatig, en we wonnen met 6-3. Het doelpunt dat ik Lyns had beloofd, bleef uit. Vlak voor het eindsignaal van de arbiter hoorde ik weer hetzelfde gekrijs als tijdens de warming-up. Ja weer Lyns, heel herkenbaar. Toen ik opkeek, zag ik hem weer in de armen van zijn moeder hangen. Deze keer was hij tegen het hek om het veld opgelopen.

Toen ik later thuiskwam en Lyns in de armen van zijn moeder zag slapen met een bult op zijn kop en wat opgedroogd bloed rond zijn neus, kreeg ik een brok in mijn keel. Het was een prachtige dag geweest en ik had weer een beetje zaterdagochtendgeluk gevoeld.

Tekens

(mei 2009)

Vanochtend vindt om tien uur de opening plaats van - alweer het zesde - Lesley Boerebach Talententoernooi in Lelystad.

Nog steeds is het onwerkelijk en dringt het niet tot mij door dat het toernooi de naam van mijn zoon draagt. Als Hugo Borst straks bij de opening weer het door mij geschreven gedicht ‘Nooit meer zaterdag’ voorleest, zal het onrustig zijn in mijn hoofd. Een paar honderd voetballertjes, in de leeftijd van Lesley, staan dan keurig bij elkaar op het hoofdveld en luisteren ademloos toe. Staat de wind goed, dan galmt Hugo’s stemgeluid zelfs over de begraafplaats, waar Lesley en Sven hun laatste rustplaats hebben gevonden. Zullen ze het horen?

Ik herinner me het eerste toernooi nog goed. Het was koud en regenachtig. Ik was coach van het vriendenteam van Lesley en Sven. We hadden prachtige tenuetjes met de naam van het team LesSven op de voorkant, en elk shirt had rugnummer tien, het rugnummer waarmee Lesley altijd speelde.

Het eerste toernooi werd gewonnen door AZ, dat werd gecoacht door Max Huiberts. Ik vond dat niet toevallig, want Max is een maatje van mij. Hij kende Lesley uit mijn RODA-tijd in Limburg. Max kon heel goed met Les opschieten, en ik had dan ook absoluut vrede met de eerste winnaar van het toernooi.

Wij werden met het LesSventeam zesde. De wedstrijd om de vijfde en zesde plaats speelden we tegen Feyenoord, de favoriete club van Lesley. Het werd gelijkspel en we moesten strafschoppen nemen. Rodrigo, Lesleys allerbeste vriend, was aanvoerder van het team en wilde geen penalty nemen. Hij durfde niet. Ik denk dat hij bang was dat hij zou missen en Les daarmee zou teleurstellen. Elke penalty ging erin en Rodrigo moest als een

van de laatsten toch een strafschoep nemen. En ja, waar 'Rode' (zo noemde Les zijn grote vriend altijd) al bang voor was, gebeurde natuurlijk: hij miste.

Zo zijn er meer voorbeelden van 'toevalligheden' tijdens de afgelopen vijf edities van dit toernooi. Zoals in het tweede jaar, toen het vriendenteam nog een keer mocht meedoen. Tijdens de opening fladderde er een witte vlinder over het veld, die bij het LesSventeam bleef rondcirkelen tot de opening voorbij was. Een wonderbaarlijk prachtig gezicht.

Voor mij zijn dit tekenen van Les en Sven. Vandaag zijn er weer heel veel vrijwilligers in de weer om het toernooi te laten slagen. Die vrijwilligers zijn top, onmisbaar en ze verdienen een grote pluim. Als de finale straks is gespeeld en de bekens zijn uitgereikt, is het zesde toernooi voorbij. De voetballertjes gaan dan naar huis met hun ouders en hebben hopelijk een mooie dag gehad. Voor mij is deze dag er een van hoop, want ik hoop dat ik weer een teken krijg van mijn mannetjes, van Lesley en Sven. Dat zou geweldig zijn.

Naast elkaar

Paul Bosvelt, mijn maatje en nu collega bij Go Ahead Eagles, was Lesleys grote idool. Hij had Pauls shirtjes op zijn kamer hangen. Dat een shirt van Paul op Lesleys kist ligt, onder de grond op de begraafplaats in Lelystad, is bijzonder en bizar tegelijk.

Toen Paul bij FC Twente ging spelen, zat ik al een jaar in Enschede. Ik ben zeven jaar ouder, maar bij onze eerste ontmoeting klikte het gelijk. Natuurlijk had Paul net als ik een Eaglesverleden en dat scheidt op voorhand een band. Maar vooral zijn echtheid, authentieke voetbalhumor en eerlijkheid spraken mij aan.

Bij Twente hebben we veel gelachen en het kwam dikwijls voor dat Paul me te grazen nam als ik als aanvoerder weer eens een speech moest houden voor een overvolle zaal. Telkens als ik een paar woorden had gesproken, stond Paul op uit zijn stoel en begon keihard te applaudisseren. Leuk als dat één keer gebeurt, maar bij de vierde keer ben je het wel zat. Bij de achtste keer kon ik zijn bloed wel drinken.

Nu hebben we het er nog wel eens over. Toen ik weg moest bij Twente, verwaterde het contact een beetje. We hielden elkaar wel in de gaten, maar van een afstand. Lesley vond Paul als voetballer geweldig. Dat kwam natuurlijk ook omdat hij hem kende en hij later bij Feyenoord speelde. Toen ik met Les aanwezig was bij de bekerfinale tussen Feyenoord en FC Utrecht in de Kuip in 2003, kreeg Paul rood. Les was furieus en had de tranen in zijn ogen staan.

Paul vertrok nog datzelfde jaar naar Manchester City en in juli gebeurde het vreselijke ongeluk.

Natuurlijk wilde Paul bij de begrafenis zijn, maar zijn toenmalige trainer Kevin Keegan verbood hem te komen. Ik vond het verschrikkelijk, vooral voor Lesley.

Een jaar later gingen Angela en ik met kerst naar Manchester, waar Paul een hotelkamer voor ons had geregeld. We bekeken twee wedstrijden van City en 'genoten' ondanks alle ellende. De avond voordat we terug naar Nederland zouden gaan, gingen wij uit eten met vrienden van Paul en Monique (Pauls vrouw). Het werd een emotionele avond die ik nooit meer zal vergeten.

Vriendschap bestaat, ik weet het zeker. Paul is een vriend van mij en ik zal hem altijd dankbaar blijven voor die tijd in Manchester. Nu trekken we elke dag met elkaar op en lachen en juichen we veel. We zijn biljartmaatjes en genieten van de gasten die op het veld staan. Zeiken ook regelmatig op ze, maar altijd met een kwinkslag. Het is vreselijk dat Lesley dit niet mag beleven. Papa en zijn held, gebroederlijk naast elkaar op de bank bij Go Ahead Eagles. Wat zou hij trots zijn geweest.

22 juli

Ik wil dat je rommel maakt
Dat je je jas op de grond gooit
Moddersporen achterlaat
Een gat in je broek valt
En ruzie met je hebben over niets.

Ik wil met je bakkeleien
Over het avondeten
Dat je niet opeet
En je met straf
Naar boven sturen.

Ik wil in angst zitten
Als je te laat thuiskomt
Ik wil slaande deuren
Stampende voeten en
Schreeuwende stemmen horen.

Ik wil dat je urenlang aan het chatten bent
En je volstopt met cola en chips
Ik wil een puber die op zijn scooter racet
Zonder helm
Spijbelt en met zijn eerste vriendinnetje thuiskomt.

Ik wil dat je uit het veld wordt gestuurd
Omdat je niet tegen je verlies kunt
Ik wil je nukken
Je ochtendhumeur
En je onredelijkheid.

Ik wil echt alles

Echt alles

Behalve wat ik nu doe:

Ik zet bloemen op jullie graf en ga naar huis

Zonder jullie

Leeg.

Aanstaande woensdag is het zes jaar geleden.

Professor

(november 2009)

Lyns is twee jaar en twee maanden. Echt, 't is een geweldig kereltje. Dat zegt natuurlijk iedere vader over zijn zoon, dus ik ook. Opscheppen over je kind, ach, ik houd er eigenlijk niet van, maar ik betrap me er steeds vaker op.

Lyns kan het alfabet opzeggen en de naam van alle spelers van Go Ahead Eagles op een elftalfoto noemen. Hij beschikt over een natuurlijke aanleg om boodschappen op de juiste plaats te leggen: ijs in de vriezer, kaas in de koelkast en een blik soep in de voorraadkast, om een paar voorbeelden te noemen. Dat is nog niet alles. Hij praat als Brugman, leest als een boekenwurm en heeft het geheugen van een olifant. Ik ben apetrots. Wat wil een vader nou nog meer? Lyns is een professor in wording.

Kanttekeningen? Ja, die heb ik ook, genoeg. Als ik 'm zie rennen... oeps... houterig, traag en zó onbeholpen. Als hij opstaat vanuit een zithouding is het of ik naar een herhaling zit te kijken. Een balletje trappen met zijn rechterbeen? Niet om aan te zien, om over zijn linkerbeen nog maar te zwijgen. Een bal koppen? Pff, doet-ie met zijn ogen dicht en de bal vliegt alle kanten op, behalve de goede. Van de week even met hem geoefend op een balletje hooghouden. Een ramp. Tot nu toe is een halve keer zijn record.

Ik bracht Lyns van de week naar de peuterspeelzaal, driehonderd meter van ons huis. We hebben er een kwartier over gedaan. Lyns stopte bij elke auto en las het nummerbord op. Bij zijn school gaf hij iedere ouder een hand en pakte in de klas meteen een boek uit de boekenkast. Toen ik hem kwam ophalen, waren alle kinderen op het schoolplein aan het ravotten, voetballen, fietsen of skelteren. Mijn ogen gingen direct naar de voetballende kinderen. Helaas, geen Lyns. Ik zag 'm ook niet in de andere groepen. Ik liep een beetje ongerust zijn klas binnen en ja hoor... daar zat meneertje. Met een boek in zijn knuistjes keek hij op en lachte.

Natuurlijk had ik liever dat hij buiten aan het voetballen of op een driewieler aan het racen was. Of dat-ie achter de meisjes aan zat, met een ondeugende blik in zijn ogen. Maar waar heb ik het eigenlijk over? Lyns is een prachtig ventje en dat hij nog geen bal raakt, zal mij worst wezen. En of ik straks langs de lijn sta als hij voetbalt, of zwijgend in een zaaltje wegdroom terwijl mijn zoon schaakt: niet belangrijk. Belangrijker is dat hij gelukkig en oud wordt, of het nu als professor, putjesschepper, voetballer of schaakgrootmeester is. Het kan me niet schelen. Ik houd verschrikkelijk veel van Lyns, want wat hij ook doet, 't is en blijft mijn jongen.

Laatste keer

(december 2009)

Twee weken geleden ging ik met mijn maatje Paul Bosvelt naar Feyenoord tegen FC Utrecht in de Kuip. Henk Nijenhuis en Gert-Jan Kuiper (respectievelijk verzorger en schoonmaker bij Go Ahead Eagles) waren we ook van de partij. Gert-Jan is verstandelijk gehandicapt en Paul had hem een tijdje geleden al beloofd dat-ie mee mocht naar de Kuip. Het was gezellig. Gert-Jan genoot met volle teugen. Helaas was de wedstrijd niet om aan te zien.

Bij mij wekt een bezoek aan een wedstrijd van Feyenoord aparte gevoelens op. De eerste keer dat ik met Lesley de Kuip bezocht, was tijdens het EK in 2000, Nederland-Denemarken. Negen jaar was Les, en de Rotterdamse voetbaltempel maakte een enorme indruk op hem. Het was een van de weinige keren dat we samen in de Kuip waren, want meestal gingen we naar uitwedstrijden. De tweede keer was, inderdaad, voor Feyenoord-FC Utrecht, de bekerfinale in 2003.

Het was bloedheet, die dag in mei. Lesley droeg trots zijn Feyenoordshirt en we waren wat aan de late kant. Parkeren was een probleem en we vonden een plek ver van het stadion, zodat we moesten rennen om op tijd te zijn voor de aftrap. Ik kon Lesley niet bijhouden. Hij liep met soepele tred ver voor mij uit, het was duidelijk dat hij geen minuut wilde missen van het spel van zijn favorieten.

Badend in het zweet kwamen we net op tijd binnen en namen plaats op dezelfde tribune als waar ik nu, in december 2009, ook zit. De wedstrijd eindigde in een 1-4 nederlaag voor Feyenoord en Les baalde; hij had geen rekening gehouden met verlies.

Ik wilde na afloop direct naar huis, maar Les moest en zou de bekeruitreiking zien, die vlak voor onze neus plaatsvond. Toen Harold Wapenaar, de aanvoerder van FC Utrecht, de

beker in de lucht hield, klapte Lesley zijn handen stuk. Hij was weliswaar ziek van de nederlaag van zijn club, maar zijn bewondering voor de prestatie van FC Utrecht was er niet minder om.

Mijn gedachten dwaalden twee weken geleden regelmatig of naar Lesley, naar die warme dag in mei 2003. Ik sloot mijn ogen en zag opnieuw dat Lesley applaudisseerde voor Wapenaar met de beker.

Het zijn warme en nooit meer uit te wissen herinneringen aan dat fantastische ventje, dat ver voor mij uit naar het stadion rende. Ik koester ze als mijn kostbaarste bezit.

Psychosociaaltherapeut

Hij zocht per mail contact met me, en dat was het duwtje in de rug dat ik nodig had. Gijs Visser is verliesconsulent bij kind- en jongerenpraktijk Go in Raalte. Hij vroeg of ik, gezien mijn grote verlies, interesse had om op de een of andere manier iets te doen voor kinderen die een verlies hebben geleden. Ik speelde al langer met de gedachte om vanuit mijn ervaring mensen die hetzelfde hebben meegemaakt te gaan helpen. Vooral in de eerste loodzware jaren na het ongeluk heb ik wanhopig en vergeefs gezocht naar professionele hulp.

Na een paar gesprekken met Gijs concludeerde ik dat het noodzakelijk was me in deze materie te verdiepen. Ik kwam in contact met Marieke de Bruijn. Zij is gespecialiseerd op het gebied van rouw en verliesverwerking en geeft trauma- en burn-outbegeleiding. Na drie gesprekken met Marieke en haar echtgenoot Jan, opperde hij het idee om sporters/voetballers die een behoorlijke teleurstelling moeten verwerken of verliezen hebben geleden, te gaan begeleiden. Een breed terrein. Het kan gaan over langdurige blessures of het overlijden van een dierbare, maar ook over het omgaan met de rol als wisselspeler. In de stoere grotemannenwereld van het voetbal is het vaak nog een taboe om een probleem met bijvoorbeeld de trainer te delen. Je kwetsbaar opstellen en jezelf blootgeven, is niet gebruikelijk in de voetbalerij.

De zelfdoding van de Duitse doelman Robert Enke is uiteraard een zeer extreem geval, maar geeft wel te denken. Ik vond het een goed idee van Jan en ben met een opleiding begonnen bij Marieke de Bruijn. Ik hoop over drie jaar in staat te zijn om voetballers, sporters en uiteraard ook andere mensen professioneel te kunnen bijstaan.

Om de zes weken komen we met een groep van vijftientig personen een weekend bij elkaar, het valt me niet mee. De theorie is tot nu toe nog wel te volgen, maar er is meer. Zo heb ik al staan zingen en diverse toneelstukjes opgevoerd, en dat zijn nou net niet mijn

sterkste kanten. Soms dacht ik dat ik bij de Bhagwan terecht was gekomen. We moesten mediteren en op een gegeven moment stonden we hand in hand in een grote kring met gesloten ogen te luisteren naar iemand die na een bewogen weekend een afscheidsspeech hield.

Alles heeft een doel en dus moet ik niet zeuren. Het is enorm leerzaam en ik weet waarvoor ik het doe. Als alles goed gaat en ik straks de opleiding hopelijk met succes heb afgerond, ben ik psychosociaaltherapeut. Ja, u leest het goed: psycho-sociaal-therapeut. Om deze titel te krijgen, maar vooral om straks met een goede achtergrond mensen te kunnen helpen, wil ik 'graag' nog een paar keer zingend en acterend voor joker staan in de groep...

Ingetogen blij

Vroeger veel warmte, plezier en liefde gekregen
Tot mijn vierendertigste een fantastisch leven
Twee prachtige mannetjes, wat wil een vader nog meer?
Voor volle stadions voetballen, telkens weer
Alles zat mee, ik kon de hele wereld aan
Ontzettend veel gelachen, zelden een traan.

Plotseling sterft mijn vader en grootste vriend
Verdriet, pijn, dit had hij niet verdiend
Voor het eerst echt tegenslag
Maar gelukkig zijn Lesley en Sven er voor me, elke dag.

22 juli 2003, halftwaalf, de deurbel gaat
Iemand aan de deur, wat laat
Het is de politie en ik hoor het allerslechtste bericht:
Lesley is dood en Sven die in het ziekenhuis ligt
Sven overlijdt drie dagen later, hij was op
Je wereld stort in, dit is de hel, nog liever de strop.

Vechten, knokken, vallen en soms weer opstaan
Het is eigenlijk niet te doen, maar je blijft doorgaan
Dan zie je af en toe weer een kleine zonnestraal
Je begint stilletjes te lachen maar het blijft heel erg kaal.

Twee jaar geleden een nieuw geluk:
Lesley en Sven hebben er een broertje bij
Ik vind het geweldig maar ben ingetogen blij
Nu heb ik alles aanvaard en ik geniet van Lyns

Mijn kleine lieve toffe prins.

Het leven lacht mij nu weer wat vaker toe
Met Les en Sven die over mijn schouder kijken naar
Hoe ik het doe

Er is nog één ding dat ik hoop:

Als wij elkaar straks weer tegenkomen, misschien
Dat ze dan zeggen: pap, je krijgt van ons een dikke tien.

Deze digitale uitgave is gebaseerd op de 9de druk.

ISBN 978-94-609-2135-3

Omslagontwerp: HildenDesign, München

Omslagbeeld: © Monkey Business/Shutterstock

ePub: Mat-Zet bv, Soest

© Michel Boerebach, Rob Pietersen en De Boekerij bv, Amsterdam, 2005, 2010

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door print outs, kopieën, of op welke andere manier dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.